

A photograph of a path made of rectangular concrete slabs laid across a pond. The pond is filled with water and many lily pads, some of which are yellowed. The path leads from the foreground towards the background, disappearing into the distance. The overall scene is peaceful and contemplative.

CAL CAMINAR !

L'esperança
només se la
mereixen els qui
caminen (Pagola)

**“ Jo sóc
el Camí,
la Veritat
i la Vida ”**

Jn 14,6

P

A

X

246

**Octubre
2017**

EDITORIAL

**US PRESTEM EL NÚMERO 246 DE PAX
OCTUBRE 2017**

**ELS GERMANS S'EXPRESSEN...
ELS GERMANS ES COMUNIQUEN...**

PAX VOL SER UN MITJÀ D'EXPRESSIÓ I COMUNICACIÓ ENTRE ELS GERMANS

PAX vol continuar essent el nostre «MEETING POINT», lloc de la nostra trobada mitjançant la comunicació de les nostres experiències, opinions i desitjos.

Se'ns recorda que els temps i situacions que vivim exigeixen CAMINAR, doncs l'esperança se la mereixen els qui caminen (Pagola). Però per aquest caminar tenim sempre a *“Qui és el Camí, la Veritat i la Vida”* (cf. Jn14,6). En aquest PAX:

- Trobareu textos del nostre patrimoni lasal·lià amb una pàgina de recordatori dels nostres sants i beats per aquest trimestre octubre-desembre.
- Es fa memòria de la jornada fraterna de les Noces de Diamant, Or i Argent de professió perpètua.
- Es recorda al nostre G. Barthélémy, primer Superior General després de La Salle.
- Segueixen els apartats de cronologia dels temps de Superiors Generals; aquesta vegada del temps del G. Joseph.
- Se'ns fa palès una segona part d'un acurat estudi sobre el nostre vot d'Associació.
- Segueixen els salms de pregària i algun article sobre el particular i també sobre el sentit de fraternitat.
- Podreu apreciar uns articles que ofereixen una anàlisi aclaridora sobre el moment actual de la vida consagrada i del nostre Institut i en concret del nostre Sector Catalunya, per tal de posar-hi la nostra reacció en la línia de la refundació que ja hem encetat.
- Entrevistes sobre itineraris dels Germans Antonio Domínguez i Federico Gil, Raoul Traoré i experiències de Germans nonagenaris i altres; sobre la ruta fraterna de Germans Grans, del taller bíblic, etc. I també la recordança del GG. Difunts Agustín Rubio i Àngel García.
- Ens podem enriquir amb diverses opinions sobre temes expressats per diferents Germans.
- Són tractats temes d'actualitat per diferents experts sobre característiques dels temps d'avui.
- Es proposen lectures d'interès per a la nostra posada «ad hoc» tant en les dimensions vocacionals, com de missió i de coneixement dels nostres temps.
- Són d'interès també les anècdotes lasal·lianes i la informació sobre un film d'actualitat i la informació sobre un film d'actualitat.

Desitjant sempre el bé en el present i futur personal, comunitari i institucional.

El Consell de Direcció de PAX
GG. Lluís Diumenge, Josep Maria Pons,
Carles Giol, Miquel Xancó i Jaume Pujol

LEMA PER AL CURS 2017-2018

LA TEVA ALEGRIA, LA MEVA

JUSTIFICACIÓ DEL LEMA

El lema d'aquest curs gira en torn a l'alegria.

Al llarg d'aquests últims anys hem pres referència en els valors del caràcter propi per al nostre lema anual.

Aquest any, emperò, ens plantegem quelcom de diferent.

Si mirem l'origen i el significat de la paraula descobrim que la paraula **alegria** deriva del llatí *alacer-alacris*, que significa "viu i animat". És un **sentiment agradable i viu** que sol **manifestar-se amb signes exteriors**: paraules, gestos o actes amb que s'expressa el goig. L'alegria és un de tants sentiments que experimenta l'ésser humà en la vida.

És un estat interior fresc i lluminós, generador de benestar general, alts nivells d'energia, i una poderosa disposició. L'alegria és un **sentiment o valor, l'acció constructiva, que pot ser percebuda en tota persona, de manera que qui l'experimenta, la revela en la seva aparença, llenguatge, decisions i actes**. La tristesa i la por són sentiments o emocions contràries. No obstant, anirem navegant per mars de tristesa i llacunes de por guiant-nos amb el timó de l'alegria, tristesa i por ens acompanyaran sempre i seran referents per a viure amb alegria.

L'alegria com la pau i la serenitat neixen en el nostre interior i no hi ha substància que l'administri externament de forma durable.

Per què hem elegit l'alegria:

- L'alegria es pot entendre com a **síntesi** de com viure els valors del caràcter propi.
- En les nostres obres educatives tenim un **estil lasal·lià**. En aquest estil brollen paraules que recullen diferents realitats: fraternitat, proximitat al més necessitat... i **en aquest estil** com element singular està l'alegria.
- Una alegria que es **manifesta**, per això: iquina importància tenen les festes en els nostres col·legis! Temps per a la trobada, la convivència i l'alegria. Molts antics alumnes recorden les festes de La Salle com una fita significativa i important en les seves vides, un temps d'especial alegria, un moment culminant del que es vivia durant tot l'any.
- **La teva alegria és la meva...** Buscar i fer possible l'alegria en l'altra persona és el camí per assolir la nostra alegria...

El color de l'alegria

- El groc simbolitza la llum del sol. Representa l'alegria, la felicitat, la intel·ligència i l'energia.
- El groc suggereix l'efecte d'entrar en calor, provoca alegria, estimula l'activitat mental i genera energia muscular.
- En el logo de La Salle, la estrella es groga i és una invitació i un repte a viure la vida amb joia i alegria...

DES D'UNA VISIÓ CRISTIANA

En el nostre Caràcter Propi i Projecte de Missió tenim com essència el ser evangelitzadors, ser i comunicar la Bona Nova. ¿Pot una bona notícia omplir-nos de tristesa? La nostra alegria ha de tenir com a base a Jesús de Natzaret, que és la causa de la nostra alegria. Ens la porta, és la nostra alegria. A nosaltres ens pertoca d'acollir aquesta alegria de Jesús i transmetre-la als qui tenim a prop o lluny, amb la nostra actitud vital, perquè encara que les coses es torcin i no siguin del nostre gust, vivim amb una alegria regalada que ningú no ens la podrà arrabassar.

El mateix Papa Francesc en la seva Exhortació Apostòlica "Evangelii Gaudium" (24.11.2013) escriu: "El gran risc del món actual, amb la seva múltiple i aclaparadora oferta de consum, és una tristesa individualista que brota del cor còmode i avar, de la recerca malaltissa de plaers superficials, de la consciència aïllada. Quan la vida interior es tanca en els propis interessos, ja no hi ha espai per als altres, ja no entren els pobres, ja no s'escolta la veu de Déu, ja no es gaudeix la dolça alegria del seu amor, ja no palpita l'entusiasme per fer el bé. Els creients també corren aquest risc, cert i permanent. Molts hi ensopeguen i es converteixen en éssers ressentits, queixosos, sense vida. Aquesta no és l'opció d'una vida digna i plena, aquest no és el desig de Déu per a nosaltres, aquesta no és la vida en l'Esperit que brota del cor de Crist ressuscitat." (EG 2)

Per tant, en aquest ric text recollim la idea de que moltes persones tristes, queixoses i ressentides deuen la seva situació al seu gran "ego" i es tanquen sense quasi esclatx davant d'altres realitats, els altres i s'obren quasi amb exclusivitat al consumisme i a la recerca desmesurada dels propis interessos.

L'alegria, és el signe del cristià. Un cristià sense alegria o no és cristià o està malalt. No altra cosa!" (Papa Francesc)

OBJECTIUS PER ALS GERMANS

Per educar en l'alegria el primer i més important és viure-la. Els Germans, des de la proximitat de l'aula, o de tasques d'acompanyament i de servei tenen l'oportunitat de contagiar l'alegria. Contagiar un estil de veure i de mirar el que ens envolta.

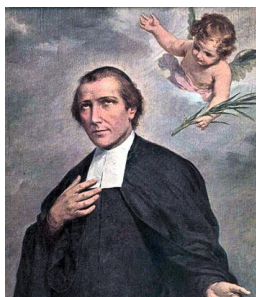
Territoris que ens ajuden a potenciar l'alegria seran: la responsabilitat, la il·lusió, els projectes comuns, els somnis, el somriure, l'amistat, l'ajuda, la solidaritat, la fraternitat, la fe.

Fidels a les intuïcions educatives de sant Joan Baptista de La Salle, els Germans estan atents a les necessitats reals dels nens i joves, dels educadors, del Personal Administratiu i de Servei (PAS) i de les famílies, realitzant la missió evangelitzadora mitjançant l'educació.

1. Ser Germans acompanyadors, **propers, amb il·lusió**, viure com diu sant Joan Baptista de La Salle; "**l'alegria dels servidors de Déu...**, segons l'aplicació de Nostre Senyor, no es veu fàcilment subjecte a l'alteració, perquè es fonamenta amb el que és per a ells suport de la vida de gràcia; a saber, l'amor de Déu i la comunicació amb Déu per mitjançant l'oració i l'ús dels sagraments. Això fa que la seva alegria estigui sòlidament fundada, com recolzada en Déu; doncs és Déu qui la sosté i alimenta".
2. **Viure des de l'alegria que nia en el cor** malgrat els contratemps, dificultats i inclús sofriment. Ser alegres.
3. Expressar la nostra **alegria** des de la responsabilitat, de la il·lusió, dels somnis, del somriure, de l'amistat, de l'ajuda, de la solidaritat, de la fraternitat, de la fe.
4. **Obrir** les nostres comunitats als educadors i als alumnes dels nostres centres...
5. **Participar com comunitat** en celebracions i tasques que ens ofereixen des de les obres educatives.

Referents lasal·lians del primer trimestre

2 de setembre

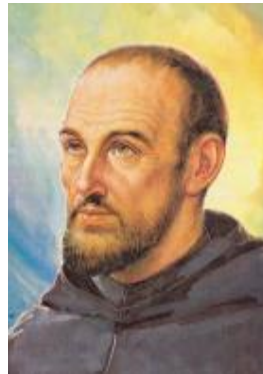
Màrtirs de la Revolució Francesa

Sant Germà Salomó (1792)

**Beats Germans Roger, Uldaric i Lleó,
màrtirs dels Pontons de Rochefort
(1794)**

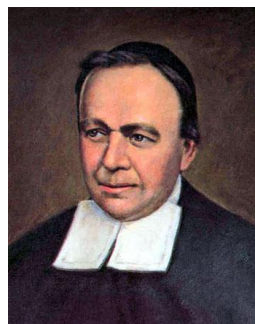
21 d'octubre

**Beat Nicolau Barré
(1621-1684)**

**Conseller de sant
Joan B. de La Salle**

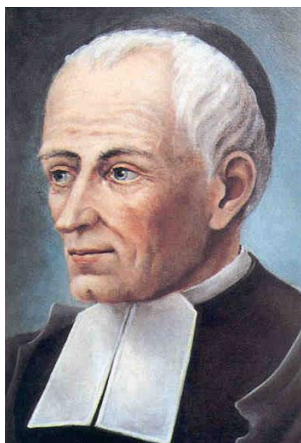
23 octubre

**Beat G. Arnau Rèche
(1838-1890)**

**Fou Director del
Noviciat**

27 setembre

Beat Germà Escubilió

**Jean-Bernard
Rousseau**

1793-1867

Missioner a

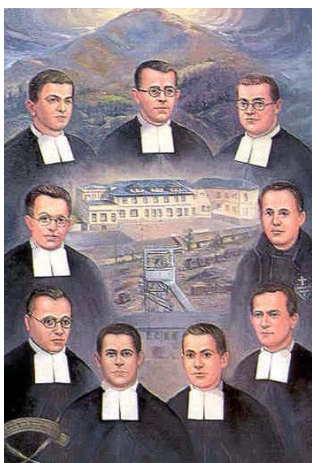
l'Illa de La Reunió

6 novembre

**Beats Màrtirs d'Espanya del segle XX
146 Germans (83 de Catalunya)**

9 octubre

**Sants Germans
Màrtirs d'Astúries el
1936**

**Beatificats el 29
d'abril de 1990**

**Canonitzats el 21 de
noviembre de 1999**

17 novembre

**Dedicació de
l'Església de sant
Joan B. de La Salle de
la Casa Generalícia
de Roma**

RECONeixEMENT I GRATITUD

PAX

AL G. JOSEP GUITERAS I LLIMONA

Pels 15 anys Visitador Auxiliar: 8 anys amb el G. Josep Martí quan fou Visitador Titular del Districte de Catalunya i 7 anys del Districte ARLEP.

Som testimonis de la seva dedicació en uns temps, no fàcils, de ràpida evolució en tots els aspectes; li reconeixem el seu interès per a donar resposta a tants reptes i a tantes situacions que s'han anat presentant, tant referent a les comunitats com als col·legis. Ha estat valent i decidit a prendre les decisions que calien en cada moment. Ha sabut

escoltar les demandes del Consell de Districte en els primers 8 anys i de l'Equip d'Animació del Sector els 7 anys següents, a més de les nombroses intervencions en les instàncies de l'ARLEP a Madrid.

Ha participat en dos Capítols Generals, 2007 i 2014, cosa que ha permès facilitar-nos la conscienciació i posada en funcionament de les diferents propostes per anar avançant en la vivència de l'esperit lasal·lià, tant per part dels Germans, com dels Associats, Professors i Col·laboradors en diferents àmbits, tot i pensant en el futur institucional.

No ens passen per alt diferents aspectes entre ells el de la formació de Germans, Associats/des, Directors/es, Professors/es facilitant i recolzant llur animació amb diversos aspectes, com en sessions de Directors de Comunitat i de Col·legi, Pastoral, Missió compartida i Associació, Equips Directius, Fòrums, CELAS, CIL i tantes més activitats en les que hi ha estat present i ha anat fomentant.

I què dir-ne de les atencions personals a cada Germà? L'hem sentit interessat per aspectes de salut, i atent a les necessitats de cada Germà.

Per tot plegat et diem GRÀCIES G. JOSEP !

AI Sr. JOSEP MARIA BARO I ESCALES

Tota la família d'en Josep Maria Baro és ben lasal·liana des del seu avi, pare i germans. I pel que sabem, en Josep Maria sempre ha estat a La Salle, des d'alumne a Bonanova i després en diferents tasques del Districte de Catalunya, de Sector en serveis laborals i gerència de la xarxa, REVISA. L'hem vist també en serveis del Districte ARLEP i de la Casa Generalícia de Roma on les seves aportacions han estat sempre molt apreciades i ben reeixides. Tot ho ha viscut i treballat amb afecte infatigable. A més, sabem del seu parentiu amb Sant Jaume Hilari, a qui li té afecte i devoció.

No ens queda en oblit la seva gran dedicació a moltes més actuacions portades amb discreció i, com és natural, tampoc han estat publicades. Situacions delicades i potser tampoc còmodes que s'han reeixit amb coratge. En tot plegat li reconeixem una estima i dedicació a La Salle.

Tot desitjant-li una joiosa i descansada jubilació també esperem tenir-lo al nostre costat amb el mateix afecte lasal·lià que sempre l'ha caracteritzat.

Per la nostra part sempre ens serà present el record de la teva persona, de la teva integració i immersió lasal·liana i també l'excel·lent feina feta.

Ben cordialment et diem MOLTES GRÀCIES, JOSEP MARIA!

Dia del Sector Catalunya

27 agost 2017

G. Josep Guiteras i Llimona, Visitador Auxiliar

MOLT BENVOLGUTS Germans **José Román**, nou Germà Visitador del nostre Districte Arlep que avui ens acompanya, **Josep Canal**, nou Germà Visitador Auxiliar i avui protagonista per a la celebració de les teves **Noces de Plata**, Germans homenatjats per a les **Noces de Diamant**, Germà **Ángel García** (que no ens pot acompanyar, però que tenim ben present tot recordant la bonica i entranyable festa dels seus 100 anys i l'homenatge als 14 Germans de més de 90 anys a la Festa anyal de Sant Josep, a Cambrils).

MOLT BENVOLGUTS Germans: **ABEL BUSTO, RAMON FONT, JAUME PALOM, JOSEP RIBERA, ANTONI VALLEJO**, que celebren les vostres Noces d'Or.

MOLT BENVOLGUT Pare, **Eduard Pini**, Provincial de l'Escola Pia, que ens has volgut acompanyar, presidint l'Eucaristia i participant del nostre àpat fratern.

MOLT BENVOLGUTS Associats/des que heu renovat els vostres compromisos. De La Salle Mollerussa: les Sres. **María del Carme Ortiz, Elsa Martínez i Lina Martí** (3); de La Salle Premià de Mar: les Sres. **Núria Rius i Isabel Soler** (2); de La Salle Tarragona: la Sra. **Maria Dolors Font i els Srs. Sergi Baches i Joaquim Julià** (3); de La Salle Reus: el Sr. **Josep Maria Morelló** (1); i de La Salle Figueres: els Srs. **Pere Jordi Mas i Jordi Coll** (2). En total han estat 11.

I MOLT BENVOLGUTS FAMILIARS dels Germans i Associats homenatjats, altres GERMANS, ASSOCIATS i ASSOCIADES, SIGNUM FIDEI I AMICS TOTS !

Vull que les meves primeres paraules siguin de record per totes les víctimes del terrorisme, no solament les de Barcelona i Cambrils, sinó les de tot el món. Només la fraternitat entre tots els pobles de la terra, basada en els valors evangèlics de l'amor, la justícia, la solidaritat i la pau entre tots els homes, sense diferències ni de religió, ni raça, ni cultura ens podran portar aquesta fraternitat que tots volem i defensem. Espero i esperem tots que així sigui i ens solidaritzem amb les famílies de tots els morts i ferits i ens atrevim a dir que **"no tenim por"** i que **"tots som BARCELONA i CAMBRILS"**.

Dit això, penso que aquesta trobada anual, avui, té un sentit mot especial per a mi, perquè ja és l'última que em toca presidir, fet que em plau i m'ha plagut moltíssim per haver pogut viure i gaudir d'uns moments molt entranyables i intensos de celebració i renovació espiritual i lasal·liana, car aquestes celebracions sempre han estat injeccions de nova saba en la nostra sagrada missió, saba plena

d'experiència, per una banda, (la dels GG. de les noccs de Diamant, Or o Plata) i saba nova i jove per l'altra la dels Germans més joves i sobretot la dels Associats i Associades, noves vocacions lasal·lianes del nostre temps.

I avui, també, perquè podem celebrar tres noccs diferents: **Diamant, Or i Plata**, fet que es molt difícil que es pugui produir. Avui sí que ha estat possible, tot i que no podem gaudir de la presència del **Germà Àngel** pel seu estat de salut. Per això que vull començar felicitant, molt fraternalment i cordialment (encara que no pugui estar entre nosaltres), el **Germà Àngel**, pels seus 75 anys de Professió Perpètua. I, també, els Germans **Abel, Ramon, Jaume, Josep i Antoni**, pels seus 50 anys de professió perpètua i el Germà **Josep Canal**, pels seus 25 anys de professió perpètua.

Moltes gràcies a tots pel vostre exemple de fidelitat i de perseverança. Sou un referent per a tots aquells que estem al vostre costat, Germans, Associats/des, Signum Fidei,

Professors/es, familiars i amics, pel vostre testimoni de vida de Germà de La Salle, viscuda amb convicció, treball, constància, alegria, proximitat, senzillesa i, sobretot, perseverança.

Moltes felicitats i enhorabona a vosaltres i als vostres familiars, aquí presents o que estan units a nosaltres amb el pensament o des del cell!

I, en recordar els compromisos que heu renovat i el que hem viscut a l'Eucaristia que acabem de celebrar a la capella del Col·legi, m'ha vingut ràpidament al meu pensament i al meu cor el que vam tenir la sort de viure, també, a la capella de Griñón, encara no fa un mes (el dia 29 de juliol). Fou el primer compromís i els primers vots de 5 nous Germans, **tres del Districte Arlep: H. Antonio Domínguez (Sector Valladolid), H. Álvaro López i H. Miguel Marcos (Sector Madrid) y dos del Districte d'Argentina, H. Mario Oronales** (que va fer la seva experiència comunitària a La Salle Comtal) **i el H. Miguel Justiniano. El Germà de Bielorrússia, del Districte d'Europa Central, la va fer, més tard, a Polònia.**

Déu vulgui que l'acte que acabo de recordar i el d'avui, ens donin a tots molts ànims, ens confortin i omplin d'esperança i siguin un esperó per a tots els Germans, perquè seguim el seu exemple de compromís i fidelitat iniciada i continuada

al llarg dels anys que Déu ens doni a cadascun de nosaltres, amb la mateixa il·lusió i entusiasme amb que tots iniciàrem un dia la vida religiosa, en el seguiment generós de Jesús, a través de la vocació de Germà de La Salle.

Camí esperançat i il·lusionant per a tots nosaltres el que també volem seguir **les 11 persones que heu renovat el vostre compromís d'Associats**. El vostre entusiasme i la vostra il·lusió ens encoratgen a tots, Germans i Lasal·lians, a seguir endavant en la nostra gran missió educativa. **Enhorabona i moltes gràcies pel vostre testimoni i el vostre compromís.**

I, també vull fer esment de la meua situació personal de fi d'una etapa, llarga i molt intensa, de servei als Germans i a les Obres Educatives de La Salle Catalunya. M'hi he lliurat del tot, amb cos i ànima, i he prioritzat sempre les persones i la Institució. Dono gràcies a Déu i a les persones amb qui he compartit animació i responsabilitats i desitjo el millor per al qui pren aquest relleu, que es el Germà Josep Canal, que avui celebra les seves Noccs de Plata i per a totes les persones que treballaran al seu costat.

I tot això, seguint el lema del curs que estem a punt de començar, i que espero i desitjo que ho fem amb

molta joia, perquè el que vull i el que hem de voler tots és que **la nostra alegria sigui l'alegria de tots i per a tots**.

Alegria amb que, ben segur han sabut viure els seus compromisos tots els Germans i Associats homenatjats, que fa que aquesta bonica, familiar i festiva celebració pel compromís personal de fidelitat com a Germans i Associats ens ompli d'una **gran joia** per a seguir compromesos amb la nostra **GRAN MISSIO EDUCATIVA LASAL-LIANA**, tant important i necessària avui i en el nostre món."

Ve ara la intervenció del G. Visitador José Román que reproduïm a part.

I, perquè els homenatjats en tingueu un bon record, us convido a presentar-vos aquí a mesura que us vagi cridant per a lliurar diplomes i estàtues de record dels 50 i 25 anys.

I ara, PERMETEU-ME comentar algunes notícies i

fets de casa , - “pa de casa” - (com ja es tradició o costum en aquesta Diada familiar).

Vull fer esment, per començar, de la propera **obertura de la Comunitat Pastoral**, a La Salle Gràcia. Les obres han seguit els terminis previstos i, a mitjans de setembre, ja podrà començar a funcionar. El meu agraïment als GG. que han acceptat formar-ne part i que Déu beneeixi aquest esforç de personal i prioritització d'un àmbit tant important com és el de la Pastoral.

Vull tenir, també, un record pel Germà **Raoul Traoré, de Burkina Faso, que ja va acabar un primer Màster en "Project Management", que està fent, ara, l'MBA i perquè ha dedicat l'estiu a col·laborar en l'elaboració de nous projectes missioners, a la Casa Generalícia de Roma, aplicant tot allò que ha estat estudiant. Aviat podrà retornar a la seva Comunitat de Premià de Mar per acabar i defensar aquest segon Màster.** Li desitgem que, quan torni el dia 30, pugui aprofitar molt bé el que li resta d'aquesta rica etapa formativa, que ha de ser molt important per a ell, el seu Districte i l'Institut.

Ja he recordat els sis nous Germans que han acabat el seu Noviciat i que van emetre el seus primers vots. Donem-ne gràcies a Déu i que Ell faci que tots arribin a bon port!

Vull donar les gràcies i felicitar el Germà **Cesc Ferré que ja es a Romania** per tercera vegada, per donar generosament i joiosament una nova etapa de la seva vida al projecte de la casa d'acollida de Iasi, que li té el cor robat. Que tot li vagi molt bé!

Vull donar la benvinguda oficial al Germà **Raül Calvo** que, després d'haver treballat generosament a la República Dominicana durant **37 anys**, ja es troba **entre nosaltres des de juliol a la Comunitat de la Sagrada Família de Cambrils. Germà Raül, sigues molt benvingut a casa teva!**

També al **Germà Felip Pou** que ja s'ha incorporat a la seva nova Comunitat de Figueres. Li desitgem que tot li vagi molt bé.

Per la seva importància i pel nombre de persones que hi han participat del nostre Sector (53), vull recordar els **Projectes d'estiu solidari en que han participat:** realitzats a **Madagascar (3 grups)**, al **Perú (1 grup)**, a **Guatemala (2 grups)**, i al **Líban (1 grup)**. Enhorabona pel vostre estiu solidari!

I, de forma general, vull recordar els **Germans que treballen fora de casa, o en països de missions, o en obres socioeducatives, o ens servies regionals** i que han passat o passen uns dies entre nosaltres: **Germans:**

Félix del Hoyo, José María Barcos, Miquel Àngel Barrabeig, Joan Sala i Jaume Gené. Moltes gràcies a tots i que la nostra pregària i el nostre ajut els acompanyin en els seus respectius països i missions.

● **ACABO** agraint ben cordialment al Pare **Eduard Pini**, Provincial dels Escolapis, que ha presidit la nostra Eucaristia, al Germà **José**

Román, nou Visitador del nostre Districte Arlep, i a tots els Germans, familiars i amics dels homenatjats i a tot el personal de la casa que ho ha fet possible: cuiners, cambrers, preparadors, netejadors... tots ells, personal de **REVISÀ**, que tan bé ens han servit. **MOLTÍSSIMES GRÀCIES!**

I a La Salle Bonanova que ens ho facilitat com sempre: **MOLTES, MOLTES GRÀCIES!**

**Res més. Bon acabament de vacances
i BON COMENÇAMENT DE CURS! ...**

Salutació del G. Visitador Titular

AMB MOTIU DEL COMENÇAMENT DEL NOU CURS

G. José Román Pérez Conde, Visitador del ARLEP

Bona tarda. Germans i lasal·lians:

Moltes gràcies, per la vostra acollida i paraules d'ànim en aquest moment de la nova etapa del Districte.

A més, Germans Josep Guiteras i Josep Canal, gràcies per la vostra proximitat.

No vull deixar l'oportunitat per donar les gràcies al Germà Josep Guiteras, en nom de tots, per la seva excel·lent labor d'animació al capdavant del Sector de Catalunya en els últims anys.

Vull, també, expressar el meu agraïment als Germans i associats que avui han renovat el compromís amb la missió,

per la seva generositat en la resposta lasal·liana.

A vosaltres Germans, Associats, Seglars lasal·lians i familiars, especialment el nostre agraïment i reconeixement per fer-vos presents i donar realçament i sentit a aquesta celebració.

Crec que és un espai adequat per adonar-nos que, en el fons, aquesta trobada és una expressió de la identitat de la nostra Missió que junts impulsem i de l'estil de vida que s'arrela en uns valors determinats. És una expressió que vol ser alhora motivació per a seguir vivint fidels al Fundador i fidels als temps en els què vivim. En definitiva, és una crida a cadascun de nosaltres a acceptar la nostra responsabilitat i treballar junts, amb la gràcia de Déu, en la construcció del futur.

Avui, més que mai, estem cridats a buscar junts les solucions i posar, de forma proactiva, el millor de nosaltres mateixos. Saber convertir les dificultats i els desafiaments en oportunitats, és la millor manera d'afrontar el futur amb esperança i sentit.

Finalment, us reitero el desig que afrontem aquest nou curs com un temps nou, com una oportunitat per aprofundir el nostre compromís en la missió educativa en favor dels nens i joves, en la missió que compartim amb altres lasal·lians, personalment i en comunitat, «junts i per associació».

En nom de l'Equip de la Comunitat d'Animació del Districte us desitgem un feliç curs i us fem arribar la nostra disponibilitat i compromís de proximitat.

Feliç travessia a tots!

Agraïment

G. Josep Canal i Alavedra, Visitador Auxiliar

Els catalans, i encara més els manresans, tenim una gran sort: poder contemplar la singular silueta formada per les diferents agulles de la muntanya de Montserrat. Els de La Salle, també en gaudim cada any fent la "Pujada a Peu".

Muntanya gran i ferma, com ha estat el teu treball en aquests 15 anys, G. Josep Guiteras com a Visitador Auxiliar.

Muntanya on hi ha dos monestirs i un llarg reguitzell d'ermites. Montserrat, com el Sinaí, és lloc de trobada amb Déu. Tots també sabem de la teva força interior, de la força de la pregària en comunitat i sovint personal, que t'ha ajudat i molt en el treball d'aquests anys.

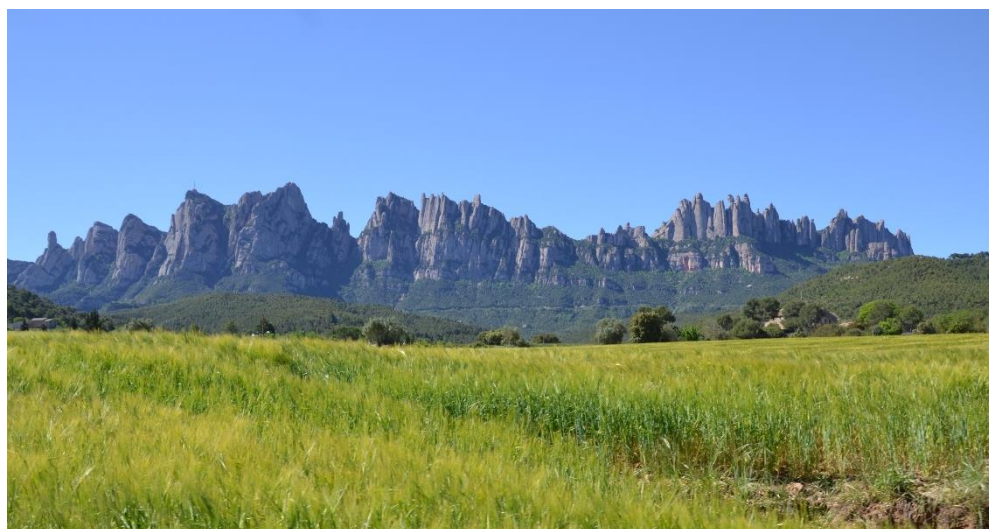
Muntanya que acull a la nostra Mare, Maria de Montserrat, que com totes les nostres mares, sempre està atenta a les necessitats dels altres; també tu has volgut estar proper als Germans, escoltar-los i servir-los intentant respondre sempre a les seves necessitats.

Muntanya formada per un conjunt d'agulles que, amb diferents formes, constitueixen una harmoniosa silueta que mira cap al cel. Aquesta és l'harmonia de La Salle a Catalunya, formada per Germans i lasal·lians, amb diferents temperaments, aptituds, il·lusions i projectes, i que tu has sabut acompanyar per mantenir units i fermes en la Missió d'aquest petit bocí d'Institut que és La Salle a Catalunya.

Els Germans i lasal·lians de La Salle a Catalunya et volem donar les gràcies pels 15 anys de servei, però sobretot **per haver viscut cada minut amb intensitat**, estant al costat dels Germans, dels lasal·lians i dels centres educatius de la Xarxa.

Els Germans i Associats/des de La Salle Catalunya

El meu record d'una bonica i entranyable festa

Les meves Noces d'Or de professió religiosa

G. Ramon Font i Serra

Fa cinquanta anys vaig fer la professió perpètua com a Germà de La Salle.. El diumenge, 27 d'agost, vaig celebrar molt ben acompanyat per un bon grup de Germans, familiars i amics les nocés d'or. Déu n'hi do!

Quants records, quantes vivències, quantes llums... també ombres.

Una mica d'història. El mes de juliol de 1967 un bon grup de Germans, de tres tandes diferents, ens vam reunir al Seminari de Tarragona per fer el recés de trenta dies. Va ser, crec, l'últim que s'ha fet.

Ben dirigits pels Germans Mariano Magaz, Daniel Cabedo (a.c.s.) i un Pare jesuïta va transcórrer el mes dedicats a la pregària i

a la reflexió...

El 25 de juliol i a la Casa Sant Josep de Cambrils la tanda Mare Déu de Lourdes-Pius XII vàrem fer la nostra professió perpètua. Un d'ells ja l'havia fet abans, altres la van fer després, un ja gaudeix del cel, bastants van escollir diferents camins amb posteritat. Què bonic seria poder-nos reunir tots...

Tot és gràcia i avui, 27 d'agost, som aquí els que som i junts i agermanats hem donat gràcies a Déu. Que Ell ens segueixi ajudant i donant força per a seguir caminant amb pas ferm i segur.

Tot ha passat molt ràpidament. He recorregut moltes comunitats, moltes hores de classe, moltes il·lusions... Del que em sento més orgullós de tot el que he fet són les hores de classe, l'activitat escolar, la relació amb alumnes i famílies... És la nostra feina, oi???

M'he sentit sempre ben valorat i estimat per molta gent. Ho vaig veure ben clarament quan vaig estar malalt ara fa vuit anys. També he tingut alguna "topada". Normal... Sóc feble...

Tinc una gran família que m'estima. M'ho ha demostrat abastament. Vaig voler que fossin molts els que m'acompanyessin en aquest bonic dia... i encara no hi eren tots.

La seva presència em va emocionar, encoratjar... He sigut i sóc molt familiar... S'ho van passar molt bé, van gaudir, xerrar... No és fàcil reunir tanta gent. Per desgràcia quan ens solem veure és per esdeveniments tristos...

Tots van quedar gratament sorpresos de la festa, de l'eucaristia, del dinar, de les instal·lacions... Un cosí em deia: Ramon, un deu a la festa de Déu...

Vaig estar acompanyat, també, per un bon grup d'amics de Cassà, de Montcada i Premià de Mar. No vaig anar més enrere... Hauríem arribat al centenar... Persones amb les que convisc i he conviscut, que aprecio molt, m'han ajudat i ajuden, hi mantinc una molt bona relació... i les bones amistats, com tot, s'han de conrear.

Dies així solen ser molt emotius... Vaig pensar molt amb els meus estimats pares i amb tants familiars que gaudeixen ja del cel, però que segueixen ben presents en l'afecte i estimació entre nosaltres.

Fa cinquanta anys els pares em van acompanyar a la festa de Cambrils. En fa vint-i-cinc la mare va ser present a les meves noces d'argent... Quants records! Si la mare visqués, n'hauria complert noranta vuit anys el mateix dia 27... Quina coincidència tan bonica i emotiva...

Vull, ara i aquí, agrair les mostres d'afecte i estimació que he rebut. Agrair i felicitar totes les persones que van treballar perquè la festa fos un èxit. Faig menció especial als Germans Josep Guiteras i Joan Carles Jara per totes les facilitats que em van donar.

Agrair la presència del nou Germà Visitador José Román, les seves boniques paraules dites amb la nostra llengua... Tot un detall!

Acabo dient, que tot el que he escrit està escrit amb el cor a la mà. Si hagués de llegir-ho no podria... Em conec i m'hauria emocionat molt...

No fa gaire llegia: "Quan el cor no pot dir tot el que sent li diu als ulls: fes-ho tu... llavors, dels ulls, brollen unes llàgrimes." Aquests dies dels meus ulls han brollat llàgrimes d'alegria, de felicitat... Estic content. Sóc feliç!

Acció de gràcies al Bon Déu, a la família, a La Salle, als Amics...

Una cordial abraçada!

NOCES D'OR DEL NOSTRE ESTIMAT COSÍ RAMON

Concepció Soler i Serra

Noces d'or benaurades!
ja fa cinquanta anyades
que a Crist donares el cor,
i aquest sagrat ministeri
exerceixes amb bon criteri
vers el regne de l'amor.

Cinquanta anys han passat
des d'aquell dia en que vas
dir un "Sí" amb responsabilitat
i amb alegria.
Molts anys de lluitar amb fermesa,
portant a cap la comesa,
que fa temps vares triar.

Camina sense temença
el camí que et vas traçar
guanyaràs la pau intensa,
benestar i felicitat.

Cada dia una vivència,
cada instant un bell record,
el passat tot queda enrera
més és bona la lliçó.
Sigues sempre la senyera
de la nau que va certera
cap el port del bon Senyor.

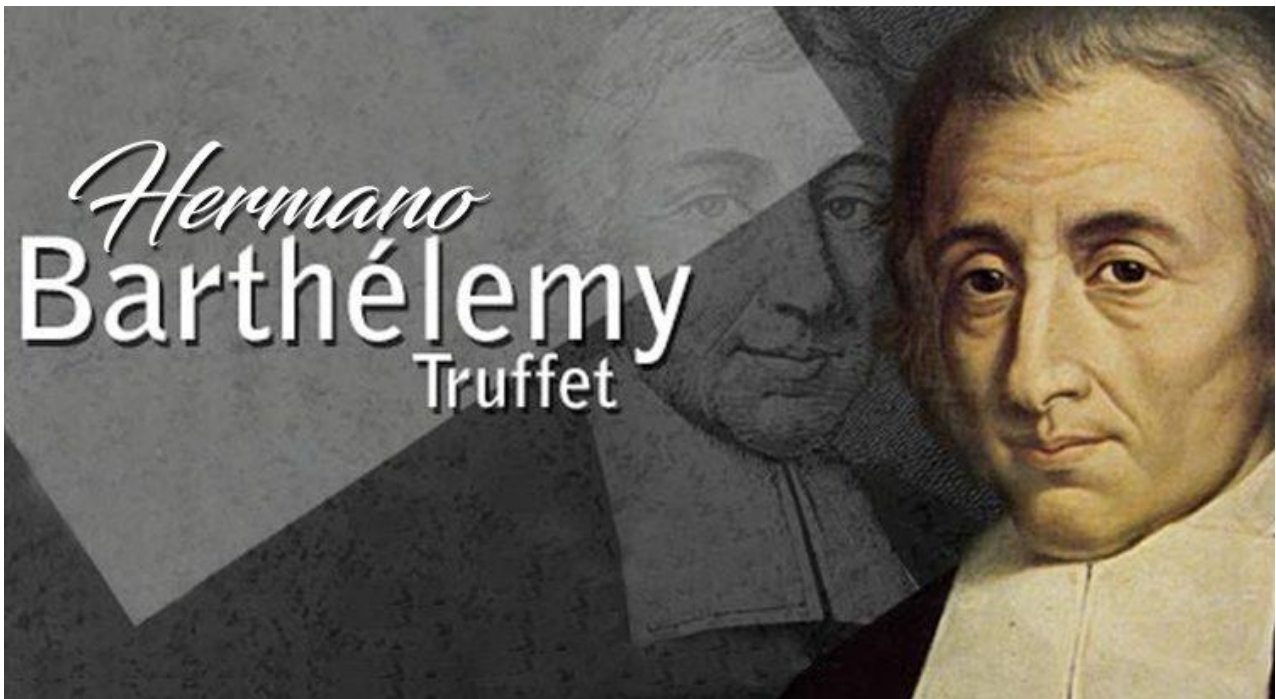

I un cop més, mil benaurances,
mil florides esperances
coronin tanta labor.

Bonament has de gaudir-ne
dia a dia amb vius afanys,
amb companys i amb harmonia,
amb família i alegria,
festejant-ho per molts anys!!!
Endavant amb pas ferm i segur!

Hace 300 años: El Hermano Barthélemy fue elegido Superior General

El 17 de mayo de 2017, el Instituto recordó la primera elección de un Hermano al frente del Instituto:
el Hermano Barthélemy fue elegido como sucesor del Fundador.
Su mandato como Superior fue corto pero facilitó una buena transición.

Magali Devif

Joseph Truffet, Hermano Barthélemy (1678-1720)

El Hermano Barthélemy (Joseph Truffet) y su hermano gemelo, oriundos del norte de Francia, nacen el 11 de febrero de 1678 en Sains-lès-Marquion, parroquia de la diócesis de Cambrai. Su padre, Grégoire, es maestro de escuela.

El 10 de febrero de 1703 es admitido en la *Grand'Maison*, noviciado de los Hermanos de las Escuelas Cristianas, situado en la calle Vaugirard. Recibe el nombre de Hermano Barthélemy. Después del noviciado, es enviado a Chartres. Los problemas de salud le impiden enseñar; por eso será destinado al cuidado de los novicios de París. Hace sus votos perpetuos de asociación,

- 1703. Novicio a los 25 años
- 1705. Director del Noviciado a los 27 años
- 1711. El Fundador va al sur y le sustituye en la gestión del Instituto a los 33 años
- 1717. 1r Superior General a los 39 años
- 1720. Fallece a los 42 años

estabilidad y obediencia el 7 de junio de 1705, y a finales de agosto, se hace cargo del noviciado, trasladado a Saint-Yon, cerca de Rouen.

De regreso a París con los novicios durante el invierno de 1709, reemplaza a Juan Bautista de La Salle. Una epidemia de escorbuto se abate sobre la comunidad. Durante la misma el Hno. Barthélemy cuida a los enfermos hasta que él mismo se cuenta entre las víctimas.

Cuando en 1711, Juan Bautista de La Salle parte para visitar las comunidades del Sur de Francia, confía temporalmente a su director de novicios la gestión y la administración del Instituto. Con la experiencia adquirida, el Hermano Barthélemy vuelve a desempeñar la misma administración provisional de febrero de 1712 a agosto de 1714. Cuando el Fundador regresa a París, en el mes de agosto de 1714, se establece un reparto de funciones: el Hno. Barthélemy se hace cargo de los asuntos corrientes y Juan Bautista de La Salle se dedica al ejercicio de sus funciones sacerdotales con respecto a los Hermanos. En noviembre de 1715, abandona París para ir a Saint-Yon cerca de Rouen. En 1716, acude a Calais y Boulogne y prepara una fundación en la ciudad de Saint-Omer.

Primer Hermano elegido Superior General del Instituto

En diciembre de 1716, se decidió solicitar el parecer de todos los Hermanos del Instituto para la elección del primer Superior. El Hermano Barthélemy tuvo que acudir a todas las comunidades presentes en Francia con el fin de obtener su adhesión al próximo Capítulo General. Abandona Rouen el 5 de diciembre de 1716 y termina su periplo el 7 de mayo de 1717. En aquella época se contaba con 98 Hermanos en las 22 comunidades visitadas por el Hermano Barthélemy. Consigue que cada Hermano firme su adhesión a las actas del próximo capítulo.

He aquí las etapas de su viaje: Chartres, Moulins, Mende, Les Vans, Alais, Avignon, Marseille, Grenoble, Dijon, Troyes, Rethel, Reims, Laon, Guise, Calais, Boulogne, Rouen, (escuelas de la ciudad), Darnétal, Versailles, Saint-Denis, París, Rouen y Saint-Yon. Al finalizar su gira por Francia, el Hermano Barthélemy conoce a todos los directores y a todos los Hermanos. Además, posee una sólida experiencia de la gestión administrativa del Instituto. Todo está dispuesto para la elección del primer Superior de los Hermanos de las Escuelas Cristianas.

“El prudente Fundador de las Escuelas Cristianas, cada vez más deseoso de renunciar al cargo de superior, convencido además, por una larga experiencia, de que era necesario para nuestro Instituto, como para todas las instituciones religiosas, tener un Superior surgido de su seno, y temiendo que después de su muerte, los Hermanos se vieran obligados a recibir un superior extraño al Instituto, reunió en Saint-Yon (arrabal de la ciudad de Rouen), a los principales miembros de su Congregación, con el fin de hacerles admitir su dimisión. Había previsto una segunda finalidad para dicha Asamblea, a saber, la de hacer con el nuevo Superior la revisión de las Reglas, y darles su forma definitiva”.

El 16 de mayo de 1717, dieciséis Hermanos directores se reúnen en Saint-Yon, de Rouen, y al día siguiente eligen al Hermano Barthélemy como primer Superior General. A petición suya, le asignan dos Asistentes, los Hnos. Jean y Joseph, el primero residente en París el segundo en Reims. El nuevo Superior decide visitar todas las casas del Instituto y hacer ratificar su

elección por el conjunto de los Hermanos.

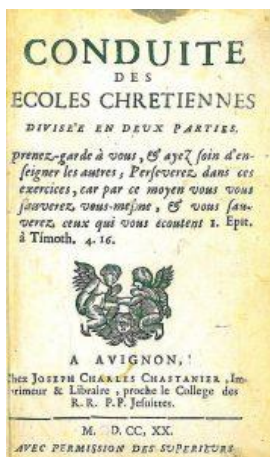
Como nuevo Superior, se ve obligado a frecuentes permanencias en París. Así sucede el 11 de noviembre de 1717 y de nuevo en enero, febrero y marzo de 1718. Cuando el Fundador llega a Saint-Yon, al principio de marzo, se encuentra con un noviciado desorganizado y por ello hace vivos reproches al Superior en una carta que le envía sin más tardar:

“Piense, se lo ruego, a remediar todo eso lo más pronto posible, pues sabe usted que la consolidación del Instituto depende de novicios bien formados y muy regulares”.

Un mandato de Superior muy corto (1717-1720)

Para ayudarle a administrar el Instituto, se rodea de un pequeño grupo de Hermanos.

Bajo el mandato de este primer Superior se elaboran las Reglas Comunes de los Hermanos de las Escuelas Cristianas. Tras una minuciosa revisión por parte de La Salle, son rubricadas por el Hno. Barthélemy, luego enviadas a todas las comunidades. Este texto retoma el de 1705 e integra la Práctica del Reglamento Diario.

De igual modo, el Hermano Superior confía a algunos Hermanos la finalización de la revisión de la Guía de las Escuelas Cristianas, que será publicada en 1720.

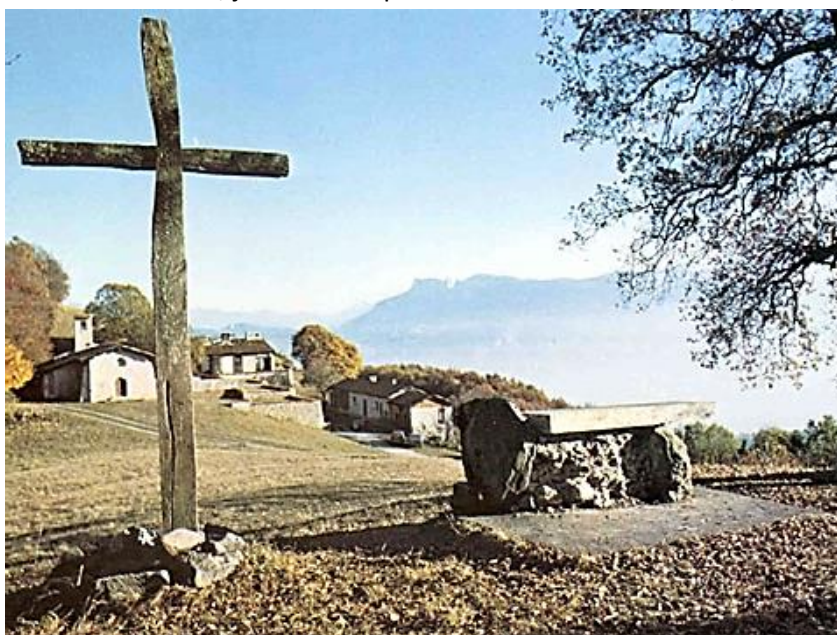
En tres años al frente de este Instituto aún no reconocido, abre dos escuelas. Durante su paso por París, los Hermanos toman a su cargo una escuela el 8 de noviembre de 1717 en la cercanía de 'les Invalides'. Las gestiones iniciadas por Juan Bautista de La Salle y luego concluidas por el Hermano Barthélemy en julio de 1719, dan paso a la apertura de la escuela de Saint-Omer en octubre de 1720.

Durante esta época turbada por la oleada jansenista, el Hermano Barthélemy debe recordar en diversas ocasiones la adhesión de los Hermanos a la Santa Sede. De todos modos choca con el obispo de Boulogne, Mons. de Langle, muy descontento de los Hermanos y que le

escribe para quejarse "de su estrechez de espíritu" y amenaza con "reemplazarlos por maestros más sumisos y más dóciles".

El 7 de abril de 1719 muere Juan Bautista de La Salle en Rouen

Los Hermanos continuarán la obra de su fundador. El Hermano Superior, durante su corto mandato, procurará conservar la misma línea de conducta que la de Juan Bautista de La Salle, buscando preservar el Instituto y favorecer su desarrollo. Pero, siendo de frágil constitución y fatigado por sus viajes a las comunidades, el primer Superior del Instituto muere en Saint-Yon de Rouen el 8 de junio de 1720, a la edad de 42 años. Es sepultado en la iglesia de Saint-Sever, junto al cuerpo del Fundador del Instituto, Juan Bautista de La Salle.

EN EL MOMENT PRESENT DE LA VIDA CONSAGRADA

¿Quin futur per a l'Institut?

¿Quin Institut per al futur?

“A les nostres mans està l'esperança de La Salle”

Es treballa intensament... projectant noves estructures, però això no ho és tot...

"No n'hi ha prou en el canvi de les estructures, cal canviar de mentalitat" (Papa Francesc)

"No són les estructures les que fan l'home nou; és un treball personal de l'home sobre si mateix en el que ningú pot reemplaçar a ningú. Les institucions noves i renovades poden facilitar la tasca, però no poden substituir l'esforç. Les estructures noves són un reclam per començar en nosaltres mateixos, des d'ara, un treball de conversió en el que l'ajuda institucional no serà sinó un episodi indispensable i independent" (Emmanuel Mounier, La révolution personnaliste et communautaire).

¿SOM CRISTIANS DE SALÓ O APÒSTOLS DE CAMÍ? (Papa Francesc)

G. Jaume Pujol i Bardolet

INTRODUCCIÓ

Si tractem de respondre a la primera pregunta, “Quin futur per a l'Institut?” crec que la resposta és més aviat problemàtica, doncs ens trobem en un procés agònic. Però “tenim una gloriosa història per recordar” (VC 110).

Si plantejem la segona pregunta “Quin Institut per al futur?” Penso que la resposta és diferent, al propi temps que ens exigeix imaginació, creativitat i fidelitat al que li és essencial. Tenim “una gran història per construir” (VC 110).

Haurem de tractar de trobar respostes positives a les dues qüestions, doncs són necessàriament complementàries i imprescindibles, totes dues. Vegem.

PRIMERA QÜESTIÓ, ¿QUIN FUTUR PER AL NOSTRE INSTITUT?

Si tenim en compte la progressiva disminució del nombre de religiosos/es en general i en el nostre cas de Germans, conjuntament amb la creixent edat mitjana, potser arribem a pensar que ens trobem en una espècie d'agonia del sistema tradicional de la institució. I si a més, fem una ullada als nostres respectius noviciats no trobarem moltes raons que ens assegurin un futur, al menys a Europa. Però les variables que donen continuïtat a les obres de Déu són diferents de les dels nostres càlculs. “Els vostres camins no són els meus camins” (Is 55,8).

SEGONA QÜESTIÓ, ¿QUIN INSTITUT PER AL NOSTRE FUTUR?

Quin tipus d'institut està suscitant l'Esperit Sant per als nostres temps? Podem descriure al menys una aproximació, unes intuïcions? Quina ha de ser la nostra actitud cara el futur? Què ens bloqueja en aquesta perspectiva de futur?

Haurem de tractar de respondre a successives preguntes: ¿Quin tipus d'Institut està suscitant l'Esperit per als nostres temps? ¿Podem descriure, al menys, una aproximació o unes intuïcions? ¿Quina ha de ser la nostra actitud cara el futur? ¿Què ens bloqueja per avançar en aquesta perspectiva de futur?

La religiosa Sandra M. Schneiders impartí una conferència, considerada remarcable, sobre *“La vida religiosa en el futur”*. Comentà que aquest tema li suposava tant la millor com la pitjor de les tasques... *en un món que canvia caleidoscòpicament a una velocitat vertiginosa*. No va parlar del què «serà» sinó del que «pot arribar a ser». I en síntesi, haurà d'estar basada en l'Evangeli i *“d'acord amb els esdeveniments culturals, socials i eclesials que l'afecten profundament i que són afectats per ella”*. Afegí que s'ha de partir del principi que la vida religiosa ha de ser profundament cristiana i que pels consells evangèlics estem cridats a crear un estil de vida alternatiu en l'Església i en el món, precisament pel testimoni profètic que li és característic. Bon projecte de futur.

És un fet que tant el cristianisme com la vida religiosa nasqueren en l'Església «sense documents». Els documents (Evangelis, Fets dels Apòstols, Epístoles, i afegim-hi la nostra Regla i d'altres), han estat sempre posteriors a l'experiència viscuda de fundació. Avui, no poques vegades els documents serveixen per parlar «sobre» i sembla que ens dispensen de reflexionar, de discernir i d'actuar amb suficient conseqüència... El nostre Fundador i en general tots els Fundadors/es foren persones «tocades» per un carisma des d'una passió per Crist, per l'Evangeli i per la humanitat.

PERÒ, EN CONCRET, LA NOSTRA SITUACIÓ

S'està treballant per donar continuïtat a l'Institut a nivell institucional, districtal i sectorial, sobretot en torn al «fer» (organització per a la supervivència de les obres) i potser no ens sentim, em sembla, tan compromesos, en general, en torn al «ser» (identitat, carisma).

Avui som 3900 Germans a l'Institut. El 1960 sembla que érem 17.960 (possiblement contarien també els novicis) i hem tingut una davallada del 80%.

A l'ARLEP som 686 Germans on el 64% (439 Germans) tenim més de 70 anys; i 31 tenen menys de 50 anys (4,5%).

A CATALUNYA som 110 Germans on el 79% (87 Germans) tenim més de 70 anys i el 3,6% (4 Germans) tenen menys de 50 anys.

Es van tancant comunitats de Germans i les comunitats encara existents tenen nombre reduït de Germans més aviat d'actitud testimonial. Els Germans anem disminuint progressivament. Només hi ha dos Germans Directors de Col·legi, la resta són seglars que compleixen amb molta dedicació. Hi ha vuit centres sense comunitat de Germans. Les obres funcionen gràcies als seglars.

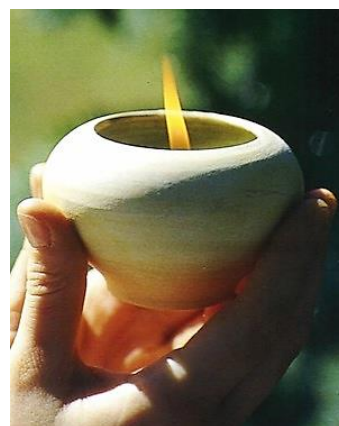
El “Projecte d'animació de Zones” podria revertir aquesta situació comptant amb la col·laboració de tots

Tinc la impressió que aquesta realitat no ens angoixa i això és bo, mentre no sigui expressió de despreocupació o d'indiferència. Certament que no ens hauria de passar com en el dies de Noé, mentre aquest construïa l'Arca, la gent vivia massa feliç i despreocupada.

Dient això, no és la meua intenció ser causa d'inquietud i malestar, però em crida fortament l'atenció que d'això no en parlem; potser preferim cobrir-nos amb l'esperança o en multitud d'activitats i també d'entreteniments. Però el problema hi és. Podríem intercanviar en les nostres reunions comunitàries i en d'altres sobre amb quin esperit cal viure el moment present i què hi podríem aportar per salvaguardar la continuïtat dels Germans a l'Institut religiós La Salle i ser objecte també del nostre Projecte comunitari. Activar la virtut de l'esperança no ha de ser una sedació a la nostra inquietud. Esperança sí, però Déu no farà res sense nosaltres. L'esperança només és vàlida pels qui caminen. Siguem responsables i no fem un cementiri d'esperances. El futur depèn del poder de la Gràcia i de les mans dels Germans (cf Regla 154). Sovint cantem: *“A les nostres mans està l'esperança de La Salle...”*

Per tant:

- *Per una banda*, es va reduint el nombre de Germans i de comunitats de Germans, cosa que fa preveure una progressiva disminució de *“l'Institut de Germans de les Escoles Cristianes”*. Potser estem en una delicada situació “amb una espectacular estàtua amb peus d'argila”, prenent la referència al profeta Daniel.

- *Per altra banda*, essent meritori l'esforç que es fa per la supervivència de les obres, formant els seglars per a les diferents responsabilitats, sembla néixer "L'empresa Lasal·liana d'Escoles Cristianes", que no és criticable la paraula Empresa, doncs és de justícia, però que podria tenir una durada incerta. S'hi dediquen meritoris esforços, però caldrà tenir en compte que "la hipertròfia de l'acció no produeixi l'atròfia o àdhuc l'eutanàsia de l'espiritualitat lasal·liana".

Doncs, ens trobem en una cruïlla en la que les dues realitats de "comunitats de Germans" i de "continuitat de les obres", són necessàries i imprescindibles.

Des del començament de l'Església i ha hagut milers i milers d'Ordes i Congregacions religioses, de les quals el 70% han desaparegut, sense que desaparegui la vida religiosa. Pels nostres dies Joan Pau II ja ens ha dit el que pot arribar avui, també a nosaltres:

Ens trobem en una cruïlla: el nombre i protagonisme de la "Institució de Germans de les Escoles Cristianes" disminueix i sorgeix una "Empresa Lasal·liana d'Escoles Cristianes".

La segona no ha de substituir la primera, sinó que han de subsistir totes dues de manera positivament complementària. Com?

"En algunes regions del món, els canvis socials i la disminució del nombre de vocacions pesen en la vida consagrada... Com ja ha passat altres vegades en la història, hi ha Instituts que corren fins i tot el risc de desaparèixer. L'Església universal els està summament agraïda per la gran contribució que han donat a la seva edificació amb el testimoniatge i el servei... En altres Instituts es planteja més aviat el problema de l'organització de les obres. Aquesta tasca, gens fàcil i no poques vegades dolorosa, requereix estudi i discerniment a la llum d'alguns criteris. Cal, per exemple, salvaguardar el sentit del propi carisma, promoure la vida fraterna, estar atent a les necessitats de l'Església, tant la universal com la particular, ocupar-se d'allò que el món descarta, respondre generosament i amb audàcia... les noves pobreses, sobretot en els llocs més abandonats" (VC 63).

Segons això:

- Hi ha Instituts que corren el risc de desaparèixer.
- En altres es planteja la reorganització de les obres salvaguardant el sentit propi del carisma, la vida fraterna i ocupar-se sobretot del que el món descarta.

Els dos aspectes ens són motiu d'interpel·lació. Crec que ens sentim motivats per aquest segon punt. Però, tinc la impressió que no ens plantejem el futur de l'Institut de Germans de les Escoles Cristianes, com a religiosos, al menys suficientment. No ens ha d'angoixar si haguéssim de desaparèixer a Europa i al nostre país. Però, convé saber morir amb dignitat i amb plena coherència amb la nostra vocació i missió...

Des de sempre hem tingut una certa inquietud per la pastoral vocacional i aquests últims temps s'ha intensificat, tant des del centre de l'Institut com des de l'ARLEP. Però no n'hi ha prou de resar demanant vocacions, doncs "No tothom qui em diu Senyor, Senyor entrarà al Regne del cel, sinó el que fa la voluntat del meu Pare" (Mt 7,21).

QUÈ CALDRÀ FER

Primer de tot tractar de donar respostes positives, a l'ensem, tant al futur de "*l'Institut de Germans de les Escoles Cristianes*" com al futur de "*l'Empresa Lasal·liana d'Escoles Cristianes*". Constituïnt unitat.

El futur esdevé un test a la nostra capacitat personal i comunitària de refundar-nos com a Congregació religiosa segons el carisma de La Salle. Res no ens ha de fer perdre ni la creativitat, ni la joia (cf Jn 16,22)

Cal ser persones amb testimoni d'alegria, com ens diu el Papa Francesc. L'alegria és contagiosa. La línia de flotació del cristianisme són les benaurances (la benaurança, la joia). El futur esdevé un test a la nostra capacitat personal i

comunitària de refundar-nos com a Congregació religiosa segons el carisma de La Salle. Res no ens ha de fer perdre ni la creativitat, ni la joia (cf Jn 16,22).

I des d'aquesta actitud, tant si hem de seguir existint com a Congregació religiosa de Germans de les Escoles Cristianes, com si haguéssim de desaparèixer com a tal, cal viure testimonialment com persones compromeses amb l'Evangeli i segons la nostra identitat vocacional i carismàtica expressada en la Regla.

Les vocacions noves, segons el Papa, ens vindran per contagi de la nostra vida personal i comunitària. *“En molts llocs escassegen les vocacions al sacerdoti i a la vida consagrada. Frequentment això és degut a l'absència en les comunitats d'un fervor apostòlic contagiós, la qual cosa no entusiasma ni suscita atractiu. On hi ha vida, fervor, ganes de portar Crist als altres, sorgeixen vocacions genuïnes... és la vida fraterna i fervorosa de la comunitat la que desperta el desig de consagrar-se enterament a Déu i a l'evangelització, sobretot si aquesta comunitat viva prega insistentment per les vocacions i s'atreveix a proposar als seus joves un camí d'especial consagració”* (EG 107).

Partint d'aquestes consideracions intentaré concretar unes pistes de presa de consciència. Si la vida religiosa té la missió d'accentuar el profetisme de Crist, és a dir, l'anunci i testimoni dels valors del Regne, caldrà analitzar la nostra actitud davant la societat que ens envolta, ¿ens hi assentem còmodament en ella o bé tractem de ser *mitjancers interpel·lants i alternatius*? No hi ha dubte que l'Esperit ens hi vol per això.

El perfil d'un Institut de futur haurà d'assegurar unes constants pròpies de l'itinerari de fundació, que són constants de sempre, però aplicades a les exigències del nostre temps, vertiginosament evolutiu:

Segons el Papa Francesc, les noves vocacions ens vindran per contagi de la nostra vida personal i comunitària... pel nostre testimoni de fraternitat.

- Una vida «des de Déu», «des de l'Evangeli», «des del seguiment de Crist», que significa des de l'experiència de Déu, des d'una vida cristiforme (cf. VC 14), des d'una vida de consagració baptismal ratificada per la consagració religiosa, («*confessio Trinitatis*», segons VC).
- Una experiència de «*fraternitat*» en comunitat, essent tots mútuament germans: germans dels adults amb els qui tractem i germans grans dels joves que se'ns confien, («*signum fraternitatis*», segons VC). Doncs, “de la qualitat de la vida fraterna depèn el futur de la vida consagrada” (Rodríguez Carballo).
- La implicació en una «*missió*» educativa, sobretot privilegiant els pobres i els marginats. La situació de la nostra societat ens assenyalta pautes al respecte, («*servitium caritatis*», segons VC).

Per tant, l'Institut haurà de tenir la característica de «*signe significant i atraient*», de «*carisma interpel·lant*» i de «*profecia del Regne futur*» de salvació. Haurà de tenir la seva raó d'existir. Només podrà seguir existint si té raó d'existir i «*capacitat de contagi*».

I, obertura als Col·laboradors Seglars

S'evidencien unes intuïcions per l'Institut de futur. Per una part, «*el carisma de fundació desborda el marc de l'Institut*», i per altra part, «*l'obertura a seglars col·laboradors/es i associats/es són un signe dels temps*», autenticat en Vita consecrata 54-56 i repetidament per la nostra Regla. Penso que aquesta intuïció, per ser evident, està ja ben assumida institucionalment. Ens cal trobar els mitjans per fer-la cada vegada més efectiva i més lasal·liana. Encara que ja s'ha aconseguit un ambient favorable, cal donar-li més consistència i continuïtat perquè sigui el punt realment arquimèdic de futur.

Avui tots tenim una responsabilitat en la formació dels nostres col·laboradors i associats. Arreu s'han multiplicat els projectes de formació de seglars i s'hi han dedicat persones per aquesta missió, però això no permet

que la resta de Germans es puguin sentir dispensats d'aquesta tasca, qualsevol en sigui l'edat.

Per aquesta formació hi ha sessions previstes i estructurades, però això no ho és tot. La formació també es realitza per l'amistat quotidiana, per la relació interpersonal, per l'intercanvi de parers, pel compartir les preocupacions educatives i altres reunions i moments d'oració, etc.

Ara bé, la formació dels seglars requereix temps. Els religiosos hem tingut abundants mitjans de formació (formació inicial durant diversos anys, retirs anuals, estudis...). No ha estat així pels seglars. Per una part, quan s'estableixen estructures de formació per als seglars ens trobem davant la possibilitat de la seva participació degut a compromisos amb el col·legi i amb la família. I encara que hi hagi disponibilitat de part seva, la possibilitat pot ser limitada; igualment, no sempre el centre pot desprendre's d'algú per seguir uns cursos de formació, que demanen més temps de dedicació. I també, encara que existeixi voluntat de participació, no per això s'està exempt de limitacions i de tensions. Les preocupacions del quefer diari són certament absorbents i es podria arribar a sentir la formació permanent dels seglars com una activitat, encara que necessària, en detriment del bon funcionament institucional i harmonia familiar.

Però, si s'ha de construir el futur s'haurà de trobar la forma de trobar els mitjans que creiem necessaris per avui. Si optem per l'Institut de futur s'hauran d'assumir les exigències que aquesta finalitat suposa.

CONCLUSIÓ

No podem submergir-nos en pessimisme, ni en una angoixa que ens bloquegi i ens impedeixi aportar la nostra col·laboració a l'Institut de futur. Tots hem de sentir-nos cridats a construir l'Institut de futur amb Germans i Seglars: els qui estan en edat d'activitat, mitjançant l'exercici de les seves responsabilitats fent front als reptes

¡ DESPERTEU AL MÓN !

dels nostres dies. I referent als Germans que estan en edat de jubilació, si bé hi ha activitats de les que s'han de sentir jubilats, però no així de la missió. La missió del religiós no acaba mai, ni tan se val en l'ancianitat: *"Ells (els ancians) tenen certament molt a donar en saviesa i experiència a la comunitat, si aquesta sap estar propera a ells amb atenció i capacitat d'escolta"* (VC 44). I també la Regla ens diu: *"L'edat o les xacres poden imposar als Germans una disminució en el ritme de la seva activitat. Motivats per la fe i el zel, busquen una forma adaptada del seu ministeri, com a resposta a la nova crida de Déu. En aquest cas, són sostinguts pels Germans de la seva comunitat i pels Superiors en el*

descobriments i la realització de tasques apostòliques d'acord amb les seves capacitats i conformes amb la finalitat de l'Institut" (Regla 18.3).

Hem commemorat diferents centenaris i ens venen a la memòria nombrosos records d'*"una història gloriosa per recordar"* (VC 110); nombroses Germans en el passat i que hem conegut, han assegurat aquesta gloriosa continuïtat. Però, no podem romandre en la museologia, ni simplement en perllongar el passat, sinó que haurem de crear el futur... Tot plegat esdevenen motius per comprometre'ns en el futur.

Perquè, *"tenim una gran història per construir!"* (VC 110). Ens trobem en un nou paradigma en tots els àmbits: *globalització, secularisme, mobilitat migratòria, neoliberalisme econòmic, postmodernisme, terrorisme, repercussions internacionals, desestructuració familiar, societat erotitzada, situació de canvi climàtic, etc.* se'ns presenten com reptes a superar. A partir d'aquesta realitat haurà de "refundar-se" el futur de l'Institut mitjançant unes persistents referències a Crist i a l'Evangeli, a l'Església, al carisma de l'Institut, a la identitat lasal·liana molt ben descrita en la Regla, a la fidelitat a l'home i al nostres temps.

Que el nostre Fundador i tots els Fundadors/es caminin amb el present de les respectives institucions vers metes de futur i que cadascú de nosaltres caminem amb La Salle, el nostre Fundador.

FINALMENT, "A LES NOSTRES MANS ESTÀ L'ESPERANÇA DE LA SALLE"

"Els Germans reconeixen, analitzen i afronten solidàriament des de la fe, les dificultats i els desafiaments particulars que travessa el seu Institut. Contemplant la història de salvació que s'actualitza en la seva vida i en la de l'Institut, viuen la gràcia del misteri pasqual. Meditant l'itinerari evangèlic del Fundador, hi troben un model de fidelitat en l'adversitat i la força per tornar a començar" (Regla 155)

La difícil supervivència dels ordes religiosos

El col·lectiu envelleix, amb una mitjana d'edat de 75 anys, i costa trobar relleu

Per falta de gent i també per incapacitat de mantenir les estructures, les congregacions catalanes perden la província pròpia i s'han d'unir amb d'altres de l'Estat o d'Europa

Obert el debat sobre si cal que alguns ordes o congregacions s'agrupin per unir forces

Mireia Rourera

“Els religiosos són més grans, però també s'ha fet vella la societat”, indica el germà marista Lluís Serra.

“Intentem viure el moment de feblesa amb lucidesa i autocrítica”, assenyala Màxim Muñoz.

El novembre del 2008, les últimes monges clarisses del monestir de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc, presents a la localitat des de feia 700 anys, van haver de tancar el santuari i marxar al monestir de Reus. Només hi quedaven quatre monges molt ancianes –n'hi havia una que tenia més de 90 anys– i la seva situació

al santuari era insostenible. Sis anys més tard, el novembre del 2014, la situació es va repetir al convent de Sant Francesc de Berga, on els dos últims franciscans van haver de marxar del monestir i anar a Sabadell. Van tancar així una etapa de vuit segles de presència franciscana a la capital del Berguedà. Pocs mesos més tard, l'1 de gener del 2015, els franciscans, presents a Catalunya des que sant Francesc va passar per casa nostra el 1214, van perdre la província pròpia, fundada al segle XVI, i es van unir en una única província ibèrica, que depèn de Madrid.

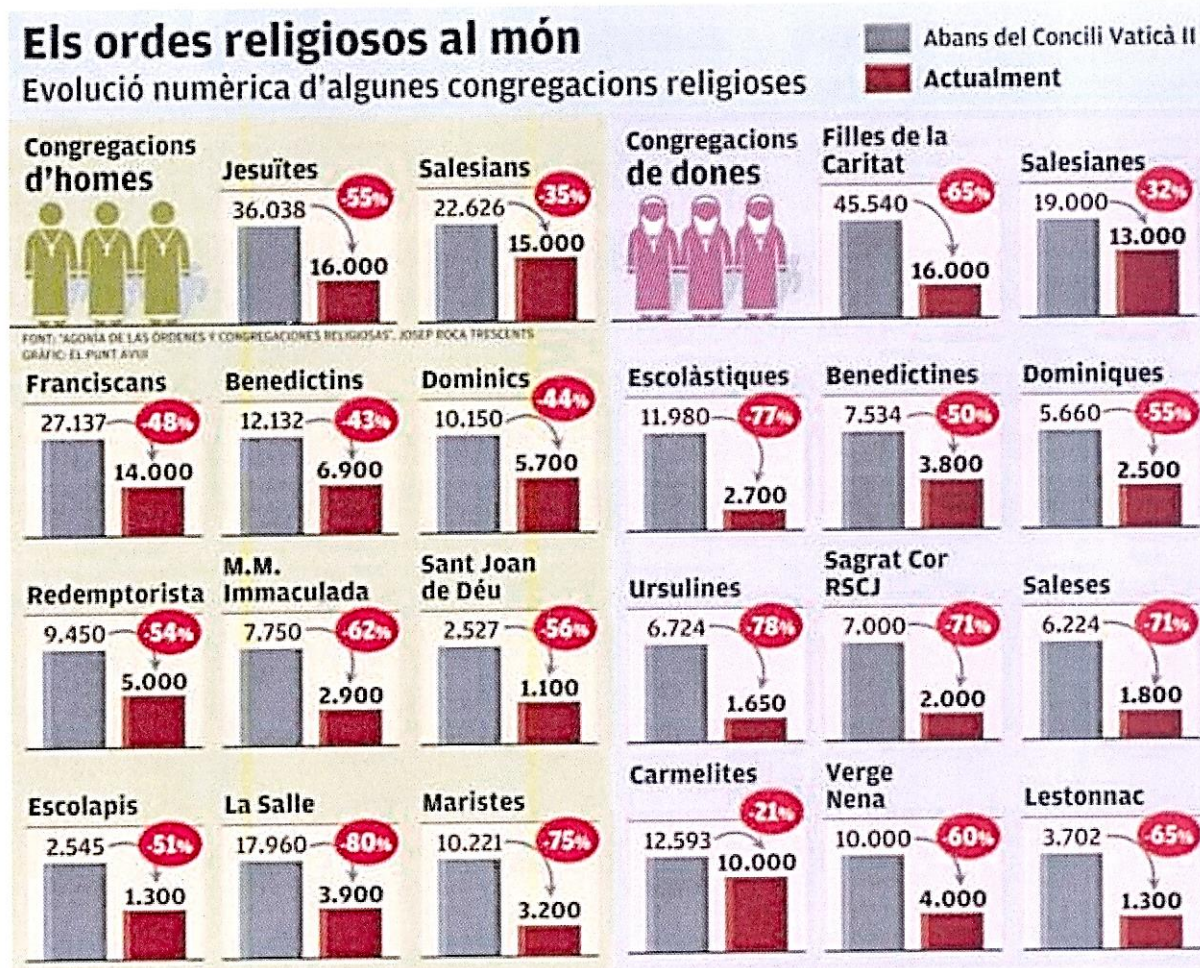
Per falta de gent i impossibilitat de mantenir les estructures, també les carmelites van perdre la província pròpia, i la Companyia de Jesús, lligada a Catalunya des que sant Ignasi es va convertir a Manresa, el 1522. Gairebé tots els ordes

religiosos i congregacions –amb algunes excepcions– s'han hagut de reestructurar en els últims anys per falta d'efectius, i els convents i monestirs busquen relleus difícils de trobar. En alguns casos, diversos convents van fer venir religiosos i religioses de fora, de l'Amèrica del Sud, sobretot, i de l'Índia, però ara aquesta pràctica s'ha frenat, entre altres coses, perquè no agrada al papa Francesc.

Des del concili II del Vaticà, les congregacions i els ordes religiosos han perdut molts efectius, un 45% del total a tot el món. El principal problema és l'augment de l'edat dels religiosos i religioses i la falta de relleu. La secularització de la societat, la nova organització social i les noves formes de vida han donat una estocada a aquesta vocació, que requereix un compromís “per a tota la vida”. Malgrat tot, a Catalunya hi ha avui 6.000 religiosos i religioses.

La possibilitat de dedicar-te als altres a través d'una ONG i el fet que avui l'educació i l'assistència estan garantides per la societat del benestar també han suposat un cop per a les congregacions i els ordes religiosos, que durant segles han estat l'únic bastó de la societat més feble.

Acaba de sortir publicat un llibre, *Agonía de las órdenes y congregaciones religiosas. Ensayo sociológico sobre su presente y futuro* (Octaedro), de Josep Roca Trescents, que ha analitzat la davallada del nombre d'ordes i congregacions, i ha posat xifres a aquesta realitat, aconseguides a còpia de molta paciència, perquè, segons explica, els ordes i les congregacions no ho han posat fàcil. Roca ha consultat arxius privats i l'anuari pontifici que edita cada any el Vaticà, en què es pot trobar "l'estat de totes les congregacions i tots els ordes de dret pontifici, que són menys de la meitat, però són els més importants".

Entre les dades més significatives, hi ha que els jesuïtes –orde al qual pertany el papa Francesc–, durant el concili II del Vaticà (1962-1965), tenien 36.000 efectius a tot el món i avui només en queden 16.000; els salesians n'eren 22.626 i avui en són 15.000 (un 35% menys), i els franciscans, de 27.137 als anys seixanta, han passat a ser-ne 14.000 (-48%). Pel que fa a les dones, la davallada més forta la registren les Filles de la Caritat –de 45.540 als anys seixanta a 16.000 (-65%)– i les ursulines, amb un descens del 78%: de 6.724 durant el concili a 1.650 avui.

Roca acusa l'Església de mirar cap a un altre cantó i de no haver aprofitat el 2015, l'Any de la Vida Consagrada, per posar el debat damunt la taula. "El fet que s'hagin reestructurat els ordes religiosos en províncies úniques i que s'hagin tancat col·legis no és una mesura realment estratègica, sinó defensiva, perquè mantenir una estructura organitzativa quan ja no hi ha ningú a qui organitzar no té gaire sentit", assenyalava. I critica, com ha fet el papa, la pràctica de portar monges de fora, que, al seu parer, no va fer sinó portar "mà d'obra barata als convents de monges on les autòctones eren ancianes".

Massa

Dins del catolicisme, la branca cristiana ha fomentat molt la vida religiosa, amb una gran pluralitat enorme d'ordes i congregacions. Primer, hi va haver els monacals, els cenobítics; després, van venir els mendicants, els clergues regulars; després, congregacions, etc. Tot i que la proliferació d'ordes es va

qüestionar des del segle XIII —el concili IV del Laterà, en el cànon 13, prohibeix establir nous ordes religiosos “per evitar que tanta diversitat causi confusió a l'Església”—, el creixement era imparable, especialment durant el segle XIX, fins al punt que, entre els homes i les dones, avui a tot el món sumen 8.000 ordes i congregacions. A l'Estat espanyol, n'hi podria haver uns 500, i a Catalunya, més de 300, el 75% dels quals, femenins.

“Les congregacions masculines més perjudicades són les laïcals i, sobretot, les dedicades a l'ensenyament”, explica Josep Roca, que manté que la tendència és que van perdent més efectius “les més obertes” en comparació de les conservadores.

“Les grans congregacions de clausura han patit una mica menys que les de vida activa”, diu aquest estudiós. “Això a vegades és sorprenent, perquè un diria que haurien de tenir més capacitat d'adaptació a les noves vocacions precisament els ordes que tenen contacte amb la societat. Però realment no és així. Han patit

menys els de l'orde del Cister que els jesuïtes, per exemple. El cas dels jesuïtes és molt curiós, perquè no sols és un orde de gran prestigi, sinó que el papa n'és membre”, afirma. Avui hi ha uns 1.700 monjos de l'orde del Cister al món (encara més respecte als que hi havia el 1959, que eren 1.623). La Salle,

que havia arribat a ser la més nombrosa de l'Estat, avui ha perdut la majoria dels seus efectius. Els religiosos són els que es van preocupar de l'educació de les classes populars fins no fa gaires dècades, però avui no tenen aquell pes.

“La gran davallada del nombre de religiosos i religioses es dona fonamentalment a Europa i l'àrea occidental. Tenim abundància de vocacions a l'Àsia i a l'Àfrica. A l'Amèrica Llatina, més o menys ens mantenim en les mateixes xifres. I la raó no és que allà la vida religiosa doni més bon testimoni que aquí. Hi ha altres factors, de tipus religiós i també socioeconòmic”, explica el claretià Màxim Muñoz, president de la Unió de Religiosos de Catalunya (URC). I hi afegeix que “la gran davallada a la nostra àrea cultural és proporcional a la davallada del nombre de cristians compromesos, que afecta també laics i preveres, i diaques diocesans. No hi ha tants religiosos i religioses perquè no hi ha tants cristians. La baixa natalitat és una raó afegida important.”

“En temps del Vaticà II, la mitjana d'edat de les congregacions estava per sota dels 40 anys i en aquest moment és de 75 anys, gairebé el doble —explica Roca—, cosa que vol dir que queden molt poques forces vives per dedicar-se al que es dedicaven, i molts dels pocs que queden s'han de dedicar a cuidar els ancians.”

“És veritat que els religiosos som cada vegada més grans. Però el mateix passa a la societat: cada vegada la gent viu més. A l'Estat espanyol, si no fos pels immigrants, la societat no es renovaria”, assenyalava Lluís Serra, secretari general de la Unió de Religiosos de Catalunya (URC).

Ja abans del concili, molts ordes i congregacions masculins havien començat un període de davallada. Els ordes femenins van començar alguns anys després. Josep Roca creu que el drama de les desercions de després del concili és que “el famós *aggiornamento* va aixecar esperances que finalment no es van complir”. A partir del concili, la veritat és que molts religiosos van abandonar i també molts capellans diocesans.

“Entre un 70% i un 75% dels religiosos que van abandonar addueixen com a raons principals, en primer lloc, els problemes amb la castedat i, en segon lloc, que s'havien enamorat. En canvi, aquesta no és, com a mínim oficialment, la principal causa d'abandonament entre les dones religioses, que sobretot van abandonar i abandonen per temes de desigualtat de gènere”, assegura Roca. El president dels religiosos catalans puntualitza: “Les causes són complexes i no totes depenen de les decisions que prenem els religiosos o del nostre testimoniatge. Estem en un canvi axial de cultura i de relació de la religió amb la cultura, que certament requereix nous models i paradigmes que no són fàcils de trobar i d'implementar, entre altres coses, perquè ni les congregacions ni la mateixa Església som una empresa que pugui resoldre tots els problemes amb plans estratègics executats pels especialistes.”

Cal una transformació i una reflexió. Josep Roca diu que “els ordes i congregacions entenen molt bé els problemes quan es parla dels altres, però no els veuen quan es parla de si mateixos”; en canvi, els religiosos catalans asseguren que “sí que s'ha reflexionat, i molt”. “S'han tractat els problemes a les congregacions. No hem de mirar sols el problema des del nostre país, s'ha de mirar a escala general, de tot el món”, insisteix el secretari general de la URC.

Per l'autor del llibre *Agonía de las órdenes y congregaciones religiosas*, “no té sentit que hi hagi centenars de congregacions que facin el mateix, fins i tot amb el mateix nom, perquè, de franciscans, n'hi ha molts, però, de franciscanes, hi ha 350 congregacions de dret pontifici!”, sosté. “Certament, podem dir que hi ha massa congregacions tenint en compte les poques vocacions que hi ha. De fet, ja s'han produït fusions entre instituts i d'altres estan en procés, i a Roma posen moltes traves al reconeixement de noves congregacions. Cal preveure que en el futur n'hi haurà moltes que desapareixeran o es fusionaran, però és un procés que no es pot planificar com si fos una multinacional que vol optimitzar els recursos, perquè cada congregació i cada fundador o fundadora aporten una riquesa a l'Església i a la societat, no sols pel servei concret (educatiu, social, sanitari...), sinó pel conjunt del que diem un carisma: una forma peculiar de llegir l'Evangelí de Jesucrist i de concretar-lo en un estil de vida amb accents propis. Cal respectar aquesta riquesa”, diu Muñoz.

“Jo diria que la vida religiosa, amb la gran davallada que està registrant, s'està normalitzant, amb referència a la realitat eclesial i social. És una vocació per a minories, tant dins de l'Església com de la societat, i en un ambient sociològicament catòlic havia estat anormalment nombrosa, especialment a la nostra Península. Ara, a Occident, les vocacions a la vida religiosa estan molt provades, perquè es fiquen en un estil de vida contracultural, alternatiu als valors hegemònics. Ningú no s'hi fica per augmentar el seu estatus social o econòmic, o per ser admirat i lloat, més aviat som objecte d'incomprensió i de crítica”, lamenta Màxim Muñoz.

Aquest claretià assegura: “La pobresa, la castedat, l'obediència i la vida comunitària, i la mateixa fe, que n'és la font, comporten una denúncia i una alternativa a la idolatria del sexe, els diners i la llibertat individual. Un estil de vida, al capdavant, que només troba sentit en el seguiment de Jesucrist i els valors que propugna, i que creiem que humanitza els que els viuen i també la societat. Dins de l'Església, també són un recordatori constant de la seriositat que comporta ser cristià davant la temptació d'acomodar-se.”

“D'acord amb l'experiència de fe que sosté el nostre estil de vida, els religiosos i religioses intentem viure aquest moment de feblesa i reducció amb lucidesa i autocrítica, promovent també iniciatives intercongregacionals, i millorant el nostre testimoni personal i comunitari de l'Evangelí, i la nostra connexió amb la cultura i la societat de la qual formem part”, conclou.

LA MEVA REFLEXIÓ Màxim Muñoz

Aquesta és la reflexió que el P. Màxim Muñoz, President de l'URC fa sobre una entrevista a Josep Roca Trescents a propòsit del seu llibre "Agonía de las Órdenes y Congregaciones religiosas. Ensayo sociológico sobre su presente y futuro".

Les dades no són noves. Ja les coneixem i certament ens fan patir. No les amaguem ni les volem "maquillar". Som ben conscients de la nostra situació, l'hem reflexionada a fons amb estudis d'especialistes (que el Sr. Roca desconeix) i en diversos àmbits, com els capítols generals i provincials de cada Congregació. Les causes són complexes i no totes depenen de les decisions que prenguem els religiosos o del nostre testimoniatge. Estem en un canvi "axial" de cultura i de relació de la religió amb la cultura, que certament requereix nous models i paradigmes que no són fàcils de trobar i d'implementar, entre altres coses perquè ni les congregacions ni la mateixa Església som una empresa, que pugui resoldre tots els problemes amb plans estratègics executats pels millors especialistes.

La gran davallada del nombre de religiosos i religioses es dona fonamentalment a Europa i àrea occidental. "Tenim abundància de vocacions a l'Àsia i a l'Àfrica. A l'Amèrica Llatina més o menys ens mantenim en les mateixes xifres. I la raó no és perquè allà la vida religiosa doni més bon testimoni que aquí. Hi ha altres factors, de tipus religiós i també socio-econòmic.

La gran davallada a la nostra àrea cultural és proporcional a la davallada dels cristians "compromesos", que afecta també laics i preveres/diaques diocesans. No hi ha tants religiosos i religioses perquè no hi ha tants cristians. La baixa natalitat és una raó afegida important.

Jo diria que la vida religiosa amb la gran davallada que està patint s'està "normalitzant" en referència a la realitat eclesial i social. És una vocació per a minories, tant dins de l'Església com de la societat, i en un ambient "sociològicament catòlic" havia estat anormalment nombrosa, especialment a la nostra Península. Ara, a occident, les vocacions a la vida religiosa estan molt provades, perquè es fiquen en un estil de vida "contracultural", alternatiu als valors hegemònics. Ningú no s'hi fica per augmentar el seu estatus social o econòmic, o per ser admirat o lloat, més aviat som objecte d'incomprensió i de crítica. La pobresa, la castedat, l'obediència i la vida comunitària, i la mateixa fe que n'és la font, comporten una denúncia i alternativa a la certa "idolatria" del sexe, el diner, la llibertat individual. Un estil de vida, al capdavall, que només troba sentit en el seguiment de Jesucrist i els valors que propugna, i que creiem que humanitza els qui els viuen i també la societat. Dintre de l'Església també són un recordatori constant de la seriositat que comporta el ser cristià davant la temptació d'acomodar-se.

Certament podem dir que "hi ha massa congregacions" per a les poques vocacions que hi ha, i de fet ja s'han

produït fusions entre instituts i altres estan en procés, i a Roma posen moltes traves al reconeixement de noves congregacions. Cal preveure que en el futur desapareixeran o es fusionaran un bon nombre de Congregacions. Però és un procés que no es pot planificar com si fos una multinacional que vol optimitzar

els recursos, perquè no cal oblidar que cada congregació i cada fundador o fundadora aporten una riquesa a l'Església i a la societat no només pel servei concret (educatiu, social, sanitari...), sinó pel conjunt del que diem un carisma: una forma peculiar de llegir l'evangeli de Jesucrist i de concretar-lo en un estil de vida amb uns accents i "colors" propis i complementaris als altres. Cal, doncs, també respectar aquesta riquesa.

D'acord amb l'experiència de fe que sosté el nostre estil de vida, els religiosos i religioses intentem viure aquest moment de feblesa i reducció amb lucidesa i autocrítica, promovent també iniciatives intercongregacionals, millorant el nostre testimoni personal i comunitari de l'evangeli, la nostra connexió amb la cultura i la societat de la que formem part. I també intentem viure aquests moments amb confiança, serenor i llibertat d'esperit, superant el mer instint de supervivència, sense tenir por a que la nostra congregació desaparegui perquè ja ha acomplert la seva funció, intentant posant els fonaments de models nous de vida religiosa, un estil de vida que certament mai faltarà a l'Església.

Tot i que tenim moltes falles i incoherències, és admirable el testimoni d'entrega, compromís, especialment amb els sectors més febles, que es dona entre els religiosos i religioses, també d'una edat força avançada. Només cal rellegir l'estudi "Al servei de servir" (http://www.tarraconense.cat/archivos/noticias/noticias_955.pdf).

Finalment un aclariment sobre les reestructuracions de províncies, fusions, etc. a que us referíeu a l'entrevista: certament no les considerem com una "solució d'emergència" davant la nostra situació de disminució. Prou sabem que això no ens soluciona el problema de les vocacions. Però és lògic que adaptem les estructures a la situació real, reduint-les i afavorint la suma d'esforços.

Precisament l'exemple que posava dels maristes (una sola província que abraça Catalunya, França i comunitats d'Itàlia, Grècia i Hongria), pel que se està resultant una experiència ben positiva. No crec que el Sr. Roca la conegui de prop. S'ha quedat amb el "titular".

NO AL PESSIMISME ESTÈRIL

L'alegria de l'Evangelí és aquesta que res ni ningú ens podrà treure (cf. Jn 6,22). Els mals del nostre món —i els de l'Església— no haurien ser excuses per reduir la nostra donació i el nostre fervor. Mirem-los com uns desafiaments per a créixer. A més, la mirada creient és capaç de reconèixer la llum que sempre vessa l'Esperit Sant enmig de la foscor, sense oblidar que «on va abundar el pecat va sobreabundar la gràcia» (Rm 5,20). La nostra fe és desafiada a albirar el vi en què pot convertir-se l'aigua i a descobrir el blat que creix enmig del jull. A cinquanta anys del Concili Vaticà II, encara que ens facin mal les misèries de la nostra època i estiguem lluny d'optimismes ingenus, el major realisme no ha de significar menor confiança en l'Esperit ni menor generositat (Evangelii Gaudium 84).

EL VOTO DE ASOCIACIÓN QUE SE HABÍA PERDIDO Y HA SIDO HALLADO (2)

H. Jean-Louis Schneider

La desaparición del voto de asociación

Acabamos de ver cómo la evolución de las mentalidades en nuestros Hermanos, a principios del siglo XVIII conducía a una fluctuación en la comprensión del “voto de asociación”. Esta fluctuación, con las gestiones para obtener la aprobación del Instituto, la Bula, la Regla y la nueva fórmula de votos, va a desembocar ahora en una desaparición de la expresión “voto de asociación”, en cuanto tal, de la fórmula de votos, mientras que “enseñar gratuitamente” se convierte en un voto específico.

El voto de asociación no fue a Roma

El Informe de Ruán, 1721

En 1721, los Hermanos de Ruán escriben a las autoridades municipales de esta ciudad para presentarse. El interés de su Informe radica en que se dirige a personas externas, no a eclesiásticos. Se puede descubrir bajo tal perspectiva, cómo dos años después de la desaparición del Fundador, estos Hermanos querían ser percibidos. A propósito de su situación eclesial, se describen así:

“No pueden ser sacerdotes, ni aspirar al estado eclesiástico. Se comprometen por voto de obediencia y estabilidad para tener las escuelas por asociación y gratuitamente, sin recibir ni dinero, ni regalos de los padres de los escolares”.

Aquí, el voto de asociación está fundido en una expresión más nueva: “estabilidad para tener las escuelas por asociación y gratuitamente”. Sin duda que, deliberadamente, los Hermanos no quieren alertar a los poderes públicos sobre la existencia de una “asociación” que no se inscribe todavía en ningún cuadro jurídico.

La Súplica a Roma, 1722

Cuando los Hermanos avanzan en sus gestiones para obtener un reconocimiento de parte de La Santa Sede, redactan una “Súplica”, pretendiendo resumir lo esencial de sus Reglas en 18 artículos. Por otra parte este texto será la base del “Resumen de la Regla”, que aprobará la Bula. A propósito de los votos, la petición oficial de los Hermanos indica:

“Los votos de los Hermanos son de castidad, pobreza, obediencia y de estabilidad en dicho Instituto, y de enseñar gratuitamente a los pobres...”

El “voto de asociación” en cuanto tal ha desaparecido, y se habla del “voto de enseñar gratuitamente”. La petición introduce, como lo hace notar el Hermano Maurice-Auguste (CL 11), los tres votos clásicos: pobreza, castidad, obediencia, que los Hermanos no pronunciaban, su voto de obediencia no era el voto de religión ascético que nosotros conocemos, sino un voto ligado al cumplimiento de la Misión de enseñar. La Súplica retoma el voto de estabilidad, orientado hacia el “Instituto” y transforma el voto de asociación para tener las escuelas gratuitas en voto de “enseñar gratuitamente a los pobres”. Parece que los Hermanos (¿o sus consejeros?) estén polarizados por los tres votos llamados de Religión, que harán de ellos -piensan- religiosos; y que expresan claramente en la formulación de su 5º voto la comprensión real a la que han llegado sobre el voto

Una alternativa: ¿voto de Asociación o de Enseñar gratuitamente a los pobres?

de asociación: para tener las escuelas gratuitamente. Lo que importa es este último aspecto, y tiene la ventaja de ser fácilmente caracterizado, en términos de permitido/prohibido.

La Bula, 1725

Incluso si las discusiones y el informe sobre la Súplica de los Hermanos eliminan en un cierto momento la mención del voto de enseñar gratuitamente (informe del Cardenal Corsini), el voto reaparece en la redacción de la Bula. Blain imaginará toda una puesta en escena alrededor de estas discusiones “desarrolladas en Roma”, pero la realidad, tal como se puede conocer, fue mucho más sencilla: la petición de los Hermanos fue introducida en la Congregación del Concilio y no en la encargada de los Religiosos; entre los cardenales que la han ratificado, sólo dos o quizás tres (el relator y defensor de la Súplica) sabían poco más o menos de qué se trataba. Los otros se contentaron con recorrer el resumen y escuchar las opiniones de sus colegas. Además la Súplica coincidió en la sesión con otras muchas.

Con la Bula desaparece el voto de Asociación

Los Hermanos creyeron haber recibido el derecho de pronunciar “votos de religión”, convirtiéndose así en “religiosos”. Ilusión, nos dice el Hermano Maurice-Auguste: los Hermanos tenían el derecho de hacer “votos simples”, que no tenían, ni mucho menos, el mismo alcance eclesial y jurídico que los “votos de religión”. Y ellos no se convertían en una “Orden religiosa”, sino en un “Instituto” con estatuto mucho más frágil. (Y no imaginamos tampoco que los cardenales hubieran pensado que al aprobar el “Resumen de las Reglas” de este Instituto, creaban una nueva forma de vida religiosa en la Iglesia!. Para ellos, era un simple Instituto de laicos, de catequistas, como había tantos otros después del Concilio de Trento. Además, lo que se aprobó, no era una “Orden religiosa” nueva, ni tampoco, una Regla, sino los dieciocho artículos. La Bula hace sin embargo referencia a la “asociación”:

“Sexto: Que estén siempre asociados para tener las escuelas, y que haya siempre al menos dos juntos para la dirección de cada una”.

Se trata más bien aquí de la práctica comunitaria de los Hermanos: no enviar nunca uno solo. Al menos dos, si no tres “para tener las escuelas”. El artículo noveno se refiere a los Votos:

“Noveno: Que los votos de los Hermanos sean de castidad, pobreza, obediencia, estabilidad en dicho Instituto y enseñar gratuitamente a los pobres...”

Se retoma, literalmente, el texto de la “Súplica” de los Hermanos. No se hablará, pues, ya más del “voto de asociación” en el Instituto, sino del “voto de enseñar gratuitamente”, o de “tener las escuelas gratuitas”. La idea de “hacer Sociedad” existe siempre, puesto que subsiste en la parte central de la fórmula de los votos, pero no da lugar a un voto explícito.

¡Como el voto de asociación no fue a Roma, tampoco volvió de allí!

En la Regla de 1726, la fórmula de votos ha llegado a ser ésta: “

En el nombre del Padre, y del Hijo y del Espíritu Santo. Así sea.

Santísima Trinidad, Padre, Hijo y Espíritu Santo, postrado con el más profundo respecto ante vuestra infinita y adorable Majestad; yo me consagro enteramente a Vos, para procurar vuestra Gloria cuanto me fuere posible y lo exigiereis de mí. Y con este fin, yo N. prometo y hago voto de unirme y de permanecer en Sociedad con los Hermanos de las Escuelas Cristianas, que se han asociado para tener juntos y por asociación las Escuelas Gratuitas, en cualquier lugar que fuere enviado, o para desempeñar en la dicha Sociedad aquello en que fuera empleado, ya por el Cuerpo de esta Sociedad, ya por los Superiores que tienen o que tendrán

**Con la tríada votal
vinimos a ser
canónicamente religiosos**

el gobierno. Por lo cual, prometo y **hago voto de pobreza, castidad, obediencia, enseñar gratuitamente y estabilidad en la dicha Sociedad**, conforme a la Bula de Aprobación de nuestro Santo Padre el Papa Benedicto XIII. Los cuales votos de estabilidad y obediencia, tanto al Cuerpo de la Sociedad como a los Superiores del Instituto, como de pobreza, castidad y enseñar gratuitamente, prometo guardar inviolablemente durante toda mi vida.

Esta es la fórmula que todos los Hermanos que emitan votos pronunciarán hasta 1967. No es exacto totalmente, pues la fórmula de 1947 presenta algunas diferencias. En la fórmula de 1726: “Yo, N. prometo y **hago voto** de unirme y permanecer en Sociedad...” En la fórmula de 1947: “Yo, N. prometo unirme y permanecer en Sociedad...” La posible alusión a un voto de asociación, con este “hago voto” en el inicio de la frase central de nuestra fórmula de votos desaparece ella también, con el correr de los tiempos (1901). Además, el voto de estabilidad, entre 1726 y 1947, pasa de la quinta a la cuarta posición en la lista, cambiando su sitio con el voto de enseñar gratuitamente. A este último, de paso, se añade (en 1901) la expresión “los pobres” y se convierte en “enseñar gratuitamente a los pobres”.

Enseñar gratuitamente a los pobres y tener las escuelas por asociación

La Regla de 1726 contiene, lo hemos visto más arriba, un capítulo 18: “A lo que obligan los votos”. Hay en primer lugar, dos artículos sobre los votos de pobreza y de castidad, después el texto continúa con el voto de obediencia.

Por el voto de obediencia uno se compromete a obedecer:

(3) En primer lugar al Superior de la Sociedad, y a aquel o aquellos que lo sean en el futuro.

(4) En segundo lugar, a los Directores concretos que son o serán nombrados por el Superior.

(5) En tercer lugar, al Cuerpo de la Sociedad, ya sea que dicho Cuerpo esté representado por varios, ya sea Director, ya sean otros reunidos en su nombre; se está obligado a obedecer a todos aquellos arriba citados, bajo pena de pecado mortal cuando mandan en virtud de los votos.

(6) En cuarto lugar, a estar plenamente sumiso y unido a los Hermanos Inspectores o al primer Maestro de las Escuelas, según lo que está señalado en el Capítulo undécimo.

(7) Por el Voto de Estabilidad, se compromete a permanecer estable en la dicha Sociedad durante todo el tiempo por el que uno hubiera hecho los Votos, y no puede durante dicho tiempo, ni salir, ni querer absolutamente salir por propia decisión, ni pretender obligar a ser despedido, bajo cualquier pretexto que sea, sin violar su Voto.

(8) Por el Voto de enseñar a los niños gratuitamente, y tener las Escuelas por Asociación, se compromete a aportar todos sus cuidados para instruir a los niños y para educarlos cristianamente; a emplear todo el tiempo destinado a este fin; a no exigir nada ni recibir lo que sea de los escolares o de sus padres como retribución, sea como regalo, sea por alguna otra razón; y a no emplear a los padres de los escolares en algún trabajo, a la espera de que lo hagan sin pedirles recompensa.

(9) Por el mismo Voto, se compromete también a tener las Escuelas por Asociación con los Hermanos que se han reunido para esto, en cualquier lugar que pueda ser enviado; o a desempeñar aquello a lo que sea destinado por los Superiores, tal como se expresa en la Fórmula de Votos.

Esta formulación de los artículos 8 y 9 del Capítulo XVIII de la Regla se mantiene sin ningún cambio hasta 1895: ediciones de la Regla de 1768, 1787, 1809, 1821, 1835, 1852, 1886, 1889, 1895. Hay que hacer notar que si la Regla de 1726 contiene un capítulo sobre cada uno de los tres votos de pobreza, castidad, obediencia, no dice nada positivo de los votos de estabilidad y de enseñar gratuitamente, de su contenido, de su espiritualidad. Solamente prescripciones sobre aquello a lo que obligan.

La explicitación del voto de enseñar gratuitamente a los niños es la que reintroduce, in fine, el voto de asociación: “Por el mismo voto, uno se compromete también a tener las Escuelas por la Asociación con los Hermanos que se han reunido por este motivo...” ¡EL voto de asociación para tener las escuelas gratuitamente, se ha convertido ahora en un sobreentendido de tener las escuelas!

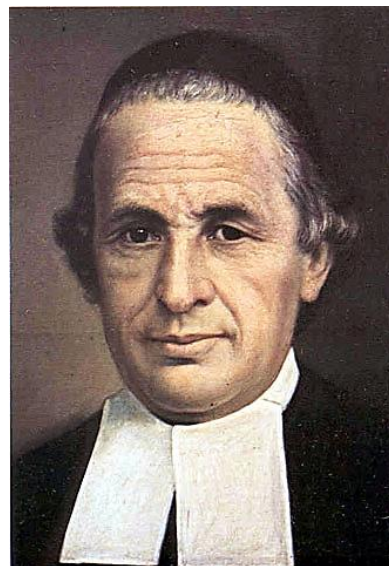
Esta fluctuación alrededor de la expresión del voto “de enseñar gratuitamente” arrastrará igualmente algunas interpretaciones sorprendentes. La Bula dice “enseñar gratuitamente a los pobres”. La Fórmula de 1725/26 dice: “enseñar gratuitamente, conforme a la Bula”. La Circular del Hermano Agatón del 1 de enero de 1784) llegará a explicar el voto de enseñar gratuitamente, viendo en ello dos votos:

El voto de enseñar, por el cual uno se compromete a aportar todos sus cuidados para instruir bien a los niños y para educarlos cristianamente, empleando todo el tiempo destinado a este asunto.

El voto de gratuidad: “que los Hermanos enseñen gratuitamente a todos los niños... No podemos, pues, recibir, en consideración de la enseñanza, ningún salario de estos, incluso de los que estuviesen en la posibilidad de poder pagar a los maestros.

Un intento de reencontrar el “voto de asociación”: el proyecto del Hermano Irlide

En 1883, el Hermano Irlide, Superior General, pone a trabajar una comisión para la reestructuración de la Regla. Finalmente el texto presentado es rechazado, pero es interesante mirar lo que se dijo sobre los votos, en especial de los “específicos”. La fórmula de los votos de los Hermanos en este proyecto, no sufrió ningún cambio en relación a 1726, por el contrario el capítulo sobre “A qué obligan los votos” aporta un esclarecimiento sobre la comprensión del voto de enseñar gratuitamente, así como sobre el lazo entre la consagración del Hermano y el voto de asociación.

1.5 Por el voto de enseñar gratuitamente, uno se compromete a no exigir, y a no recibir nada de los escolares o de sus padres como recompensa o remuneración por la enseñanza. Por consiguiente, uno no puede emplear a los padres de los escolares en trabajos, si uno sabe que lo harán sin pedir ni querer aceptar salario.

1.6 La dispensa de todos estos votos, y de todas las obligaciones que se desprenden de ello, está formalmente reservada al Soberano Pontífice por la Bula de Aprobación, incluso cuando se trata de los votos temporales. Esta dispensa no puede, por otra parte, ser solicitada ni concedida válidamente más que por causas juzgadas bastante graves por el Capítulo General.

1.7 La promesa y el voto de asociación que, en la Fórmula, preceden a los otros votos, constituyen un compromiso sagrado, por el que uno se obliga a tener las escuelas por asociación con los Hermanos de las Escuelas Cristianas, o a desempeñar en la Sociedad aquello a lo que será empleado “en cualquier lugar donde se le haya enviado, por los Superiores del Instituto”, tal como se expresa en la dicha Fórmula de los votos.

Por este mismo voto, uno está constreñido a aportar todos sus cuidados para instruir y educar cristianamente a los escolares, y, por consiguiente, a emplear bien el tiempo destinado, ya sea a las lecciones, ya a la preparación que éstas exigen. Esta obligación es todavía más estricta en lo que concierne al catecismo, a causa de su importancia.

Formalmente, los Hermanos hacen cinco votos: pobreza, castidad, obediencia, estabilidad y enseñar gratuitamente. Es por esto que la cuestión de la “dispensa de todos estos votos” interviene después de las explicaciones sobre el “voto de enseñar gratuitamente”.

El punto 7 sitúa a parte “la promesa y el voto de asociación”, y hace de ello “un compromiso sagrado”. El Hermano Irlide subraya el corazón de la fórmula de los votos:

Y a este fin, yo N. prometo y hago voto de unirme y permanecer en Sociedad con los Hermanos de las Escuelas Cristianas que se han asociado para tener juntos y por asociación las Escuelas gratuitas, en cualquier lugar que fuere empleado, o para hacer en la dicha Sociedad aquello para lo que fuera empleado, sea por el Cuerpo de esta Sociedad, sea por los Superiores que tienen o que tendrán el gobierno.

No considera más la “asociación” como un sub-producto del voto de enseñar gratuitamente, sino como una promesa y un voto que “preceden a los otros votos”. La continuación de la explicación del voto de asociación es, no obstante, menos sorprendente, pues lo que se dice a continuación de “Por este voto...” concierne más al voto de enseñar que al de asociación. Pero es con todo la señal que los Hermanos, cuando quieren interpretar sus votos, relacionan siempre “asociación” y “enseñanza”.

Desaparece el voto de Asociación..., mas no la promesa de Asociación

El “voto de asociación” desaparece de “A lo que obligan los Votos”

En 1901 aparece una nueva edición de la Regla, a continuación del Capítulo General del mismo año. En el Capítulo XVIII: “A qué obligan los votos”, los comentarios que uno hallaba antes sobre “tener las Escuelas por Asociación con los Hermanos que se han reunido por este motivo”, como perteneciendo a este voto de enseñar gratuitamente, desaparecen. La explicación es la siguiente:

7. Por el voto de enseñar gratuitamente a los pobres, uno se compromete a no exigir ni recibir nada por retribución de la enseñanza. Así, en virtud de este Voto, ni el Hermano ni la Comunidad no pueden exigir ni recibir nada de los hijos de los artesanos y de los pobres, ni de sus padres, a título de retribución por la enseñanza dada según al Regla.

8. La obligación impuesta por el voto de enseñar gratuitamente está restringida a los hijos de los artesanos y de los pobres, o de una manera general a los hijos del pueblo; pero la Regla extiende la gratuidad, que la considera “esencial a su Instituto”, a todos los niños indistintamente; y prescribe tener por todas partes las escuelas gratuitamente, y “no recibir, ni de los escolares ni de sus padres, ni dinero ni obsequios, por pequeño que sea, en cualquier día y ocasión”.

La Regla de 1947 contiene también un capítulo sobre “A qué obligan los votos” (Capítulo XVIII). El comentario del voto de enseñar gratuitamente (a los pobres) se reduce muchísimo respecto a 1726 y 1901. Toda alusión a la asociación, aun sobreentendida, ha desaparecido. Se trata de una lectura ascética, limitada al individuo y a la Comunidad local. Las alusiones a una tradición del Instituto que se halla en la Regla de 1901, en el párrafo 8, han desaparecido igualmente.

7. Por el voto de enseñar gratuitamente a los pobres, uno se compromete a no exigir ni a recibir nada de los hijos de los artesanos y de los pobres o de sus padres, para sí o para la Comunidad, a título de retribución por la enseñanza dada según al Regla, es decir, según los horarios y los programas actualmente en vigor en las clases populares.

El voto perdido.

El número 45 de “Lasalliana” presentó la lista de todas las Circulares de los Superiores desde los orígenes, con una breve indicación de sus contenidos. He podido localizar dos circulares sobre los Votos, y otra sobre el voto de enseñar gratuitamente.

Seguirá en el próximo PAX... “Hasta la recuperación del voto de Asociación”

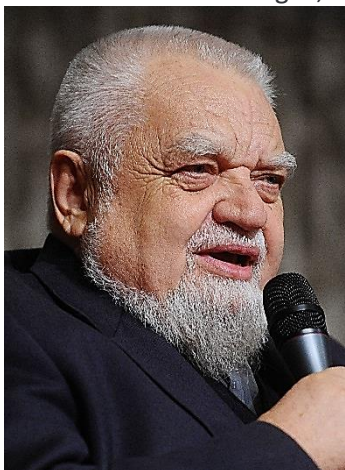
“ La pregària cristiana exigeix temps i escoltar Déu, més que parlar-li ”

Enzo Bianchi, prior del monestir de Bose

Josep Playà Maset, La Vanguardia. 11 juny 2017.

Enzo Bianchi, a la seu de la Fundació Joan Maragall, dimarts, abans de fer una conferència

Després del concili Vaticà II, Enzo Bianchi va crear una comunitat monàstica basada en el celibat, la pobresa i l'obediència a l'Evangeli, amb dues característiques pròpies: la coexistència de cristians, protestants i ortodoxos, i la presència d'homes i dones. Mig segle després, Bianchi s'ha convertit en una de les veus més lúcides del diàleg interreligiós. Aquesta setmana ha estat a Barcelona per fer una conferència en la qual, entre altres coses, ha plantejat la possibilitat que les dones puguin predicar també les homilies.

Molta gent, també laics, van al seu monestir de Bose per resar. Quin sentit té la pregària al segle XXI?

La pregària és decisiva en la vida d'un cristià. Ara bé, sovint tenim una idea de la pregària molt religiosa però no cristiana. La pregària cristiana té dues premisses: la primera és el temps, necessitem trobar

temps i no és fàcil perquè l'idolatre, s'ha convertit en el nostre patró i en som esclaus. Cal saber governar el temps i trobar-lo. I en segon lloc la pregària cristiana exigeix saber escoltar. En el silenci hi ha d'haver temps per escoltar en profunditat la veu de la consciència, que sempre parla en nom de Déu. El cristià ha d'escoltar la veu de Déu amb l'ajuda de les santes Escripures, del que diuen els profetes i el que ha dit Jesucrist. No es tracta de parlar a Déu, de demanar-li ajuda o d'explicar-li els nostres problemes.

La pregària cristiana té dues premisses: la primera és el temps, necessitem trobar temps. I en segon lloc la pregària cristiana exigeix saber escoltar.

La pregària cristiana transcendeix la religiosa, perquè sap escoltar Déu i la consciència pot ser il·luminada per la fe.

Què diferencia llavors la pregària cristiana?

La pregària cristiana transcendeix la religiosa, perquè sap escoltar Déu i la consciència potser il·luminada per la fe. En altres religions es fan peticions a Déu, però qui resa no sap que Déu li parla. També hi ha l'espiritualitat

budista però es sobre tot meditació. I hi ha altres maneres de pregar que segurament tenen efectes psicològics però no arriben a Déu.

Vostè ha creat una comunitat ecumènica. I funciona. Perquè en canvi és tan difícil el diàleg amb l'islam?

El diàleg es sempre difícil. També entre els cristians, malgrat que hi va haver unitat en el passat. Cada religió té una identitat que vol perseverar i defensa una única veritat. I existeix una qüestió de poder, no és fàcil cedir el pas a un altre. Amb l'islam és tot més difícil. Tenim coses en comú, però per als cristians Mahoma no és un Profeta, no ha portat l'anunci de l'Evangeli. Per als musulmans la lectura de l'Alcorà no admet interpretacions, és una lectura literal, fonamentalista. Per això parlen de

El cristià ha d'escoltar la veu de Déu amb l'ajuda de les santes Escripures, del que diuen els profetes i el que ha dit Jesucrist. No es tracta de parlar a Déu, de demanar-li ajuda o d'explicar-li els nostres problemes.

amb els divorciats incorporats a l'Església que l'Àfrica cristiana.

Però l'oposició a les reformes del Papa ve més de l'Església italiana que no de l'africana?

Una part dels bisbes italians fa el desentès al que diu el Papa, però no és l'Església. Són una minoria de bisbes que no comprenen la manera d'actuar del Papa. Però no es manifesten. En canvi, la gent del carrer segueix molt el papa Francesc, i crec que passa el mateix aquí a Catalunya.

conquerir el món, fins i tot amb la violència, i això porta a la no-comprensió. Però tot i així el papa Francesc, amb la seva visita recent a El Caire, ha obert temptatives de diàleg. El món musulmà ha de treballar més a favor de la tolerància. El diàleg avança des de països com el Marroc o Egipte, però a les nacions islàmiques amb règims teocràtics és una missió perillosa.

És un problema de cultures. També podríem dir, per exemple, que l'Europa del nord cristiana és més comprensiva

Hi ha certs fenòmens que poden ser una oportunitat. Menys sacerdots significa més responsabilitats per a la comunitat. Jo tinc l'esperança que a llarg termini hi haurà un avenç real en les reformes.

De tota manera el procés de secularització és real?

Hi ha certs fenòmens que poden ser una oportunitat. Menys sacerdots significa més responsabilitats per a la comunitat. Jo tinc l'esperança que a llarg termini hi haurà un avenç real en les reformes.

I a curt termini?

La llàstima és que el papa Francesc ja fa quatre anys que hi és però el seu pontificat no podrà ser gaire llarg. No podrà arribar als 26 anys de Joan Pau II, que li van permetre imprimir un caràcter. I em temo que amb el pròxim Papa hi pot haver un pas enrere.

ENZO BIANCHI, Prior de la Comunitat de BOSE.

Quan Enzo Bianchi (1943) va acabar els seus estudis d'Economia, va crear una comunitat ecumènica monàstica a Bose, un poble abandonat al nord de Torí. Va ser el 1968 i avui continua sent el prior d'una comunitat de 80 membres, amb quatre seus a Itàlia, una a Jerusalem i a punt d'obrir-ne una altra a França. Va participar com a expert en dos sínodes de bisbes i el papa Francesc el va nomenar el 2014 consultor del Consell Pontifici per a la promoció de la unitat dels cristians.

SALM 17

BREU PRESENTACIÓ

“GUARDEU-ME COM LA NINETA DELS ULLS”

[Sl. 7:4-6; Jb. 23:11-12; Dt. 32:10-11; Jr. 15:15-16; Sl. 73:25-26]

G. Ramon Grau i Estany

▣ Aquest Salm 17 el podem imaginar en boca d'una persona angoixada, que demana auxili contra unes circumstàncies adverses que l'assetgen: en el cas històric del salmista semblen ser uns enemics concrets.

El cristià pot transportar el pes d'aquestes súpliques a tot un ventall “d'enemics” que s'oposen a la seva salvació, i centrar el seus sentiments en l'expressió de confiança que manifesten els versets 6, 8 i 15.

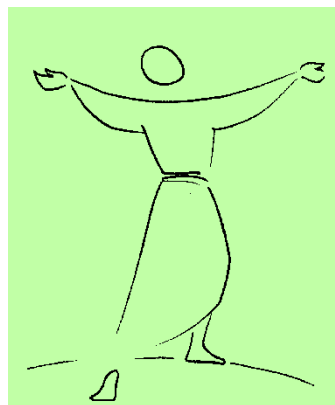
▣ El Salm 17 està, versemblantment, emparentat amb l'anterior (Salm 16) com insinuen algunes coincidències: La referència a la nit (17:3 i 16:7), al camí (17:4 i 16:11); a la fermesa en la fidelitat (17:5 i 16:8), a la confiança en l'amistat de Déu (17:6,7 i 16:10), al caràcter perenne de la felicitat futura (17:15 i 16:11) etc..

Alonso Schökel diu: “Se llega a pensar si el autor del Salmo 17 no habrá tenido delante el Salmo 16 al elaborarlo o componerlo”.

▣ El Salm 17 s'estructura a l'entorn de *dues presentacions i tres sèries de peticions*. Utilitza termes del vocabulari jurídic, i per això l'autor proclama la seva innocència i “exigeix” la pena merescuda pels seus enemics.

És profitós contrastar el canvi radical que el Nou Testament i Jesús introdueixen en el tractament dels pecadors: En L'Antic Testament hi trobem, força sovint, el rebuig sistemàtic del pecador; *Jesús, al contrari, fa del pecador un subjecte de conversió i d'atenció especial: Quantes vegades he volgut aplegar els teus fills, Jerusalem, com una lloca aplega els seus pollets sota les ales, però no ho has volgut!* (Mt. 23:37).

▣ L'expressió: *Guardeu-me com a la nineta dels ulls* (verset 8) és quasi única en l'Escriptura. En tota la Bíblia només es troba en Dt. 32:10, en Sir. 17:22 i en Pr 7:2. La imatge és per si mateixa entranyable i suggeridora. [El nom mateix de “nineta”, en llengua hebrea, és un diminutiu de mot “home = ish, homenet = ishon”. Una creença molt estesa afirmava que en aquesta part dels ulls traspuntava l'ànima de la persona, la persona humana en miniatura... També en català l'etimologia de nineta suggereix un nin.

Per un cristià no sembla fàcil sintonitzar totalment amb els sentiments del salm 17. Ni la proclamació de la pròpia innocència, ni el desig de venjança li són familiars. Llavors que intenti posar-se en comunió amb tots aquells fills de Déu sotmesos a l'opressió i a la injustícia... Ells, quan es desvetllin, contemplaran el rostre esplendent de Déu des d'un lloc privilegiat.

[Noël Quesson]

Senyor, escolteu el plany de tots aquells que pateixen!

SALM 17

Nosaltres hem de demanar misericòrdia

¹ **Escolteu-me**, Senyor, demano justícia,
escolteu el meu clam;
oïu atentament la meva defensa,
surt de llavis que no enganyen
² **Sentencieu** Vós mateix la meva causa,
i **examineu** qui té raó.

³ Encara que de nit sondegeu **el meu cor**,
i em proveu al foc, no em trobareu fals.
⁴ No s'ha desfrenat **la meva boca**, per camins de maldat,
estic atent a les paraules dels vostres llavis.
⁵ **Els meus passos** no abandonen els camins prescrits,
avancen segurs per les vostres rutes.

⁶ Us invoco, Déu meu, i sé que em respondreu;
us invoco, Senyor, escolteu el que us demano.
⁷ Ajudeu-me amb l'amor admirable
amb què salveu dels enemics
els qui s'arreceren als vostres braços.
⁸ Guardeu-me com la nineta dels ulls,
protegiu-me a l'ombra de les vostres ales,
⁹ on no m'abasti l'injust que m'assalta
i l'odi dels enemics que m'envolten.

¹⁰ **Els seus cors** són insensibles,
i **els seus llavis**, insolents.
¹¹ **Els seus passos** ja s'acosten, ja m'envolten,
fixen **els seus ulls** per tombar-me per terra,
¹² es deleixen com un lleó per la presa,
que observa, ajupit, des de l'amagatall.

¹³ **Alceu-vos, Senyor!** Planteu-los cara,
que la vostra espasa m'alliberi dels injustos,
¹⁴ que els faci morir la vostra mà, Senyor,
separeu-los dels vius.
Que arribi a les entranyes el càstig que els espera:
que els seus fills en quedin saciats,
i en deixin als seus néts les engrunes.
¹⁵ Però jo vinc a veure-us demanant justícia.

1ª SÈRIE

l'orant escull Déu
com a àrbitre

L'ORANT

es presenta

2ª SÈRIE

l'orant demana protecció

ENEMICS

l'orant presenta els
enemics.

3ª SÈRIE

demana càstig pels
enemics

CONCLUSIÓ

Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n.

UNA VERSIÓ MODERNA DEL SALM 17

Per Ernesto Cardenal

Escolta Senyor la meva causa justa
recull el meu clamor
Escolta la meva oració que no són eslògans.
Jutja'm Tu
i no pas els seus Tribunals.

Si m'interrogues de nit amb un reflector
amb el teu detector de mentides
no trobaràs en mi cap crim.
Jo no repeteixo allò que diuen les ràdios dels homes
ni la seva propaganda comercial
ni la seva propaganda política
Jo vaig guardar les teves paraules
i no llurs consignes.

Jo t'invoco
perquè cal que m'escoltis, oh Déu
escolta la meva paraula.
Tu que ets el defensor dels deportats
i dels condemnats en Consells de Guerra
i dels presos en els camps de concentració
guarda'm com la nina dels teus ulls
sota les teves ales amaga'm
allibera'm del dictador
i de la màfia dels gàngsters

Les seves metralladores estan emplaçades contra **nosaltres**
i els eslògans d'odi ens envolten.
Els espies ronden la meva casa
els policies secrets em vigilen de nit
em trobo enmig dels gàngsters.

Aixeca't Senyor
surt a trobar-los
aterra'ls
Arrenca'm de les urpes dels Bancs
amb la teva mà Senyor lliura'm de l'home d'afers
i del soci dels clubs exclusius
d'aquests que ja han viscut massa!
Els qui tenen ben plenes les seves neveres
i les seves taules plenes de restes
i donen el caviar als gossos

Nosaltres no tenim entrada al seu Club
però Tu ens saciaràs
quan passi la nit....

ERNESTO CARDENAL:

**És considerat com el més formidable renovador de la poesia hipanoamericana després de Neruda.*

**Nicaragüense nascut a Granada l'any 1925.*

**Sacerdot trapense deixeble de Thomas Merton.*

**La seva militància i compromís amb els esdeveniments polítics del seu país foren font de problemes per part del Govern Somoza. Fou perseguit i empresonat.*

** En el nou règim ocupà el Ministeri de Cultura.*

Sorgiren problemes amb el Vaticà.

** És també un escultor destacat.*

**JO - TU - ELLS -
NOSALTRES**

COMENTARIS AL VOLTANT DE LA COMPOSICIÓ INTITOLADA “ GENS SANCTA ”

L'amic Jaume Escayola Clusella, artista consagrat, germà dels nostres Germans Ignasi i Ramon Escayola (e.p.d.), que figuren tots dos representats després de les files de Germans amb hàbit, oferí l'any 1994 l'adjunta composició d'afecte lasal·lià, que ja es presentà en el PAX n. 223 de novembre 1994. Per considerar-ho d'interès reproduïm la presentació que, com artista autor, ens presenta i que il·lustra el seu contingut i el corresponent missatge.

GENS SANCTA

Simbolisme i interpretació

La composició de “Gens Sancta” és un reconeixement (i un homenatge subsegüent) de la santedat efectiva a l'Institut de La Salle. La d'ahir certament, però la d'avui també.

Una santedat de fet i a nivell de tots els seus membres. Pretèrits i presents. Ja canonitzats o encara no. En aquesta vida i com a militants o en l'altra i triomfants.

És la santedat d'estar per casa. La de cada u i de cada dia. I per això figura aquesta també en la composició de membres, que no solament no han estat cridats als altars, sinó que viuen encara; els postconciliars; els d'avui, amb pantalons i armilla.

“Gens sancta” seguint La Salle i el seu ideal. Del Signum Fidei. En ordre de batalla en grup compacte.

Estilística

Essent el meu estil personal orientat vers les deformacions plàstiques de tipus expressionista he volgut, a través d'aquestes, procedir a una representació amb detalls “irreals”. Cosa que la torna un xic “extratemporal”. Però decididament això espero- “plàstica”. Que, sense ofuscar massa els addictes incondicionals de l'estil “fotogràfic”, podrà fer les delícies dels qui estiguin avesats a aquesta classe d'elucubracions gràfiques.

Hi ha doncs una certa intemporalitat. I sobretot, una extrapolació de l'espai i per moments. Com en el cubisme encara que sense la seva iconoplàstia.

Així, com a exemple:

- a) Les distorsions anatòmiques en les proporcions dels personatges sobretot; i en les seves actituds. Caps relativament petits coronant cossos allargats, recoberts amb roba excessivament ampla. Unes mans poden vehicular tanta o més expressivitat que les d'una cara. I aquí, aquestes són enormes; per a una major força expressiva. Mans que fan referència a l'acció- i al mateix temps- a la contemplació; a causa de les seves posicions dinàmiques i estàtiques al mateix temps.

- b) Les transparències que permeten seguir veient els personatges dels plans posteriors. Que, normalment, haurien de restar escamotejats per opacitat dels individus que els precedeixen. Aquest fenomen es fa concret a través d'unes siluetes blanques que s'entrecreuen il·lògicament. I d'unes alternances tonals provocades amb efectes de clar-obscur més decoratius que figuratius.

Aquest fraccionament de les línies i de les superfícies (com si fossin les siluetes *abstractes* de les peces d'un puzzle amb argument no obstant això *figuratiu*) produeixen així mateix una composició més atapeïda i –doncs, més decorativa- pel principi de la reiteració d'elements. S'acompleix així també una supermultiplicació de personatges; que semblen molts encara que, en realitat, siguin relativament pocs.

Aspecte sòcio-legal

Cedeixo aquesta creació – cristal·litzada durant el meu felicíssim pas aquí durant l'estiu de 1994- als Germans de La Salle. En prova d'afecte i profund agraïment que els segueixo professant i com a modestíssima compensació a l'Institut pel que de mi ha fet.

Si aquesta composició arriba a agradar, el camí resta obert a un estudi de la mateixa però més exhaustiu; i a possibles realitzacions en altres tècniques més definitives; com en forma de quadre, pintura o ceràmica murals, etc.

Naturalment, i com que aquesta creació en el seu estat actual ja ve firmada, qualsevol modificació de la mateixa haurà de passar prèviament per mi. I aquesta és l'única limitació d'ordre legal que poso per endavant. En canvi, qualsevol reproducció –que no suposa refundició de la idea- mecànica i de bon gust queda permesa en tots els exemplars i mides que es vulguin.

Jaume Escayola Clusella

En la nostra missió no hi ha jubilació !

G. Ramon Font i Serra

Darrerament he sentit i he llegit aquesta bonica frase que encapçala el meu escrit.

He de dir que m'ha agradat molt. La trobo molt encertada i pensant en ella faig algunes petites reflexions.

És bonic arribar a la jubilació. Vol dir que som grandets, que hem treballat molt, que hem donat moltes hores de classe i el més important que vivim i mentre hi ha vida, hi ha esperança.

I ara què? Doncs seguir treballant en el que es pot i ens diuen i si no ens diuen res, buscar-nos la vida, en el bon sentit de la paraula...

N'hi ha que es queixen de l'arraconament que potser patim els

Germans. De fet veient algun director/a i altres personatges amb càrrecs i la cara que posen quan ens veuen, es veu ben bé que no ens tenen per a res... Pobrets... També arribaran a vells si es que hi arriben...

Davant d'això un pot dir: ja us ho fareu, tancar-se i a viure...

D'altres, en canvi, si no els hi donen feina la busquen, inventen coses, procuren posar-se a disposició de la comunitat educativa i segueixen treballant pel bé de tots. Es poden fer tantes coses...

Aquesta segona opció és molt millor, més gratificant, més interessant, més d'acord amb el nostre tarannà d'educadors, més lasal·liana...

Al començament de setembre a Cambrils i a Sant Martí ens vam reunir els Germans i Associats de les dues zones. Jo vaig anar a la de Sant Martí. Es va comentar aquesta bonica frase sobre la missió i jubilació i se'ns va animar per seguir treballant amb il·lusió. Cal agrair l'esforç de les persones que estan al capdavant del Districte per aconseguir-ho.

La reunió a Sant Martí es va fer el dia 3 de setembre. Jo pensava... Va ser un dia important en la història de Sant Martí, noviciat en aquells moments, i de l'antic districte de Catalunya, llavors encara de Barcelona. Feia cinquanta-vuit anys de la inauguració de la capella i la cripta i el trasllat dels Germans màrtirs.

Aquells foren dies de glòria, d'abundància de vocacions, d'expansió... Crec que ni els més pessimistes podrien pensar en aquesta davallada actual...

La missió avui, com fa cinquanta-vuit anys, segueix essent la mateixa: educar i ensenyar. Ho hem de fer de manera diferent, però ho hem de fer. La nostra il·lusió ha de seguir essent la mateixa: treballar pel bé de tots. No ens tanquem, no claudiquem, no passem...

Som pocs, som grans... però la missió segueix i seguirà perquè és obra de Déu.

Molts ànims i endavant sempre !

LES BENAURANCES

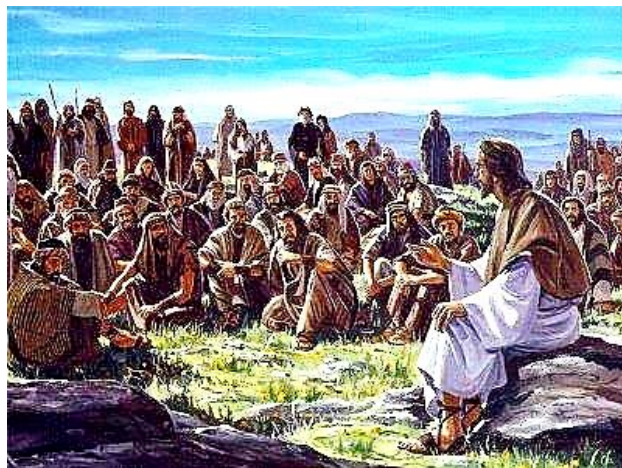
Gustavo Gutiérrez

LES BENAURANCES SÓN PARAULES BENEÏDES

Brollen d'una font benefactora. La benedicció suposa gràcia i protecció. Déu estén la seva mà generosa sobre la persona beneïda. Jesús la visualitza a la terra. El mateix Jesús mira la nostra vida i fa possible l'optimisme humà.

LES BENAURANCES SÓN PARAULES DE FELICITAT

Jesús no ha vingut a espantar-nos i a entristir-nos. Ha vingut a oferir-nos bones notícies i a omplir-nos d'alegria. Tot l'Evangeli és un anunci joios: Felix el qui creu. Felix el qui renuncia al que té. Felix el qui dona la seva vida...

LES BENAURANCES SÓN PARAULES DE CONSOL

Jesús no ha vingut a fer-nos plorar, sinó a eixugar llàgrimes. Fins i tot ha vingut a plorar amb nosaltres. Allà on hi ha Jesús no hi pot haver tristesa i desconsol. Jesús plora amb nosaltres i per nosaltres.

LES BENAURANCES SÓN PARAULES D'ESPERANÇA

Cal mirar la vida i la història en les seves dimensions positives. El qui aquí es trobi més buit, més s'omplirà de Déu. El qui aquí tingui més fam, més serà saciat de Déu.

LES BENAURANCES SÓN PARAULES DE FORTALESA

Ell ha vençut i està al nostre costat. Fins i tot dels sofriments se'n poden treure valors inapreciables. No ens podem acovardir mai ni descoratjar.

LES BENAURANCES SÓN PARAULES D'AMISTAT I ACOSTAMENT

Jesús es dirigeix als pobres i desvalguts. Els parla com a germans i amics, des de la comprensió. Són com els seus fills més petits, són els seus preferits. No els deixa mai sols.

LES BENAURANCES SÓN PARAULES DE BONDAT

Són paraules bones i ben dites. Paraules que brollen d'un cor bo. Paraules que es dirigeixen al costat bo de les persones i concorden amb el costat bo de les coses.

LES BENAURANCES SÓN PARAULES DE BELLESA

Si desapareguessin, perdriem una de les coses més belles que s'han dit i escrit. És una bellesa senzilla i transparent, que no cansa mai, que emociona cada vegada que s'escolta o es repeteix. És la bellesa de la veritat, que convenç. És la bellesa de la perfecció, de la plenitud. És la bellesa de les millors esperances. Les meditem i diem: sí, són paraules vives i vertaderes.

LA FRATERNIDAD COMUNITARIA, CAMINO DE CONVERSIÓN Y DE FUTURO

José Rodríguez Carballo, Ofm

La vida fraterna en comunidad cada día ha ido adquiriendo mayor importancia en la vida consagrada, hasta convertirse en un elemento esencial y, en particular, de la vida religiosa. Hoy es bastante frecuente afirmar que de la calidad de la vida fraterna en comunidad depende, en gran parte, el futuro de la vida consagrada, su calidad y la perseverancia de los consagrados.

De la calidad de la vida fraterna en comunidad depende, en gran parte, el futuro de la vida consagrada, su calidad y la perseverancia de los consagrados

Si el futuro está en la juventud, muchos de los jóvenes esperan de la vida consagrada, particularmente en la vida religiosa, una vida fraterna en comunidad que se caracterice por la cercanía, el calor humano, la amistad, el afecto, la autenticidad, el aprecio, la solidaridad. Y no solo

los jóvenes, también los adultos esperan mucho de la vida fraterna en comunidad: que sea un espacio de libertad y de responsabilidad en el que cada uno pueda ser él mismo ante los demás; espacio en el que se puedan encontrar relaciones interpersonales profundas y sanas, marcadas por la confianza, respeto, aprecio y ayuda mutua, y en el que se llegue a compartir la fe, el proyecto común de vida evangélica, y la misión. Los ancianos, por su parte, además de ser atendidos fraternamente, piden que no se les margine y que se cuente con su sabiduría y su experiencia adquirida a lo largo de los años. Los consagrados, jóvenes, adultos y ancianos, esperan de la vida fraterna en comunidad el poder satisfacer muchas cosas, pero especialmente la necesidad de relaciones auténticas en las que se dé una comunicación de lo que cada miembro hace, piensa y siente, de ese modo la vida consagrada podrá ser parábola «de reconciliación universal en Cristo».

Además de todo lo dicho hasta ahora, no cabe duda de que es un valor en el que hay que seguir trabajando para que sea un verdadero «odre/estructura» nueva, capaz de contener el vino nuevo de la vida consagrada. El camino de futuro pasa por:

No sólo los jóvenes, también los adultos esperan mucho de la vida fraterna en comunidad... espacio en el que se puedan encontrar relaciones interpersonales profundas y sanas, marcadas por la confianza, respeto, aprecio y ayuda mutua, y en el que se llegue a compartir la fe, el proyecto común de vida evangélica, y la misión.

- Que todos sus miembros, o al menos la mayoría, trabajen sin descanso en la construcción de una fraternidad para la misión, en una fraternidad en la que haya un buen nivel de comunicación, en una fraternidad dialogante y en discernimiento, en una fraternidad reconciliada y reconciliadora, en una fraternidad con entrañas de misericordia: «Nuestro tiempo es el tiempo de la edificación y de la construcción de la comunidad que sabe vivir el amor y el perdón».
- Una fraternidad sin entrañas de misericordia podrá ser una empresa, un grupo de amigos o una asociación de distintas personas, pero nunca será una verdadera fraternidad, una familia reunida en el nombre del Señor.

- Que se elabore un proyecto de vida y de misión en el que participen todos y que sea asumido por todos, de tal modo que el individualismo no prevalezca sobre la comunidad, y se pase de la simple vida en común (comunidad) a la comunión de vida (fraternidad).

«La comunidad sin mística no tiene alma, pero sin la ascesis no tiene cuerpo»

- Que la vida fraterna en comunidad se viva desde una mística, desde una motivación basada en el ejemplo de la comunidad de la Iglesia primitiva y los principios teológicos y espirituales que señala la Iglesia y el propio carisma. En plena sinergia con la ascesis: «La comunidad sin mística no tiene alma, pero sin la ascesis no tiene cuerpo». Es esta la que hace posible que nazca y crezca la fraternidad formada por «un conjunto de personas libres y liberadas por la cruz de Cristo», personas dispuestas a morir a sí mismas, como el grano de trigo para que renazca la vida fraterna.
- Que, además de los valores evangélicos y los propios de cada carisma, se vivan los valores humanos de la cortesía y de la educación, de la cordialidad y la delicadeza, de la sinceridad y la autenticidad, de la transparencia y de la colaboración, del control de sí mismo y del sano sentido del humor, de la fiesta y la alegría. Es la ascesis la que potenciará estos valores, sin los cuales no se podría construir vida fraterna en comunidad, y a desterrar de ella la espiral de la crítica, de la murmuración, y de la calumnia, de los celos y de la «política» de partidos, actitudes todas ellas que fomentan el terrorismo en una comunidad, como afirma repetidas veces, con el realismo que le caracteriza a nuestro Papa Francisco, y que destruyen la vida fraterna, creando la ruptura y el repliegue de muchos sobre sí mismos.
- Que las estructuras sean flexibles y se pongan al servicio del crecimiento de las personas. Las estructuras tienen que estar al servicio de la vida y de la misión, no al revés. Una vida fraterna en comunidad no se define por las estructuras, sino por las relaciones entre sus miembros y por la misión que desarrolla.
- Que quienes ejercen la autoridad sean los primeros en implicarse en la construcción de la vida fraterna en comunidad acompañando a sus hermanos y hermanas, particularmente los más débiles; poniendo en marcha procesos de discernimiento de vida y misión; prestando particular atención a la formación de los hermanos; y haciendo emerger y buscando soluciones posibles a los conflictos y los miedos.

Siguiendo el contenido del Documento para las Instituciones de vida consagrada y las sociedades de vida apostólica «La vida fraterna en Comunidad» del 2 de febrero 1994 el autor ofrece un amplio análisis. Recojo sólo estos dos elementos: la comunicación y el desencanto.

A pesar de las dificultades experimentadas, bien podemos hacer nuestro el diagnóstico que el documento Vida fraterna en comunidad hace de la vida consagrada en general. «Existe -afirma dicho documento- una opinión generalizada de que la evolución de estos últimos años ha contribuido a hacer madurar la vida fraterna en las comunidades. En muchas de ellas el clima de convivencia ha mejorado; se ha facilitado la participación activa de todos; se ha pasado de una vida en común, demasiado basada en la observancia, a una vida más atenta a las necesidades de cada uno y más esmerada a nivel humano» (VFC 47).

Ha habido mejoras: “Se ha pasado de una vida en común, demasiado basada en la observancia, a una vida más atenta a las necesidades de cada uno y más esmerada a nivel humano» (VFC 47)

La comunicación en la comunidad

Hemos mejorado mucho en el campo de la comunicación, pero todavía queda mucho camino por recorrer para alcanzar un nivel de comunicación que nos ayude a crecer juntos. Sin olvidar los logros en este campo,

quiero subrayar la necesidad de caminar hacia una comunicación más extensa y más intensa, una comunicación más amplia y más profunda.

En ocasiones nuestra comunicación adolece de superficialidad. Comunicamos más lo que hacemos, que lo que pensamos, y todavía menos lo que sentimos y proyectamos. Veo sobre todo deficiente la comunicación de los bienes del Espíritu

La comunicación aparece como imprescindible en la construcción de la vida fraterna. Si para llegar a ser Hermanos es necesario conocerse, para conocerse es imprescindible comunicarse. Cuando hay comunicación, el aire que se respira en la fraternidad es aire limpio y sano, las relaciones se vuelven más estrechas y familiares, se alimenta el espíritu de participación, y crece el sentido de pertenencia. En cambio, la falta de comunicación deteriora la comunión fraterna hasta destruirla.

Veo que nuestra comunicación adolece de superficialidad. Solemos comunicar lo que hacemos, comunicamos menos lo que pensamos, y todavía menos lo que sentimos y proyectamos. Veo sobre todo deficiente entre

nosotros la comunicación de los bienes del Espíritu, una comunicación de la fe y en la fe. Consecuencia amarga de todo ello es el «desconocimiento» recíproco de los hermanos. No nos conocemos verdaderamente, a niveles de conocimiento que sería lícito suponer -y aun exigir- entre quienes hemos sido llamados a amarnos y cuidarnos recíprocamente con mayor diligencia que una madre ama y cuida a su hijo carnal.

No nos engañemos. La falta y pobreza de comunicación genera, antes o después, debilitamiento de la fraternidad, a causa del desconocimiento de la vida del otro, «que convierte en extraño al hermano y en anónima la relación, además de crear verdaderas situaciones de aislamiento y de soledad». La falta de comunicación alejará de nuestras fraternidades la alegría, medida exacta de la comunión entre nosotros, con lo cual nuestras fraternidades se irán apagando poco a poco, y muchos se verán tentados a buscar fuera lo que no encuentran en su casa.

La falta y pobreza de comunicación genera, antes o después, debilitamiento de la fraternidad

Para comunicar no basta hablar; se puede hablar mucho y comunicar poco o nada. No basta tampoco con hablar de temas y problemas marginales; y mucho menos aún se contribuye a la comunicación entre los Hermanos cuando lo que se transmite no pasa de la categoría de chismes. Es necesario crear en nuestras fraternidades sistemas de comunicación abierta, humilde y sincera. Y dado que no existen recetas mágicas, aquí también hemos de ser creativos, recordando que sin una comunicación normal, fluida y sincera, una fraternidad no avanza ni humana ni espiritualmente. Y tengamos en cuenta que esta comunicación se da a varios niveles. Hay una comunicación, por ejemplo, que

llena el 70% de nuestras relaciones. Me refiero a la comunicación no expresada con palabras (gestos, silencios, rostros...). Hay silencios más elocuentes que mil palabras.

Para llegar a una comunicación auténtica, es necesario crear ambiente de confianza, sinceridad y transparencia, hacerse uno vulnerable a los demás. Sin estos ingredientes y sin la vivencia de los valores humanos de educación, control de sí, delicadeza, sentido

del humor, capacidad de diálogo, cortesía..., nunca llegaremos a una comunicación que nos lleve a crecer en el seguimiento de Jesucristo.

EL PAPA CREA LA 1ª JORNADA MUNDIAL DE LOS POBRES

Se celebrará el próximo 19 de noviembre

José Manuel Vidal

Francisco: "La pobreza crece, mientras emerge cada vez más la riqueza descarada que se acumula en las manos de unos pocos privilegiados"

"La pobreza tiene el rostro de mujeres, hombres y niños explotados por viles intereses"

Los pobres no son un problema, sino un recurso al cual acudir para acoger y vivir la esencia del Evangelio

El **Papa de los pobres** sigue gritando por y para ellos. Porque su "grito", el de los descartados, hay que escucharlo. Y no sólo en teoría, sino también con hechos, "con obras". Porque es un grito que clama al cielo, entre otras cosas, porque está causado por "la riqueza descarada que se acumula en las manos de unos pocos privilegiados, con frecuencia acompañada de la ilegalidad y la explotación ofensiva de la dignidad humana".

"No amemos de palabra sino con obras" es el título del mensaje de la que será la **primera Jornada Mundial de la Pobreza** organizada por la Iglesia católica el 19 de noviembre.

Aunque el Papa ha hablado en muchas ocasiones del tema, **se trata de la primera vez que emite un mensaje**

dedicado únicamente a la pobreza y en el que invitó no sólo a gestos aislados sino "a un verdadero encuentro con los pobres y dar lugar a un compartir que se convierta en un estilo de vida".

"No pensemos sólo en los pobres como los destinatarios de una buena obra de voluntariado para hacer una vez a la semana, y menos aún de gestos improvisados de buena voluntad para tranquilizar la conciencia", señaló.

Al respecto, indicó: "si deseamos ofrecer nuestra aportación efectiva al cambio de la historia, generando un desarrollo real, **es necesario que escuchemos el grito de los pobres y nos comprometamos a sacarlos de su situación de marginación**".

"Estamos llamados, por lo tanto, a tender la mano a los pobres, a encontrarlos, a mirarlos a los ojos, a abrazarlos, para hacerles sentir el calor del amor que rompe el círculo de soledad", instó.

Francisco, que instituyó esta jornada tras la celebración del **Jubileo de la Misericordia**, recordó que "la pobreza tiene el rostro de mujeres, hombres y niños explotados por viles intereses, pisoteados por la lógica perversa del poder y el dinero".

"Qué lista

inacabable y cruel nos resulta cuando consideramos la pobreza como fruto de la injusticia social, la miseria moral, la codicia de unos pocos y la indiferencia generalizada", agregó.

Denunció que cada vez más **"la riqueza descarada que se acumula en las manos de unos pocos privilegiados**, con frecuencia acompañada de la ilegalidad y la explotación ofensiva de la dignidad humana, escandaliza la propagación de la pobreza en grandes sectores de la sociedad entera".

Y ante este escenario, agregó el pontífice, **"no se puede permanecer inactivos, ni tampoco resignados"**.

Por ello, **llamó a rebelarse ante una "pobreza** que inhibe el espíritu de iniciativa de muchos jóvenes, impidiéndoles encontrar un trabajo; a la pobreza que adormece el sentido de responsabilidad e induce a preferir la delegación y la búsqueda de favoritismos".

Para la preparación de esta Jornada Mundial de la Pobreza, que se celebrará en todas las comunidades católicas el **19 de noviembre**, Francisco pidió "organizar diversos momentos de encuentro y de amistad, de solidaridad y de ayuda concreta".

Puso como ejemplo la posibilidad de invitar "a los pobres y a los voluntarios a **participar juntos en la Eucaristía de ese domingo**".

"En ese domingo, si en nuestro vecindario viven pobres que solicitan protección y ayuda, acerquémonos a ellos: será el momento propicio para encontrar al Dios que buscamos", añadió.

Concluyó deseando que "esa nueva Jornada Mundial se convierta para nuestra conciencia creyente en un fuerte llamamiento, de modo que estemos cada vez más convencidos de que **compartir con los pobres nos permite entender el Evangelio en su**

verdad más profunda".

"Los pobres no son un problema, sino un recurso al cual acudir para acoger y vivir la esencia del Evangelio", aseguró.

ELS NOSTRES CONDICIONAMENTS I DEBILITATS

SEGONS EL PAPA FRANCESC A “EVANGELII GAUDIUM”

El papa Francesc ha advertit que ens cal estar molt atents, perquè la nostra manera de ser i d'actuar sovint ens condiona i fins i tot ens impedeix d'avançar pel camí correcte:

- l'afany per l'organització i la simple administració, en detriment de la missió (25);

- la tendència a frenar propostes noves i la por d'equivocar-nos (33);
- l'al·lèrgia a embrutar-nos les mans si sortim al carrer i ens apropem a la gent (49);
- l'obsessió per les finalitats i els objectius, i la lentitud en arribar a concrecions (33);
- la dificultat a adaptar-nos a les necessitats i els ritmes de les persones (44);
- la ignorància de la motivació evangèlica del servei preferent als més pobres (48);
- el desconeixement del món real dels més

necessitats (52);

- la recerca de l'èxit i del benestar personal per damunt de l'evangelització (93);
- l'afició a predicar què cal fer, sense decidir-nos a fer-ho personalment (96);
- la tendència a fer grups i capelletes que divideixen i separen (98);
- la preocupació per la instrucció moral per damunt de l'experiència de Déu (165);
- l'excés de clericalisme i la marginació dels laics en la vida de l'Església (102- 103);
- l'adopció d'una vida retirada i individualista (262);
- el refugi en la tradició per la dificultat d'evangelitzar avui i aquí (262);
- l'argument del 'sempre s'ha fet així' i la resistència al canvi (33)
- el criteri de l'eclesiocentrisme, que ens impedeix la conversió en una Església de portes obertes i 'en sortida' (20-24), etc.

La temptació de l'accídia (cansament, apatia, desgana)

Tendim a sentir-nos fatigats, desil·lusionats i amb poca empenya per afrontar un futur que ja és aquí. Correm el risc de convertir-nos en 'mòmies de museu', que sempre fan 'cara de quaresma' i que manifesten problemes derivats més aviat d'una 'psicologia de tomba' (cf. EG 6, 9, 83).

Ens cal posar la confiança en el Déu que fa créixer la llavor que hem plantat per encàrrec seu; i, per damunt de tot, no perdem el sentit de l'humor, expressió de 'la joia de l'Evangeli'.

Echa a andar el I Congreso Internacional de Marketing Religioso de los laicos dominicos.

Javier Elzo: "Se confía más en la Iglesia cuanto más contacto se tenga con ella".

El sociólogo explica en "Reinspira" por qué solo el 24% de los españoles cree en sus obispos.

Cameron Doody

"Se confía más en la Iglesia cuanto más contacto se tenga con ella"

El marketing religioso tiene sentido desde el punto de vista de buenas prácticas de gestión. También desde la perspectiva de la sociología. Ese fue el aporte a los participantes de Reinspira que hizo el sociólogo Javier Elzo, quien además argumentó que **"la reforma de la Iglesia no debe focalizarse en 'atraer' a los jóvenes, sino ha de valer para el conjunto poblacional español"**.

España es cada vez menos católica, y sus ciudadanos se fían cada vez menos de la Iglesia. Los datos que compartió Elzo demuestran que **el actual "modelo" de negocio eclesial no puede durar mucho más tiempo**.

En 2017 el 69,8% de los españoles se definen como católicos: una bajada de casi veintidós puntos desde 1978. En 2008, solo un 33% de la población tenía "mucho" o "bastante" confianza en la Iglesia. En aquel momento, **solo la OTAN y los partidos políticos cosechaban menos respeto**.

En el CIS de abril 2015 la Iglesia ni aprobó con respecto a la confianza de los ciudadanos, **sacando en esta encuesta un mero 3,61**. Nota que, precisó Elzo, ha subido ligeramente desde 2014, **"quizás por el efecto Francisco"**. Pero no es que ese respeto que se ha merecido el Papa actual haya valido para los obispos españoles, **colectivo en el que solo creen un 24% de los ciudadanos**, según advirtió en 2015 la empresa demográfica

Metroscopia. En cambio, el 95% de la población sí tiene buena opinión de sus médicos y sus investigadores científicos.

En su lectura de estas cifras Elzo explicó que "como institución la sociedad española ve a la Iglesia... bien, pero su perspectiva es más positiva cuanto más contacto se tenga con ella". Interpretación avalada por el hecho de que, a diferencia de la pésima opinión que tiene de sus obispos, **el 76% de los españoles sí valora la obra social de la Iglesia**. "Con los obispos no se tiene contacto", lamentó el sociólogo. Es una de las razones por las que aboga por otro modelo de la Iglesia. Ya no el "piramidal" sino una **"Iglesia en red"**, ya que "la Iglesia institucional puede ser una barrera a la experiencia de Dios".

¿Dónde debe cambiar la "marca" Iglesia, así pues, para penetrar en el mercado? Según el sociólogo, ha de volverse "unida pero no uniforme", sinodal en vez de clerical. Debe "liberarse de la añoranza del Estado de la cristiandad", y "profundizar en la labor asistencial, acompañada de la denunciativa y la propositiva". ¿Hasta qué punto puede ayudar el marketing religioso en todo esto? Esa será la tarea de las sesiones que aún quedan de Reinspira.

Multitudinaria conferencia del teólogo vasco en el Colegio Mayor Chaminade

Pagola: "Creo que Francisco será el último jefe de Estado del Vaticano"

"Es hora de que el pueblo sencillo se apodere del Evangelio"

Francisco está abriendo un tiempo nuevo. Un nuevo estilo de Iglesia sencilla, pobre, humilde, cercana y dialogante, que se preocupa de la felicidad del ser humano

Jesús Bastante

La capilla del **Colegio Mayor Chaminade** estaba a reventar. Más de 600 personas abarrotaban el recinto para

asistir a la conferencia que, **organizada por PPC**, impartió José Antonio Pagola. Sentados, de pie, en el suelo, fueron multitud quienes no quisieron perderse el llamamiento del teólogo vasco a "Volver a Jesús, el Cristo". Y Pagola no defraudó: **"Es hora de que el pueblo sencillo reclama a la jerarquía el Evangelio, que se apodere de él"**. Una tarea para la que el Papa parece estar dispuesto: "Creo que **Francisco será el último jefe de Estado del Vaticano**", profetizó.

Arrancó el teólogo con el relato de una realidad, la de la Iglesia actual, netamente pesimista. Y real. Una Iglesia "con actitudes de nerviosismo y miedo, de autodefensa, que ve al mundo como un adversario, **que hace de la condena y la denuncia todo un programa pastoral**". Una institución marcada por el restauracionismo, la pasividad generalizada, sin actitudes de renovación, con el pecado de la autorreferencialidad a flor de piel. "Hay gente muy comprometida, pero **la masa de los 1.200 millones de católicos viven en la sumisión, la obediencia y el silencio**, en medio de una religión de autoridad, y no de llamada". Donde "el pesimismo ha crecido".

Frente a ello, Pagola invocó la necesidad, la urgencia, de retornar a Jesús. "No sólo una reforma religiosa, sin una conversión al Espíritu de Jesús. No sólo adhesión doctrinal, sino seguimiento. No sólo cambios, sino actualización de la experiencia fundante", reclamó el teólogo ante el aplauso de la multitud congregada.

No una reforma religiosa sin una conversión al Espíritu de Jesús

Invocar un clima más humilde,
más gozoso, porque de lo
contrario, seremos cada vez una
institución más decadente, más
sectaria, más rara, más triste,
más alejada de lo que quiso
Jesús

Y que tiene que llegar del pueblo, pues "la jerarquía, hoy, no puede liderar una conversión a Jesús". "Debemos volver a lo que es la fuente y origen de la Iglesia. Dejar que el Dios encarnado en Jesús sea nuestro único Dios". Para Pagola, "hay que reformar la Curia, claro que sí, y cambiar la doctrina, pero antes hay que volver a Jesús. **Invocar un clima más humilde, más gozoso, porque si no seremos cada vez una institución más decadente, más sectaria, más rara, más triste, más alejada de lo que quiso Jesús**".

Jesús. Un proyecto, casi una obsesión, una necesidad imperiosa. "Es tarde. Hemos dejado morir la Cena del

Señor porque la Iglesia no se ha planteado en serio por qué se va la gente", proclamó Pagola, quien denunció que más allá de la crisis vocacional o el sacerdocio para la mujer, **es preciso retornar a entender a Jesús "no como un Padre o como un Rey, sino fundamentalmente como lo que fue: un Profeta"**.

En este punto, el teólogo -que citó constantemente a Francisco: "Antes no me atrevería a decir algunas cosas, pero es que el Papa las está diciendo cada mañana en las misas en Santa Marta"-, llamó a **"reconocer nuestro pecado como Iglesia, y cargar con él**. Cuestionar nuestras falsas seguridades, la santidad de la Iglesia, porque santificamos todo y no vemos las vigas que hay dentro de nuestra Iglesia".

Y es que **"si la Iglesia no escucha los clamores de los pobres, será sorda. Y luego se hará sordomuda y no será capaz de anunciar la Buena Noticia"**, añadió el teólogo vasco, quien propuso algunas tareas urgentes. En primer lugar, "reavivar el espíritu profético del movimiento de Jesús. No nos podemos resignar a vivir una religión cristiana sin profecía".

En segundo término, "una presencia más activa, indignada y actualizada". Una renovación en la que "la Iglesia no es lo más importante, si no el Reino". "Esta renovación no puede venir sólo desde el Vaticano. **Ha llegado el momento de recordar que el Cristianismo no es una religión más, es una religión profética**, para construir un mundo más justo, más solidario, más sano".

Si la Iglesia no escucha los clamores de los pobres, será sorda. Y luego se hará sordomuda y no será capaz de anunciar la Buena Noticia

Y, en tercer lugar, "recuperar urgentemente la compasión. Pues ser compasivos es la única manera de seguir a Jesús y parecernos al Padre", añadió. "La Iglesia cristiana ha perdido la capacidad de atraer a la gente, porque no ha tomado en serio el sufrimiento de los inocentes".

"¿Hemos de seguir buscando caminos desde una Iglesia que cada vez tiene menos poder de atracción, o debemos recuperar el Evangelio de Jesús como única fuerza para transmitir y engendrar la fe?", se preguntó Pagola. La respuesta, clara: "Hoy, **el Evangelio se encuentra atrapado en el interior de una Iglesia en crisis**", por lo que "hay que recuperar el protagonismo del Evangelio".

Y hacerlo entre todos. **"La gente debe reclamar a la jerarquía el Evangelio**. El pueblo sencillo debe apoderarse del Evangelio", pues "Jesús es mucho más actual que los sermones que os damos los curas. Dios no está en crisis, ni está bloqueado. Jesús no ha sido suficientemente percibido todavía, ni su mensaje debidamente asumido".

El Papa debe encontrar en nosotros un apoyo total

Este es el futuro de la Iglesia, un futuro "apasionante" tras la designación del nuevo Papa. "Francisco está abriendo un tiempo nuevo. Un nuevo estilo de Iglesia sencilla, pobre, humilde, cercana y dialogante, que se preocupa de la felicidad del ser humano". En este trance, **"el Papa debe encontrar en nosotros un apoyo total**. Si él promueve el cambio desde arriba, nosotros debemos promover el

Reino desde abajo", concluyó, entre una rotunda ovación.

Ramon M. Nogués, Sch. P.

El pla pastoral de l' Arxidiòcesi de Barcelona proposa aquesta frase del papa Francesc com una imatge per a propostes concretes que es puguin fer amb vista que l'Església pugui ser un signe viu per a les esperances humanes. Podria ser que aquesta imatge només la referíssim a una sortida per espais nous (per exemple, al carrer, als mitjans de comunicació...), cosa que pot ser interessant, i sovint al·ludida, però molt secundària. En realitat la sortida fonda, tant d'una església, com d'una persona enclaustrada en un context psicològic autolimitat, hauria de consistir en una eclosió, una mena de pas de crisàlide a adult, la sortida d'un pou cap a la plena llum, el pas del somni al despertar (i no solament al canvi de somni). Jesús de Natzaret va fer aquest tipus de sortida en marxar de l'ortodòxia jueva i de la carcassa farisaica, distanciant-se del Temple, envers un nou plantejament religiós, de base bíblica però que es constituí com una fe basada en una nova imatge de Déu, de la persona humana i de les relacions religioses. Jesús va ser en bona part «heretge» de la tradició bíblica jueva, com Buda ho fou de la tradició hindú.

Podria ser que aquesta imatge només la referíssim a espais nous... En realitat, la sortida fonda, tant d'una església com d'una persona enclaustrada en un context... hauria de consistir en una eclosió, una mena de pas de crisàlide a adult, la sortida d'un pou cap a la plena llum, el pas del somni al despertar (i no solament de canvi de somni). Jesús va fer aquesta tipus de sortida.

Quan parlem «d'Església en sortida», caldria reproduir la iniciativa de Jesús. Al llarg de la història cristiana

«Església en sortida» hauria de proposar una conversió mental o «sortida» en la qual la misericòrdia (perdó, acolliment, pacificació interior, acceptació...) tingués una preeminència estricta sobre allò administratiu, ritual, legal...; i això d'una manera tan clara que cridés l'atenció i suggerís diàfanament que vol trencar l'esclerosi simplement repetitiva de les formes religioses, per a endinsar-se en l'aventura religiosa que els deixebles de Jesús, no sense sorpreses i doloroses controvèrsies, van protagonitzar.

tendim a reproduir la religió convencional, i periòdicament hauríem de reeditar la «sortida jesusaica» en allò que suposa de canvi profund, de desvetllament psicològic, ideològic i teològic. Em sembla que el papa Francesc intenta això quan posa la misericòrdia com a eix teològic i no la veritat dogmàtica ni la correcció legal o litúrgica.

L'Església de Barcelona en el seu pla pastoral s'hauria de proposar una conversió mental o «sortida» en la qual la misericòrdia (perdó, acolliment, pacificació interior, acceptació...) tingués una preeminència estricta sobre allò administratiu, ritual, legal...; i això d'una manera tan clara que cridés

l'atenció i suggerís diàfanament que vol trencar l'esclerosi simplement repetitiva de les formes religioses, per a endinsar-se en l'aventura religiosa que els deixebles de Jesús, no sense sorpreses i doloroses controvèrsies, van protagonitzar.

Tot això es més fàcil de dir que de fer, però almenys ens caldria tenir la sensibilitat ben desperta per a reconèixer i secundar aquells que ja ho han començat a fer i seguir-ne les petjades, a fi que la renovació que Francesc vol generar no tingui marxa enrere.

“Que el sol il·lumini també aquests germans nostres”

El Germà Antonio ha passat sis mesos al Togo (Àfrica) complint un dels somnis de la seva vida: fer de missioner

Laura Balcell Clapés entrevista al G. Antonio Domínguez Domínguez

El Germà Antonio Domínguez va néixer a Pumarejo de Tera, un poble de la província de Zamora, el 24 de gener de 1945.

Als 12 anys va agafar un tren camí de Mollerussa per iniciar la seva formació. Estudià Magisteri i la Llicenciatura de Filosofia i Lletres (especialitat Geografia i Història) a la Universitat de Barcelona. Als 25 anys va proclamar la seva voluntat de ser Germà de La Salle. Ha desenvolupat la seva tasca a les comunitats d'Oliana, Manresa, Cambrils, Tarragona, Bonanova i, finalment, Montcada i Reixac. Aquí fa 30 anys que hi viu. Ha impartit classes d'anglès, geografia i religió, entre d'altres tasques. És molt estimat pels alumnes que l'anomenen, afectuosament, Brother.

Com va sorgir la idea d'anar al Togo? Quin era l'objectiu del viatge?

El principal objectiu era reforçar la Comunitat de Germans de La Salle del Centre de Formació Rural de Tami, actualment formada per dos membres.

Hi he estat un total de sis mesos que m'han permès adonar-me de com viuen les persones d'allà i com valoren el poc que tenen.

Quins preparatius previs van caldre?

És un viatge que cal fer amb força planificació. Vaig anar a un Centre de Sanitat exterior per posar-me les

vacunes necessàries per visitar països tropicals. D'altra banda, vaig fer la paperassa (visat) per creuar les fronteres i ser allà legalment.

Pel que fa al mitjà de transport, tampoc hi ha vol directe. L'avió d'El Prat em va dur fins a Casablanca, on vaig enllaçar amb un altre vol fins a Lomé, la capital del Togo. Allà m'hi esperava el Director de la Comunitat de Tami, que es troba a 650 quilòmetres d'on érem.

“Era una assignatura pendent a la meva vida”

Què el va animar a emprendre aquesta aventura?

Realment, era una assignatura pendent a la meva vida. Des de jove havia sentit la crida per anar de missioner. De fet, quan vaig acabar el noviciat a Salamanca (1965) vaig ser destinat a Perú-Bolívia, però finalment no va poder ser.

Fa uns mesos, la vida em va plantejar una altra oportunitat i la vaig agafar. Han estat diversos els motius que m'han donat l'empenta: aventura, solidaritat, aprenentatge, evangelització i creixement personal.

M'he aproximat a una nova cultura amb respecte, amb prudència, "no conec i no em coneixen", és una cascada de sentiments. Ells m'han acollit amb simpatia i m'han fet sentir un més. He vingut amb el cor ple de bons records.

Què és el que més el va sorprendre?

Quan vaig arribar a Tami em va sorprendre la manera de viure d'aquella gent, la manera de treballar el camp o la cura del ramat. Certes coses em va fer venir records de la meva infantesa. Avui en dia, aquí, els agricultors han introduït la maquinària agrícola que fa la major part de la feina; en canvi, allà, encara l'esforç humà és el principal factor de treball.

També em va sorprendre positivament el somriure de nens i adults malgrat les condicions de vida tan dures.

“Em va sorprendre el somriure de nens i adults malgrat les condicions de vida tan dures”

Com era un dia normal de la seva vida allà?

Em llevava a les 4:45 h, després fèiem una pregària i, a continuació, esmorzava. La resta del matí la dedicava a treballar l'hort. A les 12 h era temps per dinar i descansar.

A la tarda, després de les 17 h (abans la calor era insuportable) encara dedicava una estona més a l'hort. De 18:30 a 19 h fèiem pregària en comunitat. Finalment, hi havia el sopar i la sobretaula fins les 20:15h, quan ja ens retiràvem a descansar.

I com és el dia a dia d'un togolès?

Treballen matí i tarda, tant homes com dones.

De 5:30 a 9:30 h els homes són al camp. Les dones s'incorporen mitja hora més tard, aturen la feina per alletar els nadons a les 9:30 h, i hi tornen mitja hora més tard fins a les 12 h.

De 12 a 15 h és temps de tornar a casa: dinar, descansar i fer les tasques de la llar.

“Els Germans estan compromesos amb els que menys tenen”

Quins són els projectes que duu a terme el Centre de Formació Rural de Tami?

Aquest centre va ser fundat pels Germans de La Salle l'any 1973. Els Germans estan compromesos amb els que menys tenen, amb els pobres de la terra, amb la gent del camp.

Els projectes que té en marxa pretenen assolir els següents objectius:

- Fer front a la fam de la regió.
- Ensenyar les tècniques de conreu de la terra i la cura de la ramaderia millorant les tècniques tradicionals.
- Formar de manera integral a tota la família: salut, higiene, cura dels nens/es, tasques de la llar, alfabetització, millora de l'alimentació,...
- Ensenyar a transformar i conservar els productes de la terra per a posterior comercialització.
- Formar líders rurals per a la transformació del medi, amb l'objectiu que tornin als seus poblats per a posar en pràctica tot allò après i millorar així les seves condicions de vida i les dels veïns del seu entorn.
- Fomentar, amb l'ajuda de PROIDE, la formació dels mestres i col·laborar amb les escoles d'ensenyament catòlic.

“El futur d'Àfrica resideix en l'educació d'homes i dones”

Què representa per als nens de Tami poder rebre una educació? Com preveu que serà el seu futur?

El futur d'Àfrica resideix en l'educació d'homes i dones.

La formació els canvia la vida totalment, aprenen a llegir, escriure, i els capacita per a seguir amb estudis posteriors. Els permet conèixer altres realitats diferents de les que viuen i com poden millorar la seva qualitat de vida.

“Cal prendre consciència que aquí som uns privilegiats”

Després d'aquests mesos allà, quin missatge donaria als que som aquí?

Cal prendre consciència que aquí som uns privilegiats, que hem de valorar cada peça de roba que tenim, cada parell de sabates, cada entrepà que mengem. No hem de llençar res i hem de procurar ser més austers, aprofitar-ho tot, no malbaratar aigua...

Aquesta experiència ha canviat la seva forma de veure la vida?

Doncs, realment, sí. És una experiència que marca. Estic convençut que he après més jo d'ells que ells de mi. Tot el que he vist i he viscut m'ha ajudat a prendre consciència dels grans privilegis que tenim al primer món: alimentació, sanitat, habitatge, educació...

Un desig per al Togo...

Que el sol il·lumini també aquests germans nostres.

Información desde TAMI

G. Vicente Bartolomé Lera, Director de Tami

Hola, amigos.

Un placer poder compartir con vosotros la vida del Centro de Formación Rural de Tami. A pesar de comenzar nuestro sexto año de comunicación, sigue habiendo sucesos, descubrimientos, experiencias que nos pueden hacer vibrar al ritmo de esta obra de desarrollo que es nuestro Centro.

Sabéis que la formación fundamental se realiza con las familias de jóvenes agricultores que, a lo largo de nueve meses van a convivir en el Centro de Formación Rural de Tami (CFRT). Podemos decir que se trata de un internado para familias...

De enero a finales de marzo el Centro se encuentra mucho más silencioso y

aparentemente vacío, las familias no han llegado todavía. Sin embargo, son muchas las actividades que hay que realizar: reclutamiento de las nuevas familias, seguimiento de las que han pasado por el Centro, formación de los monitores, renovación de algunas instalaciones... y procurar que todo esté bien dispuesto para recibir, en abril, las nuevas familias.

El reclutamiento y el seguimiento de las familias que siguen la formación nos obligan a realizar muchos desplazamientos por parajes recónditos y, en ocasiones, de difícil accesibilidad. Pero son desplazamientos que nos ayudan a palpar la realidad que nos rodea. Este año hemos constatado de una manera más clara la ausencia de jóvenes en estas fechas del año. ¿Dónde se encuentran?... Han emigrado a Gana, Costa de Marfil u otros lugares para emplearse en trabajos agrícolas o en diferentes minas... En la mayoría de los casos sus familias ignoran el lugar exacto en el que se encuentran, la comunicación es difícil... Una desaparición apenas si deja rastro... Son pocos los que regresan con algo de dinero, la mayoría vuelven con las manos vacías y no son raros los que contraen el SIDA u otras enfermedades. Con nuestra formación queremos ayudar a los jóvenes a instalarse en sus pueblos y a mostrarles cómo encontrar fuentes de ingresos sin necesidad de mirar más allá de la frontera.

El conocer las condiciones en que viven estos jóvenes matrimonios nos ayuda a comprender sus reacciones, a adecuar nuestra formación y a comprender que trabajamos en favor de personas que verdaderamente necesitan ayuda.

En enero recibimos la visita de Ignasi Oliveras, el ornitólogo responsable del proyecto "Las

aves de Tami". Con su estancia entre nosotros se cumple la última etapa del trabajo de campo del proyecto del que ya os he hablado en otras ocasiones. Resta la labor de despacho: analizar los resultados y sacar algunas conclusiones.

Al evaluar nuestro trabajo de alfabetización constatamos que los resultados obtenidos no están a la altura del tiempo dedicado a esta actividad. Así pues, nos hemos puesto las pilas y, durante los primeros días de marzo, organizamos un curso para los monitores sobre la alfabetización de adultos. Una semana entera ayudados por un especialista en el tema. Esperemos que en

diciembre, al final de la campaña, los jóvenes que han pasado por la escuela, lleguen a expresarse en Francés e incluso leer y escribir...

A finales de marzo el Hermano Antonio Domínguez nos dejó para regresar a su comunidad en España. Quiero compartir con vosotros el testimonio de este Hermano de La Salle, jubilado y sin ninguna experiencia en África, ha pasado seis meses entre nosotros para dar más fuerza a la Comunidad ya que éramos solamente dos Hermanos. Desde aquí, ¡muchas gracias, Antonio!

A principios de abril, era el H. Enrique Cepero el que viajaba a España para poner a tono su salud. El H. Pierre Claver MENSAH, togolés, ha venido a Tami para sustituirlo.

A partir del tres y cuatro de abril, la fisonomía del Centro ha cambiado. Las familias están ya entre nosotros, 30 adultos y 26 niños. Agnés, la responsable del jardín de infancia ha tenido que soportar unos días de llantos y gritos. Los niños no estaban

habitados a separarse de sus madres. Pero en estos momentos da gusto ver con qué satisfacción corren para ser los primeros en entrar y degustar el desayuno que se les prepara. Parece que Tami cobra nueva vida y, este año, la vida pisa fuerte: en menos de un mes hemos celebrado 3 nacimientos...

Los trabajos, similares cada año, parecen distintos porque son diferentes las personas a las que dedicamos nuestra atención.

Abril se despide y lo hace con lluvias. El comienzo de los trabajos campestres se intensificará y nos tocará mirar al cielo e implorar que no nos falte el agua para que las cosechas sean abundantes y así poder repartir más alimento con nuestros "alumnos", nuestras familias...

ENTREVISTANDO AL HNO. TÉFIO RAOUL TRAORÉ

El H. Raoul Traoré, del Distrito de Burkina Faso, lleva ya dos años entre nosotros realizando unos estudios en nuestro centro universitario y sabemos que con sumo interés. Además de sernos de gran satisfacción su permanencia entre nosotros nos hemos lanzado a entrevistarle y nos ha correspondido ampliamente y con sumo interés. Gracias H. Raoul.

Buenos días H. Raoul. Llevas un tiempo entre nosotros. ¿Podrías hablarnos de tus orígenes familiares?

Soy el Hermano Téfio Raoul TRAORÉ, nací el día 26 de octubre del año 1985, en, Bomborokuy, situado en el norte-oeste de Burkina Faso. Mis padres son agricultores que tuvieron nueve hijos, 2 chicas y siete chicos. Soy el penúltimo. A día de hoy, dos de mis hermanos murieron. Uno, el segundo de la familia, murió antes que naciera. El otro murió el día 20 de junio 2017. Mis padres son católicos, pero no han celebrado su matrimonio según el rito católico. Entonces, sus hijos que fuimos bautizados lo estuvimos por iniciativa casi personal.

Para poder cuidar bien la familia, cada año, mi padre iba de octubre a mayo a Costa de Marfil para trabajar como obrero y volvía para cultivar en nuestro pueblo durante los cuatro meses de estación lluviosa (junio-septiembre). Allí, escuchó Felipe Yace, un político de Costa de Marfil animando la población a escolarizar a sus hijos. Este discurso

Foto familiar

tuvo un impacto en mi padre. Entonces, a pesar de sus recursos limitados, dio la oportunidad a todos sus hijos e hijas de estudiar. Hoy día, contamos con un médico, dos enfermeras, un informático, un religioso y un policía.

¿Cuáles fueron tus primeros contactos con La Salle? ¿Quizás fuiste alumno de una escuela de Hermanos?

Como alumno era brillante, entonces saqué el concurso de primaria y el Gobierno me dio la posibilidad de elegir entre tres colegios de mi región. Mi hermano Romain jugó un papel importante aconsejándome de elegir el Colegio Lasaliano Charles Lwanga de Nounan, donde él acababa de terminar sus estudios. Y es en este colegio que tuve mis primeros contactos con los Hermanos. Lo que me impactó fue su sencillez, su accesibilidad y su disponibilidad a hacer el deporte con los alumnos. El colegio tenía vida gracias a la entrega de los Hermanos y de los profesores.

Ya en la escuela primaria manifesté el deseo de ser sacerdote y participaba en la catequesis y también era monaguillo. En 2001, se celebraron los votos perpetuos de cuatro Hermanos entre otros, Hermano Julien DIARRA el actual Visitador de mi distrito, en mi ciudad. En esta ocasión tres acontecimientos se produjeron y tuvieron un impacto sobre el alumno que era.

Para la fiesta tuve que representar un papel en el teatro. Para eso, debía llevar una sotana y fue la de un novicio, Jean-Bosco, hoy presidente de la Delegación de Ruanda. Mi tía Juliette dijo que la sotana me iba de maravilla, mi primo Ephrem también. Ayudé también a acoger a los extranjeros que vinieron para la fiesta, y

La familia ampliada

tuve la oportunidad de hablar un rato con un novicio de Guinea Ecuatorial sobre mi vocación de sacerdote y él me convenció que siendo Hermano tendría un impacto directo más grande sobre el bienestar de la población. Por fin, durante la misa, vi el Hermano Director de nuestro colegio llorar y sin saber por qué, me puse a llorar yo también. Después de la fiesta, fui a preguntar al director por qué lloraba durante la misa. Y él me respondió: “Fueron lágrimas de alegría porque no es frecuente que cuatro jóvenes valiosos como

estos deciden consagrar toda su vida al servicio de Dios y de sus hermanos”. Unos días después fui a decirle que quería ser Hermano.

Tu ingreso en el Instituto: ¿a qué edad, formación y estudios hiciste hasta el Escolasticado? ¿Tus motivaciones de ingreso en el Instituto? ¿Cómo te has sentido a lo largo de tu formación?

Terminado el bachillerato en 2006, a mis 21 años, fui admitido en el postulante que hice en Diébougou (2006-2007), una ciudad del sud-oeste de Burkina. Como postulante, me encargué de clase de francés, de historia, de geografía y de religión. Ayudé también al enfermero del colegio. Luego, hice el noviciado en Bobo-Dioulasso, la segunda ciudad del país (2007-2009). Allí encontré compañeros de 11 países africanos y de Líbano. Fue una experiencia humana y espiritual muy enriquecedora. El día 10 de junio 2009, hice mis primeros votos como Hermano de las Escuelas Cristianas. A partir de septiembre del mismo año, ingresé en el escolasticado San Miguel Febres Cordero de Abidjan (Costa de Marfil). Estudié allí, en el CELAF, la carrera de Ciencias de Educación y de la Formación, que acabé en 2012 con la Licenciatura. Tuvimos también programas de ciencias religiosas.

¿Y qué actividades, funciones, responsabilidades, etc. has desempeñado como Hermano terminada la formación del Escolasticado?

Una vez terminado el Escolasticado, me nombraron directamente en Kongoussi como ecónomo del colegio y de la comunidad. Daba también clases de francés, historia, geografía y religión. Tengo muy buenos recuerdos de Kongoussi, una región muy árida, con unas temperaturas raras, una sequía dura: una región bastante distinta de la mía. Acabábamos de fundar el colegio, entonces había mucho que hacer con muy pocos recursos. Una de mis pasiones fue la protección del medioambiente. Cuando llegué en Kongoussi, intenté plantar árboles en el colegio y me involucré directamente en el proyecto, excavando los hoyos con los obreros. Recuerdo que nuestro grupo electrógeno que bombea el agua por el tanque y nos daba la electricidad de las 18:45 a las 22:00 (justo el tiempo necesario para la oración, la cena, la preparación de la clase y la puesta al día de la contabilidad), se quemó y pasamos tres meses sin luz, ni agua. En términos de pruebas, esa fue una.

En Kongoussi, inicié una excursión con los alumnos mayores de Secundaria para visitar sitios históricos, políticos y turísticos del país. Así, en marzo 2013, fuimos a visitar la presidencia del país. Tuvimos un encuentro con un antiguo presidente de Burkina, que ahora se dedica a gestionar su clínica. Esta excursión tuvo un éxito tan grande que la asociación de padres y madres del colegio se encargó de ponerla como prioridad y financiarla.

En julio 2014, junto con Hermano Etienne SAWADOGO, iniciamos la CLEF (Communauté Lasallienne d'Education Fraternelle) que es un tipo de campamento para niños y jóvenes en la ciudad de Nouna. Empezamos con 55 niños y niñas. La cuarta edición (2017) contó más de 200 participantes. El objetivo es reforzar las relaciones entre cristianos y musulmanes, porque la presencia de los djihadistas en la frontera

con Mali provocó la desconfianza hacia los musulmanes. Sigue siendo un desafío muy grande, después de los atentados y otros ataques terroristas en Burkina.

En julio-agosto 2013, tuve la oportunidad de participar en la primera asamblea internacional de los Hermanos jóvenes en Filipinas. De abril a junio 2014, he sido capitular invitado como Hermano joven por el Hermano Superior general al 45º Capítulo general. Son experiencias enriquecedoras de fraternidad y de reflexión sobre el futuro de la familia lasaliana.

Después de dos años en Kongoussi, me nombraron como Secretario del distrito, ecónomo asistente del distrito y responsable de los proyectos del Distrito. Se nota que, con tantos títulos, no podía sobrarme tiempo. Fue una nueva salida de mi zona de confort, porque participaba en varias reuniones, supervisaba

proyectos de construcción de escuelas, redactaba documentos oficiales. Dirigí la comisión de elección del nuevo Hermano Visitador del Distrito y fui secretario de la comisión de preparación del 14º Capítulo de Distrito.

El trabajo de ecónomo asistente consistía a apoyar al ecónomo principal quién, al mismo tiempo, asumía la dirección del tercer colegio más grande del Distrito. La colaboración fue un éxito. Luego se realizó la segunda auditoría financiera del Distrito. Tengo que mencionar que unos Hermanos se quejaron de mi nombramiento como secretario de Distrito antes de los votos perpetuos.

De tu estancia en Barcelona: ¿por qué? Tus relaciones con los Hermanos del Sector y tu Comunidad (Casa Provincial y Premià de Mar).

Durante el 45º Capítulo general celebrado en 2014, en Roma, en el que participé como uno de los Hermanos jóvenes invitados por el Hermano Superior general, encontré por primera vez el Hermano Josep Guiteras, Visitador Auxiliar del Sector Catalunya. Con motivo de una excursión a la residencia de verano del Papa y paseando, tuve un rato de conversación con el Hermano Josep Guiteras. Tuve la impresión de una persona profundamente buena. Yo quería estudiar Derecho; entonces, no tenía ninguna visión de venir a Barcelona para estudiar. Un día, en la Casa Provincial en Burkina, nuestro antiguo Visitador, Hermano Janvier DEMBELE me dijo que está buscando un Hermano joven para estudiar algo de *Management* porque el Distrito necesita uno que sepa algo del tema. Le respondí: "Ah bon!" Para mí, esto no me tocaba. Pero, luego, reflexionado el tema, me convencí de la necesidad del *Management* para nuestro Distrito. En los Distritos frágiles como el nuestro, no basta querer estudiar, hay que reunir los recursos necesarios. Así se buscan becas, posibilidad de acogida... Entonces, el Visitador suele escribir a muchos Visitadores y esperar que al menos uno dé una respuesta positiva. ¡Así fue! Tuvimos unas respuestas negativas y me orienté hacia la universidad católica de Ghana, pero debería estar en un Campus, sin acompañamiento religioso. El Visitador no quería esta situación para nada. Cuando llegó el Hermano Julien DIARRA, el nuevo Visitador, escribió al Hermano Guiteras y su respuesta nos sorprendió. ¿Y cómo la recibí, esta "Bona Nova"? Estaba viajando entre mi región y Bobo-Dioulasso, una mañanita de julio, tenía además sueño y conducía. De repente, mi teléfono sonó y fue nuestro Visitador que llamaba. Cuando me dio la buena noticia, mi sueño se fue de golpe. Y me puse a cantar hasta mi llegada, como un loco. Mi corazón estaba lleno de alegría.

Una vez en Barcelona, viví siete meses en la Residencia Provincial y ahora estoy en Premià de Mar. En cada una de las dos comunidades, tuve Hermanos muy amables, atentos y dispuestos a escuchar y a ayudarme en

mi proceso de crecimiento humano y religioso. Sinceramente, todo lo que puedo decir de los Hermanos, de los Asociados, de los Profesores, del conjunto de los Trabajadores del Sector de Catalunya, es GRACIAS. Seguro que tengo que disculparme por mi timidez inicial. Viví un renacimiento en Barcelona. Porque después de una experiencia de liderazgo en mi Distrito, me encontré en una forma de soledad debido al vacío que provocó un cambio brusco. Lo superé.

¿Cuáles son las razones que te han inducido a hacer estudios en nuestro centro universitario La Salle? ¿Qué estudios realizas? ¿Cómo te has sentido con los compañeros de universidad? ¿Saben ellos que eres Hermano?

Mi presencia en Barcelona se explica por la voluntad de mi Distrito de tener un Hermano que supiera algo del *Management* y por la respuesta positiva que dio el Visitador del Sector de Catalunya a nuestra demanda.

Con los Asociados de Premià de Mar

Una vez que tuve la respuesta positiva del Hermano Josep Guiteras, me puse a buscar el visado: un proceso largo, complejo, complicado. Además, hubo un golpe de estado en Burkina que me impidió salir del país después de haber tenido el visado. Finalmente, llegué en Barcelona día el 26 de septiembre 2015. Me he sentido muy bien acogido por los Hermanos del Sector y los de mis dos comunidades, sobre todo.

Por el año académico 2015-2016, tuve clase de refuerzo del inglés y del español y empecé el Máster Universitario de Dirección de Proyecto (MUDP), que lo acabé con la defensa del trabajo final el día 21 de julio 2017.

En el año académico 2016-2017, estoy estudiando el máster internacional de dirección de empresas (MBA). Es un programa de quince meses que acabaré con la defensa del trabajo final en febrero 2018. A partir de febrero, volveré a Burkina para hacer lo que me pidan mis superiores.

En la universidad, mis compañeros como mis profesores, incluso el personal, saben que soy Hermano y me tratan con mucho respeto. Pienso que a menudo me respetan demasiado. Quiero ser tratado como estudiante ordinario. Trato de devolver a todos, el respeto que me dispensan.

¿Creo que has realizado otras actividades además de tus estudios, por ejemplo, en el colegio de Premià, o en el Sector...? ¿Podrías dárnoslas a conocer?

Cuando llegué, solía ir con el Hermano Javier Núñez para las actividades de pastoral. Luego, cuando fui a la comunidad de Premià de Mar, ayudaba a la Traca y a PROIDE. Pero debido a la presión del MBA, tuve que dejar todas estas actividades para centrarme solo en los estudios. Fue una pena, la verdad. En la parroquia Santa Maria de Premià de Mar, ayudo en las lecturas a misas y la catequesis. Las limitaciones del idioma también reducen mi compromiso en las actividades.

Con compañeros del Màster MBA

¿Qué esperas aportar a tu Distrito después de estos estudios?

Aprendí mucho de las diferentes asignaturas, aprendí la forma de animar el Sector, aprendí cómo está organizada la universidad, aprendí de la cultura catalana, aprendí de los Hermanos del Sector y del Distrito, aprendí de los profesores, alumnos, personal y la directora del colegio de Premià de Mar. Cuando pienso en mi estancia en Barcelona, recuerdo caras, sonrisas y nombres que me vienen. Me he emocionado con la CLAU organizada en Reus, conocí a partir de allí unos amigos (Ernest, Natalia, Albert, Noemí...) que siguen contando mucho para mí. ¿Qué aportaré a mi distrito? La verdad es que no sé. Más que la ciencia del *Management*, este sentido de acogida de un Hermano negro. El Distrito tiene un plan, pero nunca se sabe cuándo lo cumplirá. Por tanto, estoy dispuesto a colaborar en cualquier obra donde me manden.

Crees aportar algo más?

Para acabar, querría agradecer al Hermano Josep Guiteras que me dio la oportunidad de estudiar en una excelente universidad y de vivir con Hermanos tan amables como los del Sector de Cataluña. Querría agradecer a los Hermanos de mis comunidades: Jesús Borràs, Esteban Miguélez (mi profesor de español), Josep Maria Pons, Josep Espuny, Javier Núñez; Salvador Balart, Josep Mestres, Felip Pou, Jaume Mas. Querría agradecer de forma muy especial los Hermanos Antonio Baqueró, Isidro Aloy, Joan Carles Vázquez, Josep Martí Roca, Josep Canal, Joan Camps, Jesús Linares, Abel Busto, Eduardo Blasco, Toni Clavé, José Luis Rodríguez, Guillermo Fernández, Emilio Fernández, Albi Gómez, Ángel Ruiz, Pablo Enrique, Felipe García, Joan Escalé, Joan Casas, Lluís Diumenge, Josep Chimenos, Jordi Oller, Joaquim Morató, Miquel Xancó, Juanjo Tamburini, Severino Miguélez. Agradezco especialmente Señor Josep María Baro, Sra. Isabel Soler, Sra. Lídia, Sr. Martí Santos, presidente de la universidad, Sr. David Ortiz y el equipo de PROIDE (Ana y Esther), Sr. Jordi Jover y su esposa Alícia, Sr. Juan Pérez, Señor Lluís Biosca, todos mis profesores de la universidad, todos los profesores de La Salle de Premià de Mar, todos los monitores de la TRACA, los alumnos, todos los profesores con quienes estudié el programa RER. Agradezco a todos los Hermanos, Asociados, Profesores; toda la familia lasaliana del Sector de Catalunya y del distrito ARLEP.

Agradezco últimamente al Hermano Jaume Pujol que me da la oportunidad de compartir estos puntos de mi vida con la familia Lasaliana de Catalunya. Que Dios siga bendiciendo a todos vosotros.

Nos sentimos muy contentos por haberte conocido y que hayas convivido con nosotros y a través de esta entrevista nos sentimos todavía más próximos a ti y te deseamos un total éxito de tus estudios y aún más que puedas ser muy útil para tu Distrito de Burkina Faso. Gracias H. Raoul.

Viure en una casa d'acollida a Romania

Al mes de juny, sis alumnes de La Salle Manlleu amb dos professors van conviure amb els nois de la casa d'acollida Câmin La Salle, a Iasi (Romania)

Esther Escolán, Diari ARA, 9 setembre 2017

El 4 de juny passat, un equip de sis alumnes de 4t d'ESO, un de 2n de batxillerat i dos professors de La Salle

Manlleu van viatjar a la ciutat de Iasi, situada a l'est de Romania, amb la missió de conviure durant 10 dies amb joves en risc d'exclusió social de la casa d'acollida Câmin La Salle. Ho feien en el marc del projecte FAIG Aprenentatge-Servei (ApS). Els integrants de l'expedició, capitanejats pel germà Cesc -que ja havia treballat a Iasi durant quatre anys-, van començar a preparar el viatge des de l'octubre de l'any passat. Primer, calia triar amb quina entitat de les que posava al seu abast l'escola col·laborarien. "Una era la llar d'acollida Câmin La Salle, on el

germà Cesc ja havia treballat feia temps, i això va facilitar aquest ApS", recorda Carla Silvestre, de 4t d'ESO i component del grup.

Els mesos previs al viatge "els nervis, la intriga i les ganes que arribés el dia van anar *in crescendo*", explica Jaume Ginesta, també de 4t d'ESO. De gener a juny van dedicar tres hores setmanals a preparar l'experiència. "Eren sessions on s'ensenyaven des dels fonaments de la llengua, la cuina i la cultura romaneses fins a la situació social i de la mateixa llar d'acollida. També vam convidar un sacerdot ortodox, una mestressa de casa i un alumne del mateix curs, tots romanesos, perquè ens donessin la seva visió de Romania", explica el germà Cesc. En paral·lel, per abaratir el projecte els nois van organitzar activitats com una parada de roses i llibres de segona mà per Sant Jordi.

SOBRE EL TERRENY

L'objectiu principal, afirma el germà Cesc, "era aparentment senzill, conviure en el dia a dia dels nois de la llar". Uns nois que actualment tenen entre 13 i 21 anys i que en la seva majoria van patir abandonament

Què és el FAIG Aprenentatge-Servei?

La Salle Manlleu ja fa sis anys que du el projecte FAIG Aprenentatge-Servei (ApS) amb diverses entitats de la comarca. La idea, en paraules de Josep Ignasi Solsona, director del centre, "és que els alumnes coneguin les entitats i facin alguna cosa per a la comunitat". "Alhora, l'entitat ha d'acollir els nostres alumnes i permetre'ls realitzar alguna tasca", afegeix. Aquest, no obstant, és el primer any que es realitza un ApS a l'estranger, tot i que, vista la valoració tan positiva de l'estada a Iasi, el director vol "continuar impulsant projectes semblants que permetin créixer als nostres alumnes en valors humans, més si volem treballar per una societat millor i més solidària".

familiar de molt joves. Els alumnes de La Salle Manlleu feien amb ells les feines de la casa, la feina al jardí, el suport escolar -sobretot amb l'anglès, el francès i les matemàtiques-, participaven en els moments de lleure, com jugar a futbol, billar, futbolí o tenis taula, o simplement passejaven i parlaven. També van compartir amb els nois i el personal de la casa una excursió a la muntanya. "Els matins que els nois de la llar anaven a classe, nosaltres ordenàvem el material recollit, entrevistes, fotos i vídeos que després farcirien la memòria del projecte", destaca el docent. El grup també va dedicar un dia a fer turisme per la ciutat i descobrir, entre altres llocs, La Salle Pilest.

El que més va sorprendre els nois de Manlleu va ser la càlida acollida que van rebre per part dels de Iasi. "Quan et proposen anar a una llar d'acollida de joves que han tingut problemes durant la seva infància, tu esperes, en part, joves rebels i difícils en el tracte, però va ser al contrari: des del primer moment van acollir-nos amb els braços oberts i ens van ajudar en tot el que vam necessitar. A part d'això, el que més ens va sorprendre és que els joves es cuidaven entre ells com si fossin tots germans", diu la Carla. "Tot i ser nanos que venien de no tenir res, desprenien una felicitat i un bon rotllo al·lucinants", afegeix el Jaume.

"Des dels primers moments ens van acollir amb els braços oberts" (Carla, alumne La Salle Manlleu)

ENRIQUIMENT PERSONAL

L'estada a Romania no va deixar impassible cap membre de l'equip de La Salle Manlleu. D'una banda, conviure amb nois que han sigut abandonats pels pares o que han hagut d'assumir que els seus pares van renunciar a ells perquè poguessin tenir un futur millor fa que els joves, en paraules del germà Cesc, "s'enduguin una mirada nova sobre la seva pròpia vida, la seva situació familiar i el seu entorn social".

"Els ha servit per tenir una mirada nova sobre la seva pròpia vida, la seva situació familiar i el seu entorn social" (G. Cesc)

"Quan ja marxàvem, els joves de la llar ens van donar les gràcies per ser «el millor que ens ha passat durant tota l'adolescència» i amb aquestes paraules nosaltres ja ens sentim molt satisfets de la nostra estada", destaca la Carla. Una relació que continua viva a través de les xarxes socials, un clar reflex de l'experiència tan significativa que va representar el viatge a Iasi i que els joves de La Salle van poder compartir a la tornada amb els seus veïns el 16 de juny, en un

acte de presentació de l'experiència a l'Ateneu de Manlleu. Un viatge que, com conclou el germà Cesc, els ha servit també per "descobrir en el grup unes qualitats humanes que en el dia a dia de l'escola no són tan evidents". Unes experiències que fan créixer.

G. Santiago Temprado Ordáz

El Siglo XXI es un alud de Innovaciones educativas, a diferencia del Siglo XVII, que en la Escuela Elemental, todo era repetición y rutina. El Doctor Juan de La Salle y de Moët, emerge en el Siglo de la Luces, como un innovador en todos los campos de la Educación, porque cuando se encargó de los Maestros y de las Escuelas de Nyel, quiso ser líder y hacer algo innovador y nuevo (Mc 2, 22), porque el liderazgo es un acto creativo. No hay liderazgo sin innovación, pues es imposible liderar la rutina. Y no hay innovación sin liderazgo, pues la conducta humana suele ser reactiva al cambio y debe ser estimulada para avanzar hacia nuevos escenarios. Liderazgo e innovación son dos caras de la misma moneda. Las Innovaciones educativas de La Salle son:

1.- La genial Innovación de La Salle y de Moët como Fundador, fue la Promoción del Laicado, eligiendo para sus escuelas Maestros Laicos, en vez de clérigos, como hicieron otras instituciones, transformando a los Maestros en Hermanos, investidos del Ministerio educativo (Med 193 a 208) y haciéndoles Ministros educadores de la Infancia y de la Juventud, con dedicación exclusiva a la Escuela, que lidera, como agente de cambio de las personas, de la Iglesia y de la Sociedad.

2.- La gran innovación escrita por de La Salle y de Moët, es La Guía de las Escuelas, que redacta definitivamente en 1718, como resultado del diálogo y de las experiencias con los Maestros más experimentados en el arte de dar clase. El Hermano Saturnino Gallego Iriarte, llama a La Guía de las Escuelas Cristianas, la *Obra Magna* de la Pedagogía del siglo XVII. La pasión que sentía Juan de La Salle y de Moët, por la Educación de los niños y de los jóvenes en la Escuela, le convirtió en un Innovador en ideas y proyectos educativos que aún perduran y han dado la vuelta al mundo pedagógico. Las Innovaciones de Juan de La Salle y de Moët, las introdujo en la Educación, en la Escuela, en los Maestros, en los Niños y jóvenes, en los Métodos de enseñanza y en la organización de la Escuela.

3.- Para Juan de La Salle y de Moët, Educación es sinónimo de Innovación y exige una creatividad constante, pues cada persona es distinta y cambia

a lo largo de su vida.

4.- San Juan de La Salle y de Moët, ha aportado a la educación una gran **innovación**, empezando por crear y transformar la Escuela tradicional de su tiempo, y sobre todo, formar y transformar a los Maestros, para lo cual creó la figura del Formador, cuyo programa está en la tercera parte de La

Guía, señalando lo que los nuevos Maestros tienen y no deben tener, y lo que deben tener, que son las doce Virtudes del Buen Maestro, que el malogrado Hermano Agatón, desarrolló ampliamente.

A la Guía de las Escuelas, la llamó *Conduite*, donde detalla la organización y funcionamiento de la Escuela y expone los contenidos de la enseñanza con una Didáctica detallada del Catecismo, para lo cual compuso 5 catecismos, con la manera de hacerlo como favorito de la enseñanza; de la Lectura en lengua materna con carteles y el método globalizado; de la Escritura con los métodos superados de los Maestros Calígrafos, del Cálculo con la Aritmética y Geometría; de la Urbanidad con el libro escrito por él de la *Bienséance* y Urbanidad; del Canto, para lo cual formó a los Maestros y compuso más de 100 cánticos: de la enseñanza del Dibujo; de la enseñanza de manualidades y de talleres con las lecciones de cosas, etc. etc.

- 5.- A los Maestros laicos, les dio formación, acompañamiento y liderazgo.
- 6.- A los Alumnos les dio una educación personalizada, con atención a la diversidad, como diferentes y diversos, haciéndolos actores y encargados, con oficios y como Monitores.
- 7.- La gran innovación de su enseñanza fue el Método colectivo o Simultáneo frente al individual que genera aburrimiento y desorden y se imponen los castigos. En la enseñanza simultánea todos aprenden escuchando e imitando al Maestro y todos trabajan.
- 8.- Juan de La Salle y de Moët, utiliza Método heurístico o socrático, a base de preguntas y respuestas, para despertar el interés del alumno y hacerle recordar lo que ya sabe. En la explicación del Catecismo se emplea este método sobre los principales misterios y para facilitarlo compuso 3 Catecismos con preguntas y respuestas.
- 9.- Los Métodos que promueve Juan de La Salle y de Moët, son innovadores, Métodos alternativos, Métodos intuitivos y simbólicos, Métodos personalizados, pues cada alumno es diferente y necesita una atención especial a la diversidad.
- 10.- También emplea el Método magistral, con el cual el Maestro expone un tema o materia.
- 11.- Introdujo el Método mutuo o colaboracionista, en el que los alumnos aventajados enseñan a los demás o más retrasados.
- 12.- En La Guía de las Escuelas aparecen los Métodos en cuanto a la forma de razonamiento: Deductivo, Inductivo y Analógico.

Juan de La Salle y de Moët, concibe la **enseñanza** como un verdadero arte y al Maestro, como un artista, donde su función es explicar claramente y exponer de manera progresiva sus conocimientos, enfocándose de manera central en el aprendizaje del alumno, que es visto como una página en blanco, un mármol al que hay que modelar, no como un vaso vacío o una alcancía que hay que llenar. Para La Salle "*La educación no consiste en llenar un cántaro, sino en encender un fuego*"

PUNTS DE REFLEXIÓ

OBERTS A L'OPINIÓ DE CADASCÚ

Divers

EL VALOR DE LES PERSONES GRANS

LES PERSONES GRANS AVUI

Cal valorar amb fets la riquesa religiosa apostòlica de les persones grans que aporten valors com la intercessió, l'acollida, el suport afectiu, el consell, les mil petites i imprescindibles col·laboracions comunitàries i apostòliques. La vida religiosa és essencialment una vida tota ella estructurada al voltant de la vida teològica i, per tant, no hi ha un moment en què una religiosa o un religiós es pugui considerar "jubilat". La qual cosa, ja s'entén, no vol dir que hem de convertir l'ancianitat en una mena d'actitud voluntarista i dura, de "morir con la botas puestas". I, les nostres comunitats podem oferir un testimoni de roent actualitat amb la consideració, companyia i ajuda que prestem a les nostres persones grans. Avui, quan s'ha dit que potser morirem abraçats a una màquina!

Josep M. Rambla, S. J.

POTSER ALGUNES PORTES QUE SE'NS VAN TANCANT SÓN SIGNE DE QUELCOM QUE COMENÇA A NÉIXER DES DE LA FE

Treballem les vocacions des de l'agraïment, com a reconeixement del propi do... No com una mena de campanya per a la supervivència. Per tant, amb molta fe i confiança... i acceptació. La vida consagrada, tot i que arrela en l'evangeli, pot demanar configuracions molt diferents de les que nosaltres pressuposem en els nostres documents i plans. El tipus de cultura que configura el nostre món actual ha d'influir d'alguna manera en la manera d'aproximar-se a la fe per part de les generacions joves i ha de portar a noves formulacions de la manera de viure la fe i d'expressar-la. Potser algunes portes que se'ns van tancant són signe d'una novetat que comença a néixer, d'alguna porta que s'obre. No hi ha gaires vocacions, però tampoc no hi ha gaires joves a les esglésies... ¿Tenim prou gent veritablement espiritual, avesada a desxifrar els esdeveniments i anhels que l'Esperit suscita (cf. GS 11) en el món d'avui? Perquè sabem prou bé que l'Esperit bufa, però no se sap de seguida d'on ve o cap on va el seu aire.

Josep M. Rambla, S. J.

AVUI, ELS INICIS VOCACIONALS SÓN BEN DIFERENTS D'ALTRES TEMPS...

Molts de nosaltres vàrem entrar al Noviciat des d'una realitat que o bé ens acompanyava o bé apreciava o bé respectava la nostra decisió. Avui dia un jove o una jove que vol viure amb coherència la seva fe cristiana i els capteniments evangèlics té pocs suports a l'entorn, fins i tot familiar. Una noia o un noi que vol viure la seva fe de manera seriosa topa amb moltes dificultats al seu entorn molt erotitzat, consumista, individualista, secularitzat, etc. L'oració, ¿problema polític?, escrivia fa uns quaranta anys Jean Daniélou. És a dir, la polis i les orientacions polítiques i econòmiques i valors o contravalors en què vivim immersos fan més fàcil o difícil la vida cristiana.

Josep M. Rambla, S. J.

NO HI HA COMUNITAT SENSE COMUNIÓ

Sin darnos cuenta identificamos la comunidad con la casa-residencia. Y es verdad que residimos juntos. Pero «comunidad sin comunión», no es, a mi modo de ver comunidad. La comunidad es «conversación». Dime qué conversa tu comunidad y te diré cómo es tu comunidad. El resultado de la pregunta sería fatal. Porque quienes hemos venido a la vida consagrada para buscar a Dios, para buscar su voluntad, para buscar el Reino de Dios... desgraciadamente echamos en falta «conversar entre nosotros de ello»... ¿No será esta la clave de la comunidad?

Y ¿qué misión? Si ya desde antiguo se definía a quienes accedían a la vida religiosa como «buscadores de Dios» (*quaerere Deum*), esto quiere decir que nuestra misión es ser «signos vivientes de la búsqueda de Dios. Nuestra misión no es «mostrar presuntuosamente» dónde está Dios... sino «buscar». Quien busca es siempre una persona inquieta... La misión es encuentro.

José Cristo Rey García Paredes, CMF

DIME QUÉ CONVERSA TU COMUNIDAD Y TE DIRÉ CÓMO ES TU COMUNIDAD

cridats a ser
comunitat

Esta expresión de José Cristo Rey García Paredes en una entrevista me ha llamado la atención. Naturalmente que se puede, y es bueno, hablar de todo, ya que forma parte del mutuo aprecio y confianza. Pero, la cuestión es si verdaderamente hay temas que, de hecho, quedan excluidos acaso por cierto mal entendido pudor o respeto. Si la primera finalidad del consagrado es «querere Deum» (buscar a Dios), este aspecto no debiera faltar en nuestras conversaciones, sobre todo en nuestras reuniones comunitarias y aquí habría el intercambiar cómo vivir mejor los aspectos místicos de la identidad de consagrados según la Regla: la oración, los consejos evangélicos, la espiritualidad comunitaria, etc... Naturalmente que hay que ser creativo para poner al día las obras, pero sin excluir, de hecho, el máximo interés por asegurar la pervivencia del carisma, de lo contrario solo aseguraríamos la pervivencia de las obras, es decir, la mera subsistencia institucional.

G. Jaume Pujol i Bardolet, fsc

LA NOVETAT DE L'EVANGELI PELS RELIGIOSOS

respondrem amb honestat i integritat al repte d'anunciar la radicalitat de l'Evangeli en una societat acostumada a l'exclusió social, a la polarització i a la iniquitat escandalosa.

Papa Francesc

LA NOVA ETAPA DE LA ARLEP... PER A UNA CAPACITAT DE CRIDA, D'ANUNCI I DE PROFECIA

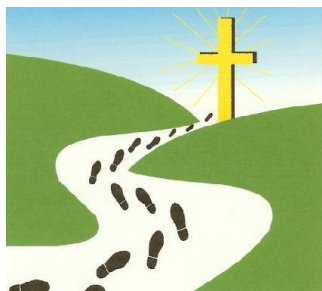

Cada acció (noves estructures, documents...) representa un «punt d'arribada» i un «punt de partença». Després de madura reflexió s'han precisat unes noves estructures de funcionament institucional de l'ARLEP pensant en la refundació cara el futur. Però tot podria quedar igual d'esmoreït si no hi ha l'empenta de les persones. Ens ho diu clarament Emmanuel Mounier en "La révolution personnaliste et communautaire": *"No són les institucions les que fan l'home nou; és el treball personal de l'home sobre si mateix que ningú no pot reemplaçar. Les institucions noves o renovades poden facilitar la tasca, però no poden substituir l'esforç. Les estructures noves són un reclam per començar en nosaltres mateixos, des d'ara, un treball de conversió en el que l'ajuda*

institucional no serà sinó un episodi indispensable i independent". És a dir, tant l'Església, com el nostre Institut, comunitats i persones hem de saber criticar-nos per conservar la capacitat de crida, d'anunci i de profecia. No podem fer l'orni als intents de crear el futur del nostre Institut des de la plenitud del present.

G. Jaume Pujol i Bardolet, fsc

EL NOSTRE FUTUR INSTITUCIONAL... INQUIETANT?... TRANQUIL?...

Estem en una situació d'agonia d'un sistema institucional en diverses Congregacions religioses, ho veiem... Però no s'hi percep ni inquietud, ni angouxa, sinó que sembla que ho vivim en un clima de tranquil·litat i això és bo, mentre no signifiqui despreocupació tractant de refugiar-se cadascú en el seu propi «niu calent». Però, de fet, després de tants documents encertats i de tantes innovacions estructurals sembla que les coses segueixen igual. Si cal morir crec que cal fer-ho de manera testimonial. Per altra banda, és cert que s'estan fent esforços amb sessions i noves estructures institucionals per assegurar el futur, i sembla que els resultats no són suficientment gratificants

com es voldria esperar. La situació actual ens representa un part difícil. Però cal reconèixer una ambivalència existencial: "Conjuntament amb l'impuls vital amb gran capacitat de testimoni i de donació generosa, la vida consagrada reconeix també la insídia de la mediocritat en la vida espiritual, de l'aburguesament progressiu i de la mentalitat consumista" (Caminar des de Crist 12). I a aquesta afirmació Mons. Gian Franco, Ofm conv, llavors Secretari de la CIVCCSA afegí: "Pot semblar que la vida consagrada ofereix una imatge desmotivada i cansada i davant d'uns intents com els del «jove ric», li convé encaixar la «resposta de Jesús a Nicodem» i així «néixer de nou». Escenifiquem més el jove ric, que vol i no pot? O bé, Nicodem que ha de néixer de nou?

G. Jaume Pujol i Bardolet, fsc

UN BON INCENTIU VOCACIONAL SEGONS EL PAPA FRANCESC

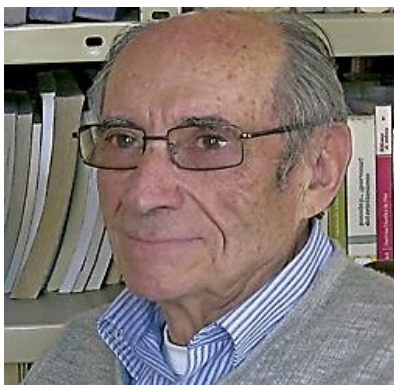

"Que sempre sigui veritat que on hi ha religiosos hi ha alegria" Estem cridats a experimentar i demostrar que Déu és capaç de satisfer els nostres cors i fer-nos feliços, sense necessitat de buscar la nostra felicitat en altres llocs; que l'autèntica fraternitat, viscuda en les nostres comunitats alimenta la nostra alegria; que nostra entrega total al servei de l'Església, les famílies, els joves, els ancians, els realitza com a persones i dona plenitud a la nostra vida. Que entre nosaltres no es vegin cares tristes, persones descontentes i insatisfetes, perquè "un seguiment trist és un trist seguiment".

"L'Església no creix pel proselitisme, sinó per atracció. La vida consagrada no creix quan organitzem belles campanyes vocacionals, sinó quan ens veuen home i dones feliços. És la vostra vida la que ha de parlar, una vida en la que es transparenta l'alegria i la bellesa de viure l'Evangeli per seguir a Crist".

Papa Francesc

ANAR CAP EL FUTUR DE LA VIDA RELIGIOSA MENTRE ES VA ENSORRANT LA VIDA RELIGIOSA ACTUAL

Somnio amb una vida religiosa molt diferent de l'actual amb un estil que pot semblar una bogeria pels habituats a la vida religiosa dels segles XIX i XX, però que es va obrint pas a pas, mentre es va ensorrant la vida religiosa actual... No podem seguir aportant per reobrir les portes que l'Esperit ens tanca, ni menys encara demanar als joves que les mantinguin obertes o les reobrin, sinó que hem de confiar amb la novetat de l'Esperit, que sempre sorprèn, mirant vers on les dirigeix. Cal accentuar l'espiritualitat, la mística, la contemplació, el silenci, la vida comunitària fraterna en front de l'activisme del treball, dedicant més temps a la lectura, a l'estudi, a l'oració, la reflexió, al discerniment... Aquesta espiritualitat ens ajudarà a oferir als altres una iniciació a la vida espiritual, a la mistagògia i ens

ajudarà per a la formació cristiana del laïcat.

Víctor Codina, S. J.

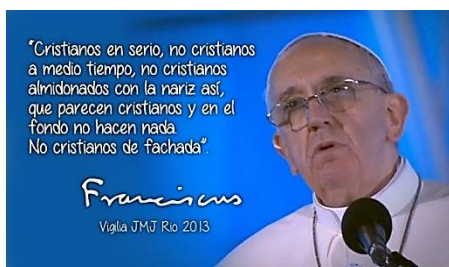
ESPIRITU COMUNITARIO, NOTA ESENCIAL QUE NOS DEFINE

Somos Hermanos y esa es la nota esencial que nos define. Frente a la tentación tan abrumadora del individualismo, subrayamos descaradamente los elementos comunitarios, hacemos opción por la comunidad, cuidamos profundamente la persona, pero entendiéndola siempre dentro de una comunidad, mimamos lo comunitario y nos ayudamos a construirlo... Y no solo nuestra pequeña parcela comunitaria, sino asumiendo también el compromiso de trabajar por la comunidad como una forma de vivir la eclesialidad, mimando e incentivando todos los brotes comunitarios que surjan en nuestro entorno, profundamente conscientes de que nuestras obras educativas implican la vivencia y la animación comunitaria para que sean lo que deben ser...

H. Esteban de Vega

Els "NO" del Papa Francesc citats per Víctor Codina

«No a una economia de l'exclusió i la inequitat; no a una economia que mata, una economia sense rostre humà; no a un sistema social i econòmic injust que cristal·litza en estructures socials injustes; no a una globalització de la indiferència; no a la idolatria del diner; no a un diner que governa en comptes de servir; no a una inequitat que engendra violència (i que ningú no es recolzi en Déu per justificar la violència); no a la insensibilitat que ens anestesia davant el sofriment aliè; no a la carrera armamentista i a la indústria bèl·lica; no a la tracta

de persones; no a qualsevol forma de mort provocada ... »

Víctor Codina, sj

Una situació, prêt à porter?

Vivim una situació vertiginosament caleidoscòpica i no ens hi hem d'acomodar passivament, sinó de manera activa i creativa i a més evangèlicament joiosa. Diu el Papa Francesc: "Em fan por els cristians que no caminen i que es tanquen en el seu "propi nínxol" (altres diuen en el seu niu calent). Certament que no hem de viure la situació actual de una forma «prêt à porter». I segons Viktor Frankl: "La insatisfacció no prové de manca de satisfaccions sinó de manca de sentit en la vida". El sentit ens el dóna del seguiment de Crist des de l'Evangeli. Cal anar fent mínims passos amb màxims horitzons. Quan Jesús no està en el centre de la vida tot es desorienta. De la qualitat de la vida depèn el futur.

G. Jaume Pujol i Bardolet

ENTREVISTAMOS AL

H. FEDERICO GIL NAVARRO (CARLOS)

G. Ramon Pascual i Reverter

Podrías hablarnos de tus orígenes familiares

Mis orígenes familiares fueron muy sencillos. Campesinos del pueblo de Atea, provincia de Zaragoza, a unos 15 Km. de la capital. Todos mis hermanos (éramos cinco), nacimos en Atea. Mis padres tenían interés que nacióramos todos en el pueblo.

Mis recuerdos del pueblo son muy pocos, ya que de chiquitín, mis padres decidieron ir a vivir a Teruel. No querían que nosotros pasáramos frío, como labriegos. Vendieron todas las propiedades que tenían y compraron una casa grande en Teruel. Una vez en Teruel, mis padres abrieron un negocio de vino y así hasta 1936.

De estos cinco hermanos, yo he convivido con tres. Más adelante, mis padres adoptaron una prima mía, huérfana de padre y madre. Mi padre, por ser el mayor, se creyó

con la obligación de adoptar a la más pequeña.

Los padres,
José y María de los Mártires

Mi padre, llamado José Gil Aparicio, y mi madre María de los Mártires Navarro, a quien pusieron este nombre porque en el pueblo había una ermita dedicada a la Virgen. En el pueblo le llamaban Mártires y en Teruel María.

“Si quieres tener hijo pillo, de monaguillo”. Así que fui monaguillo del Salvador, de la iglesia Racionera, que era un tipo de canónigos, propios de Teruel. Y así pasé hasta que me decidí hacerme Hermano, que fue en 1939. Como Racionero tengo muy buen recuerdo de la iglesia, muy bonita por cierto. En ella había el Cristo, que llamaban de las tres manos.

Mi hermano mayor fue seminarista hasta que mi padre tuvo un accidente. A partir del accidente, dejó el seminario para poder reemplazar a mi padre en el trabajo. A partir de aquí es cuando yo sustituyo a mi hermano, pero no en el seminario, sino como aspirante a Hermano de La Salle.

En el 36 nos pilló la guerra y entraron en Teruel, los del otro bando, que llamaban los rojos y nos sacaron con las manos en los bolsillos. Después nos persiguieron para fusilar a toda la familia, incluidos los menores, yo tenía 9 años. Estábamos marcados en Teruel.

Afortunadamente, providencia de Dios, fuimos a un pueblecito muy bueno, donde el único habitante de ideología roja era el alcalde. Dos familias nos aconsejaron y ayudaron para ir a este pueblo llamado Benlloch, situado en el este de la provincia de Castellón, en la comarca de la Plana Alta. Al principio el párroco nos acogió en la iglesia, junto con un mogollón de gente. Mis padres pidieron poder vivir en otro lugar. Nos dejaron un chalet. Los dueños del chalet venían de tanto en tanto a verlo, ya que se lo habían requisado.

Toda la gente del pueblo fue muy atenta con nosotros, ya que nosotros también éramos muy respetuosos con todos los del pueblo.

Había una familia del pueblo que de tanto en tanto nos invitaba a los niños a comer en su casa. Aquel día era fiesta grande, ya que podíamos sacar nuestro vientre de penas con una comida opípara. Más tarde nos enteramos que esta familia tenía un hijo sacerdote.

Durante varios meses estuvimos en zona roja, hasta que llegaron a Castellón los nacionales. Al llegar estos nos fuimos de nuevo hacia Teruel. De camino a Teruel recuerdo a mi madre que iba diciendo “mi casita, mi casita”, ya que temíamos que hubiera sido bombardeada. Al llegar vimos que todas las casas de alrededor estaban bombardeadas, excepto la nuestra y otra más.

¿Cómo te vino la idea de la Vocación Lasaliana?

En Teruel fui alumno de los Hermanos de La Salle. Yo veía a los Hermanos muy alegres y felices. Entre los Hermanos estaban: Mami, Santiago, La Fuente (el cantor), Fausto (más tarde procurador del distrito), Evaristo... Uno de los Hermanos nos hablaba a menudo de la vocación de Hermano y de la vida de San Juan Bautista de La Salle. Supongo que todo el ambiente que estuve viviendo en el colegio me ayudó para que surgiera en mí el deseo de ser Hermano.

Como yo quería ser Hermano, se lo pedí a mi padre, no a los Hermanos del Colegio, que no me atrevía. Mi padre, ante mi insistencia para ser Hermano, fue a ver al Hermano Fausto, director. Tras los trámites oportunos, el mismo Hermano Fausto me acompañó, junto con Pedro José Lancís (que yo no conocía de nada), al Aspirantado de Cambrils.

Me impresionó la disciplina que reinaba en el Aspirantado, y lo encajé muy bien. Al llegar por la Inmaculada, para mí fue como unas vacaciones ya que los otros aspirantes estaban haciendo los exámenes de Navidad.

Con el H. Fausto, su profesor en Teruel

Y sobre tu itinerario de formación

El día siguiente de mi llegada, 10 de diciembre de 1939, celebré mi aniversario en La Salle. El 11, el aniversario de bautismo. Cuatro días que han quedado grabados para siempre en mi memoria: Día ocho, la Inmaculada y salida de mi casa. Nueve, llegada a Cambrils y recibimiento por parte del Hermano Alfonsico (totalmente negro, menos el babero, y pequeño). Diez, mi primer aniversario celebrado fuera de mi casa y sin mi familia. Once, mi aniversario de bautismo.

Novicios Menores del baile de bastones en homenaje al H. Arès Casimir, Vicario General

El director del Aspirantado era el Hermano Clemente. Recuerdo también al Hno. Carles Casadesús, muy alegre y muy entusiasta. Había el contrapunto, el Hno. Leovigildo, serio, no hacía ninguna diferencia de trato, ningún misticismo..., también encajé muy bien con él. En definitiva, me encontré muy a gusto con todos.

La vida en el Aspirantado siguió hasta que me dijeron que era de la tanda San José y que pronto iba a iniciar el Noviciado. De los 19 postulantes, tomamos el hábito 18, el día 18 de marzo de 1943.

Mi gran sorpresa y alegría fue ver a mi madre, mi hermana Maruja y mi hermano que estaba en Valencia. De Barcelona vinieron una tía y una prima. Hacía más de cuatro años que no los veía.

El día 22 de marzo me llamó el director del Noviciado, Hno. Arcadio, diciéndome que mi madre y mi hermana habían tenido un accidente de tren de regreso hacia Teruel. Después me enteré que el guarda agujas cambió de vía cuando el tren estaba circulando, lo que provocó el descarrilamiento de los últimos vagones. Mi

hermana murió en el acto al caérsele encima una maleta de madera. Mi madre quedó gravemente herida, saliendo disparada por la ventana y todo su cuerpo lleno de astillas.

La familia con motivo de la Toma de Hábito

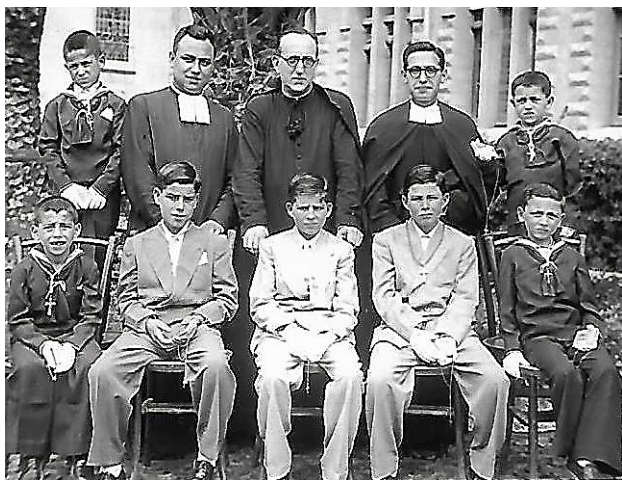
hermana Maruja.

Estuve con mis padres unos diez días, lo que permitía el derecho canónico. Fui para ellos un consuelo y estaban orgullosos de tener un hijo religioso. Con mis 16 años y revestido del santo hábito, era respetado por toda mi familia, vecinos y conocidos.

Llamé la atención de un joven llamado Miguel Pascual, que se dijo: Si este puede ser Hermano, ¿por qué yo no? Habló con el Hermano Director del colegio que le dijo: "Federico lo pidió y tú no". Miguel le respondió: "Pues ya lo pido ahora".

Tras el consentimiento de su familia, (que le apostó: "Si tanto quieres, ya puedes marcharte"). Y entró en el Aspirantado de Cambrils.

Seguí mi noviciado de un año, teniendo como director al Hermano Arcadio. Terminado el Noviciado, inicié el Escolasticado en la misma casa San José, teniendo como director al Hermano Amadeo José, que era todo nervio y vida. El Escolasticado duró solamente unos meses.

Primera Comuni3n en Tarragona

¿Podrías hablarnos de tus experiencias como Hermano educador?

Hice mis primeros pasos docentes en La Salle Tarragona, cuyo director era el Hermano Eliseo José, del que guardo un gran recuerdo. Me recibió muy bien, me atendió muy bien, siempre muy respetuoso. Coincidí con el Hermano Lluís de Llobet. Me impresionó mucho que me tratara siempre con mucha dignidad y respeto, siendo yo tan joven e inexperto. Recuerdo mucho los "Cursillos de Cristiandad" y las "Ultreyas" promovidos por el Hermano Llobet, en las que yo participé, admirando siempre su buen hacer. Con el Hermano de Llobet coincidimos, luego, en Mallorca y de nuevo en Tarragona. Le guardo un gran et, para mí, es un tema sagrado.

De Tarragona me destinaron a Girona. El prefecto de Tarragona no quería dejarme marchar, por lo que tardé algo más de un mes en llegar a Girona. Por este motivo, el mote que recibí de los Hermanos de Girona fue el

de: “Carlos el deseado”. Mientras tanto, en Girona, me reemplazó un Hermano vasco que estuvo por algún tiempo en la comunidad. Permanecí cuatro cursos en Girona y de allí, hacia Palma de Mallorca, donde estuve dos cursos. Y de nuevo hacia Tarragona.

Cuando marché de Tarragona hacia Girona, el director era el Hermano Casimiro. Cuando volví de nuevo a Tarragona, repetía de director el Hno. Eliseo José. Esta segunda estancia en Tarragona fue más larga y

Actividad con alumnos

prolífica que la primera. Permanecí siete cursos. Seguí con el Hermano de Llobet llevando los “Cursillos de Cristiandad” y participando en “Ultreyas”. El Hermano Justo Bernardo (director después del Hermano Eliseo José) siempre nos apoyó en este apostolado. El joven de la comunidad era el Hermano José Luís Gutiérrez, que con su carácter jovial y alegre i con su dinamismo, ponía un gran ambiente en la comunidad.

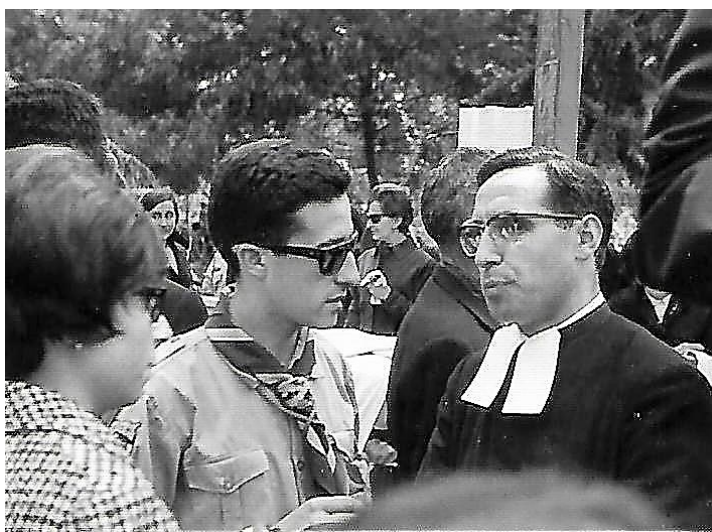
Varios años organicé, tanto en el teatro como en el campo de fútbol, unos bailes de bastones que había aprendido en el Aspirantado con el Hermano Carlos Casadesús. Estas representaciones tuvieron mucho éxito y provocaron un lleno total. En esta actividad me ayudaron el profesor de gimnasia y el Hermano Manuel Olivé.

Después de Tarragona estuve 5 años en Bonanova. Un año en Josepets. Repetí Girona, 4 años la primera vez y seis la segunda. De Girona a Berga donde permanecí durante 5 cursos. Después 9 cursos en Premià de Mar. Y antes de llegar a Cambrils 30 años seguidos en la Comunidad y Colegio de Torreforta.

Todas las épocas las recuerdo con mucho cariño, pero de manera muy especial mi estancia en Tarragona.

Citando el libro “La Salle Aragón” del Hermano Santiago Temprado dice: El Hermano Federico Gil Navarro es un gran educador y un gran apóstol, no desde la teoría ni las normas sino desde la experiencia, que supone sensibilidad y capacidad. Es especialista en movimientos de juventud y un entusiasta de los Cursillos de Cristiandad.

Tengo muy buen recuerdo de todos los directores que he tenido y en todos los sitios donde he estado he sido muy feliz. Si volviera a nacer, sin dudar volvería a ser educador como Hermano de La Salle. Al Señor agradezco de todo corazón mi vocación de Hermano y todas las experiencias vividas a lo largo de tantos años de apostolado.

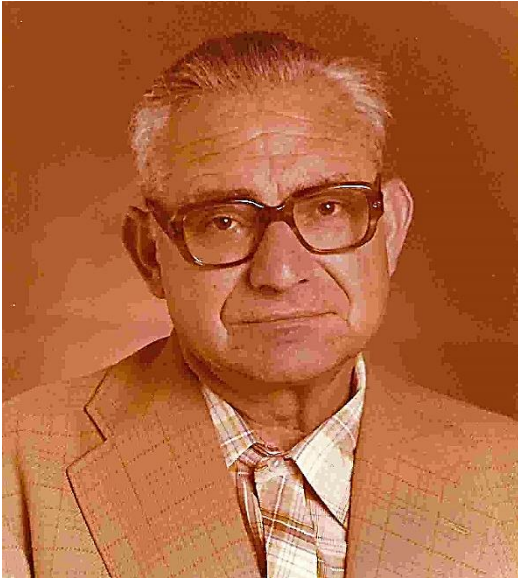
Consiliario de un grupo escolta

Retiro en la comunidad de la Sagrada Familia

Al cerrarse la comunidad de Torreforta tuve muy claro que mi lugar era la Comunidad de La Sagrada Familia de Cambrils y así lo pedí al Hermano Visitador.

Al llegar a Cambrils quedé sumamente edificado de las atenciones que recibí de los Hermanos, cuidadoras y personal de la casa. Me admira ver Hermanos mayores que yo atendiéndome a mí y a otros Hermanos delicados de salud. Sinceramente estoy muy edificado y muy agradecido de la servicialidad de tantos hermanos.

AGUSTÍN: GRACIAS POR TU VIDA CONSAGRADA, TU EJEMPLO DE VIDA, SUFRIMIENTO, AGUANTE, FORTALEZA EN TU LARGA ENFERMEDAD

Sra. Eva Rubio, sobrina del H. Agustín Rubio

Querido tío Agustín,

En estos momentos de dolor estamos aquí reunidos los Hermanos de La Salle, todas las personas que componen la comunidad de Cambrils y yo, en representación de tus familiares. Hemos venido a decirte hasta luego y celebrar tu funeral, pero principalmente nos hemos congregado para darte las gracias por tu vida consagrada, tu ejemplo de vida, sufrimiento, aguante, fortaleza en tu larga enfermedad. Gracias.

De pequeño fuiste modelo de hijo y hermano al obedecer a tus padres y hermanos mayores Joaquín y Rafael, así como cuando cuidabas y guiabas a tus hermanas pequeñas. La tía Neli recuerda que un día durante la guerra española vio unos aviones por el cielo y pensó que venían a mataros, pero tú le dijiste: No tengas miedo, no ves que son de los nuestros? Gracias.

Cuando fuiste a Monreal te encontraste al H. León, conociste tu vocación y decidiste hacerte Hermano de La Salle. Viniste al noviciado aquí a Cambrils y aunque tu vida de Hermano principalmente tuvo lugar en Manlleu donde te llevaste al Agustínico para que estudiara la FP y disfrutasteis mucho juntos, siempre has considerado esta tu casa. Gracias.

Has sido amante de la familia. Nos has hecho muy felices. Recuerdo cuando venías al verano, te marchabas a pasear por los campos, acudías muy tarde a casa y tu madre Raimunda te reñía; así como cuando estábamos en Visiedo cada mañana mi padre y yo te poníamos una mochila y te mandábamos a pasar el día a Argente. También cuando nos reuníamos los Hermanos aragoneses y las familias en agosto lo bien que lo pasábamos. Gracias.

Tuviste una gran capacidad de esfuerzo y trabajo. Jesús y Delia quieren que te diga que fuiste tú quien nos transmitiste la fuerza de voluntad, la constancia y el amor inmenso por los niños. Que todo en la vida se puede conseguir con actitud

positiva y que hay que luchar siempre con humildad. Gracias.

Al finalizar tu vida laboral decidiste que querías pasar el resto de tus días en Cambrils. Aquí en Cambrils has sido feliz. Has hecho la vida agradable y has intentado crear comunión con humildad. Gracias.

Fuiste un buen pedagogo, querías a los chicos y ellos y las familias también te correspondían. Has enseñado a dar clase a otros Hermanos. Gracias.

Has derrochado mucha fuerza, tesón, ilusión y ganas de vivir cuando tuviste el accidente y aprendiste a escribir y hacer todos los trabajos con la mano izquierda. Gracias.

Al finalizar tu vida laboral decidiste que querías pasar el resto de tus días en Cambrils. Aquí en Cambrils has sido feliz. Has hecho la vida agradable y has intentado crear comunión entre los Hermanos, por ejemplo poniendo tu granito de arena en las discusiones, siendo partidario del equipo del Real Madrid para crear un poco de polémica. Gracias.

Criaste y cuidaste muchos animales. Tus sobrinas Delia y Ana quieren que te transmita que nos has enseñado el gusto y el cariño por el cuidado de los animales. Gracias.

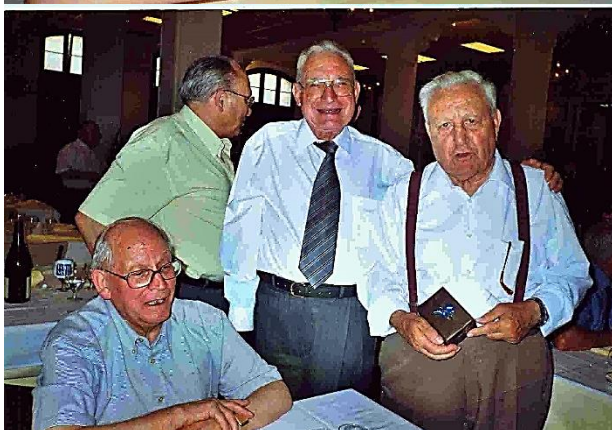
Has sido muy agradecido con las personas que te han cuidado y ayudado: todos los Hermanos (especialmente el H. Ramon), enfermeros, cuidadores... todos lo han hecho muy bien. Los familiares también queremos expresarles nuestro agradecimiento a todos ellos. Gracias.

Pero, sobre todo queremos darte gracias porque desde los 13 años y en concreto desde el 3 de diciembre del año 1940 que viniste a Cambrils tu vida ha sido de oración, apostolado y entrega al Señor.

Agustín, queremos decirte que siempre te llevaremos en nuestro corazón y queremos pedirte que, cuando goces plenamente de Dios, porque pensamos que será pronto, ya que san Juan Bautista de La Salle y San Agustín te llevarán ante su presencia bajo el manto de la Virgen del Pilar y, acompañados por la Virgen de Montserrat, para que intercedas por nosotros ante Él. Gracias. Adiós Agustín hasta la Eternidad.

Un abrazo Eva

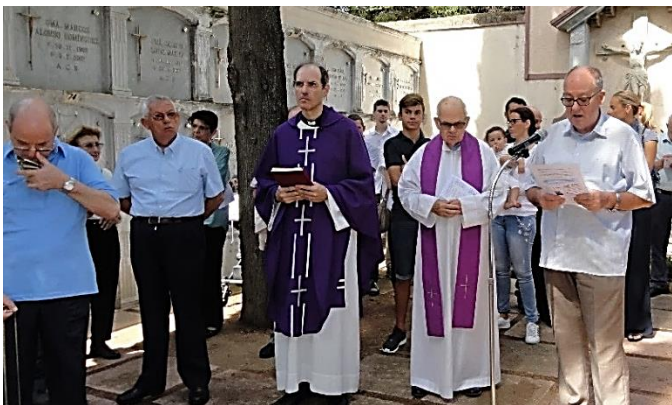
RECORDANT EL NOSTRE GERMÀ ÀNGEL

G. Santiago Mateu i Bertran

Estimat Germà Àngel:

Ahir a la pregària que vàrem fer la comunitat dels teus Germans de Cambrils, amb el teu cos present enmig de nosaltres, fou un comiat adolorit, però amb una joia molt profunda, per més que no es fes notòria externament.

Et vàrem recordar com aquell corredor i alpinista que ha fet una llarga caminada i que per camins i viaranys, de vegades complicats i tortuosos, culmina i corona el cim més important de la seva vida.

I tots teníem una joia molt profunda de la cursa de la teva vida. Vida feta amb una motxilla plena d'esforços, de fe i de fidelitat a la crida que senties i que vas sentir ja de molt jove. Has sigut un bon corredor de fondo i has fet el cim de la muntanya del Senyor. La nostra admiració i felicitació.

Avui estan de moda personatges a qui la societat adora i enalteix amb diners i fama. No és pas el teu cas. Ets un testimoni dels valors que has viscut en la teva vida de silenci i treball. Valors diametralment oposats als valors del món que ens envolta. Valors fets de donació i entrega en el carisma de La Salle.

T'he conegut ja des de fa alguns anys, però sempre de lluny; com qui veu una persona més avançada en el camí que ens pertoca viure com a Germans de La Salle. Has sigut sempre un Germà de classe, d'escola. A Tarragona, recordo que feies el francès de Batxillerat i al mateix temps tenies la responsabilitat de les classes de 5è i 6è d'EGB; un total de 8 classes, que coordinaves. No hi havia cap més Germà. Era una secció plena de vida en tots els aspectes pedagògics, religiosos i esportius.

Segur que ara en el cim, deus contemplar tot aquest llarg camí, fet de donació en països llunyans. Et dèiem Fernando el cubano. El teu caràcter, fet de treball, donació als altres, i de rectitud que no acceptava mediocritats.

Recordo el dia que em vas trucar a Gràcia perquè et busqués llibres de text i materials de suport per a les classes que t'encarregaren a Manlleu de nens immigrants. Venies amb molta il·lusió. Jo vaig pensar: quin humor que té aquest bon Germà amb la seva edat. Ho confesso, em vas descol·locar amb la teva disposició.

T'he vist a Cambrils, com aquell que està superant els últims metres del cim. Demanaves que et busquessin la plana del llibre de pregària, per més que ja no podies seguir. Eres i ets, Germà Àngel, un home de fe, malgrat tot i passi el que passi. Els últims temps et vas anar acomiadant de la teva vida d'acció. La fi del camí s'acabava. Tots érem conscients de la teva situació.

Ara reps l'abraçada del Déu, que és Pare i et proclama Benaurat. Benaurat sí, perquè has repartit i donat el pa de la cultura arreu on t'envià La Salle. Has donat la teva vida per al Regne de Déu no fent distinció de raça, de nació, ni de religió. Has anunciat la Bona Nova d'aquest Regne als alumnes i professors en els teus anys d'escola. Has treballat a sol i seré, tot al llar de la teva vida. I renoi què n'ha sigut de llarga. La teva motxilla està ben plena de bones obres.

Germà Àngel, els que et seguim, volem que siguis aquesta fita segura i si marrem el pas, puguem retornar al bon camí. Prega al bon Déu, que ens beneeixi i que persones com tu, es facin presents en escoles i col·legis de La Salle.

Que puguem retrobar-nos tots plegats en el cim d'aquesta muntanya del Senyor. Es el meu desig per a tots, i tu Germà Àngel, no ens oblidis.

COMIAT AL GERMÀ ÀNGEL GARCÍA

1 de març 1917 – 28 d'agost 2017

Mª Antònia García, neboda del G. Àngel

Ara l'Àngel ja 'és al cel.
És el que sempre esperava
i el que per tots desitjava.
Abans de complir els 12 anys
el pare ja el va portar
a La Salle de Premià,
a preparar el seu camí,
que ha estat llarg i molt feliç.

Mantingué fidelitat
als principis que rebé,
amb fe i perseverança.
Tan a prop de Déu estava
que per a tots desitjava
la mateixa benaurança.

La prudència i l'esperança
l'optimisme i l'alegria
ompliren la seva vida,
i sempre cercant el bé.

Apliquem-nos a imitar-lo
sempre estarem en pau
amb qui tenim al voltant
i amb Déu, que és el Gran Amant.

Hoy Ángel ya está en el cielo
que es lo que él esperaba
y para todos deseaba.
Antes de cumplir los doce,
el padre lo acompañó
a La Salle en Premià,
a preparar su camino,
que ha sido largo y feliz.

Con toda fidelidad a la fe
que recibió y en ella perseveró.
Muy cerca de Dios estaba,
y para todos deseaba
la misma felicidad.

La prudencia y la alegría,
la esperanza y optimismo
llenaron toda su vida
y siempre en busca del Bien.

Procuremos imitarle
y estaremos siempre en paz
con los que están con nosotros
y con Dios, el Gran Amor.

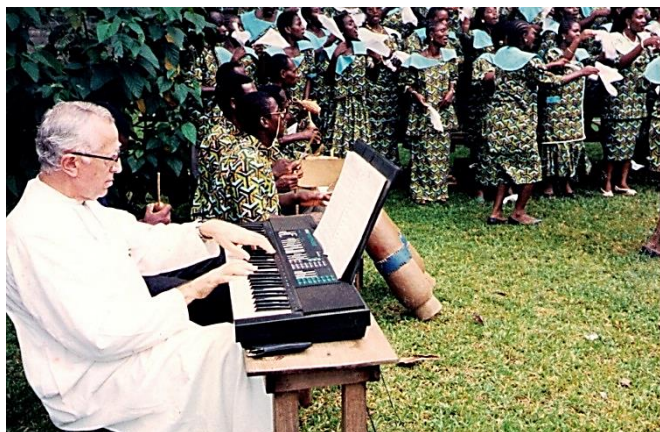

Testimonis dels nostres Germans nonagenaris

RECORDS D'UN GERMÀ MISSIONER, SEMPRE DISPONIBLE (G. Isidre Aloy)

1. La satisfacció de ser Germà de La Salle durant tants anys.

Al punt de complir els 92, la meua casa ha sigut sempre la Comunitat que la Providència divina m'ha procurat.

Desproveït d'idees pròpies i de pretensions, he intentat, amb esperit i voluntat de servei, respondre durant tota la vida a les insinuacions i peticions de la Providència divina. Sóc com una massa de fang inerta a les mans del terrisser.

Déu volgué que freqüentés el Col·legi Llissach de Santpedor. Un bon dia del mes de maig 1936 el beat Germà Francisco Magín, en la seva reflexió matinal, ens va parlar de les avantatges de la vida religiosa. Jo em vaig dir: "Vull ser Hermano". Tenia 10 anys.

Amb vuit anys d'estada a l'Escolasticat, vaig fàcilment acceptar els estudis universitaris, per ordre del Germà Eusebio Félix, aleshores Visitador del Districte. El ram de les matemàtiques també em fou suggerit.

Les oposicions per a professor auxiliar d'Institut d'Ensenyança Mitja foren ordenades pel Germà Plácido Fermín, Visitador en aquells moments. No vaig demanar d'anar a l'Àfrica, ni ser Director d'Institut. Tot em fou regalat. A Tejares m'encarregaren el procés del reconeixement oficial del Petit Noviciat com a Institut Laboral.

Tinc molt bons records de Togoville, on he estat, en dos etapes, 24 anys. El Sr. Rector de la parròquia em coronà rei del poble, al final de la Missa, el dia que vaig marxar. Durant la meua estada a l'Àfrica, passava les meves vacances anuals al costat del meu germà Lluís. Superiors disposaren l'abandó de Bohicon, a causa dels aldarulls provocats contra els europeus pel tristament famós Macías Nguema.

Dóna molta pau i seguretat trobar-se en el lloc i ocupació que la santa obediència ens demana. Tampoc he sigut jo el qui va determinar el retorn a la pàtria. Fou el Germà Manuel Sauras, aleshores Visitador del Subdistricte, qui, temorós de la meua flaca salut, em restituí al Sector de Catalunya.

Ben rebut a casa, vaig poder acompanyar el meu germà Lluís els últims anys del seu itinerari. Estic segur que m'està esperant al cel, tot implorant la misericòrdia de Déu a favor meu.

Què voleu que més us digui? No paro de donar gràcies a Déu que no em deixa ni de nit ni de dia, i em permet de poder-lo servir, amb els mitjans que encara em queden, acompanyant els Germans de la meravellosa Comunitat en la que Déu m'ha col·locat.

Agraeixo de tot cor el tractament que rebo en tot moment: habitació confortable, alimentació de nivell alt i exquisit, seguiment mèdic constant i eficaç, que ens allarga la vida i assegura el benestar. No ens falta la informació ni els moments d'esplai i de convivència. El servei femení de la casa reemplaça feliçment la nostra orfandat. És el cent per u de l'evangeli? Que Déu sia beneït per sempre! Espero que no trigui gaire a cridar-me.

A més a més, he gaudit de la sort de poder participar sempre, amb molt poques excepcions, a la missa i a la pregària comunitàries.

2. Una o dos experiències de les que tinc més bon record.

Guardo molt bon record de la formació inicial, especialment dels 8 anys d'Escolasticat, dels estudis de llicenciatura, i també de les oposicions.

La meva participació en el Institut de Bata, en l'escola de formació Professional de Daloa, el cor dels alumnes del col·legi Saint-Augustin de Togoville i la meva participació en la litúrgia de la parròquia de Togoville.

3. Un consell a les noves generacions de Germans.

Als joves de bon cor i gran generositat que hagin descobert la seva categoria de fills de Déu, gràcies a l'Encarnació del Verb, se'ls presenta una fantàstica i apassionada oportunitat de viure un somni encisador de fruit de la amistat de Déu tot treballant, junts i per associació, en la tasca fecunda de comunicar l'alegria de l'Evangeli a molts nens i joves. Sentir-se cridat a treballar en el regne de Déu és un fantàstic privilegi que satisfà plenament la nostra vida. Sigueu atrevits.

"TRES ACONTECIMIENTOS" HAN MARCADO EL RUMBO DE MI VIDA: LA VOCACIÓN, LA CARRERA Y LAS TELECOMUNICACIONES (H. Mateo Esteban):

1. Vocación: En agosto del año 1939 vino al pueblo un Hermano de La Salle de Catalunya. Sus padres vivían a unos 50 metros de la casa de mis padres. Un día se encontró con mis padres y conmigo delante de la casa. Después de los saludos empezó a explicar lo que hacía. Luego comenzó a hablar de las ventajas de hacerse Hermano y explicar algunas peculiaridades de Cataluña. La realidad fue que a finales de septiembre de 1939 me acompañaba a "Cambrils", pasando por las

casas de los Hermanos de Astorga y de Valladolid.

2. La Carrera: Después de unos años dando clase en La Salle Bonanova: Pedí ir a la Universidad, pero me dijeron que antes de la Profesión perpetua no se permitía, que si quería, podía hacer un "Peritaje Industrial". En el mismo caso se encontraba el H. Ermenter Ars. Los dos fuimos los primeros que iniciamos dichos estudios.

3. Las Telecomunicaciones: El Hno. Macià, Director del Colegio de Bonanova, me preguntó preocupado, qué podíamos hacer por los alumnos que al terminar la reválida de cuarto, tenían que marcharse del Colegio. Se me ocurrió una posibilidad: poner los cursos de "Preparatorio y Selectivo" de Industrial, correspondientes a Quinto y Sexto de Bachillerato, que eran unas carreras más prácticas y que la industria necesitaba.

Al año siguiente, se inicia el curso de Preparatorio Industrial en La Salle Bonanova. El mismo año fallece el H. Macià director del Colegio. Pierdo al impulsor. No obstante al año siguiente se sigue con el Selectivo. Por la misma razón seguimos con los Cursos en las tres especialidades de Mecánicos, Eléctricos y Químicos. La mayoría optó por la especialidad de Eléctricos.

En 1965 aparecen las nuevas Titulaciones. En ese momento había en Barcelona un desarrollo importante de la Electrónica y nos pusimos en contacto con el Ministerio de Educación para organizar los cursos de la especialidad de "Equipos Electrónicos" y nos los concedieron.

El Señor y las circunstancias han marcado el camino. El camino ha sido duro, sobre todo al principio. También ha sido estimulante, para ir adaptándose a las nuevas tecnologías.

Estoy satisfecho de haber sido pionero en Catalunya. He trabajado con ilusión y con perseverancia. Doy gracias a Dios que me ha dado salud e ilusión y unos compañeros ilusionados y eficaces. Todos los conocen.

GRACIAS, SEÑOR, POR LA VIDA DE PEPE PANERO

- Por la edad a la que he podido llegar, es motivo más que suficiente para dar gracias a Dios de forma extraordinaria.

- La vocación a La Salle, es además, un regalo debido a la generosidad de mis padres, que nos dejaron seguirla, a los dos únicos hijos que tenían. Y a pesar de mis debilidades, el Señor me sigue conservando en su casa.

- El Señor me ha salvado dos veces la vocación. Siendo novicio menor en Bujedo, era despedido, por mi escaso rendimiento en los estudios, y después en Cambrils, por una broma, que al H. Director le pareció de mal gusto. Y a pesar de estos, y de otros fallos, todavía el Señor, me conserva dentro del convento.

- Gracias, por la mejor de mis ocupaciones, por la suerte de la dedicación primordial de mi vida a la CATEQUESIS, para la cual me dieron facilidad para formarme en esta hermosa tarea, que he podido llevar a cabo en las aulas y con los padres y adultos jubilados y de Vida Creixent; gracias por la sólida formación en el CEL, CELTE, CELAS, SATE, cursillos de Biblia diez

años en San Pío X, y en los del Casal, las sugerencias y apuntes del Hno. Ramon Grau..., actuando con niños en las aulas, y con los de Primera Comunión, con adultos, en clases de Biblia, charlas a los padres, artículos en la revista del colegio, y participando en grupos de Vida Creixent. Ahora... enviando puntos de reflexión –videos- a los alumnos, claustros, Hara, Celas, Celte, Hermanos y familiares.

- Gracias por poder acompañar a los profesores en varias sesiones del CELAS, sesiones diversas y en el Recés de la familia lasaliana. Y también en sesiones de CELTE con Hermanos.
- Y en la última etapa de mi vida, gracias de seguir esa ocupación, ayudando a los que gozan de menos salud de la que yo disfruto, y poder enviar temas de reflexión, a gran parte de los que se relacionaron conmigo a lo largo de los años.
- Por último, gracias por poder pasar la postrera etapa de mi vida, en esta casa, que me proporciona habitación confortable, alimentación sana y variada, vestuario adecuado, atención sanitaria, ascensor y descensor a punto, y un chófer siempre a disposición. Y como si esto fuera poco, un regalo extra: la diaria Eucaristía, que asegura la notable convivencia fraterna en la comunidad. Por todo ello,... con todos vosotros: *Laudetur Jesus Christus Virginisque Maria.*

UNA VIDA EN “LA ESCUELA Y SU ENTORNO” (H. Guillermo Fernández)

Sintetizar, resumir, recapitular 61 años dedicados plenamente a “La Escuela” y Escuela “La Salle” me es totalmente imposible y casi utópico.

Lo intentaré aunque sin conseguirlo; y sin la pretensión de aleccionar a nadie.

Así fue, me dediqué plenamente a la escuela desde 1940 a 2001, totalmente inmerso y feliz en los “quehaceres” de La Salle y su escuela.

1. Etapa esperanzadora

La Seu d’Urgell, 3 años de estrechez y privaciones, inversamente proporcionales a la entrega y satisfacción personales.

Un experto en pedagogía “Lasaliana”, el Director H. Antonino Luis, presente continuo durante 15 días conmigo en clase, me inició y me puso en camino. Creo haber asimilado la lección.

2. Ilusiones truncadas

Comtal, 4 años. Carrera de obstáculos, tropezando en y con todas las vallas, pero sin derribar ninguna.

La Salle “malgré tout” llena y colma plenamente mis sentimientos permanentes, imborrables y fijos: *La Escuela y su retorno*.

Los trompicones están en mi camino y el camino sigue paso a paso.

Etapas para olvidar.

3. Eclosión feliz

Girona, 33 años. En la ciudad tres veces inmortal me esperaba el H. Pedro Mielgo. Época encantadora y resurgir de cuanto iba almacenando en deseos innovadores de la “Escuela” y su entorno: Primaria, Peritaje Mercantil y Bachillerato.

33 años de actividad febril con alegrías y sinsabores, conjuntamente hermanados y amasados: Catequesis en las Barracas del Río, futboleras por la provincia, amistades que perduran y siguen dentro. Este ha sido mi itinerario y en él quiero seguir.

4. Adaptación rápida

La Seu d’Urgell 1980. Diez años en la sombra del Cadí, al murmullo y arrullo del Segre y del Valira, sin complejos ni presentimientos.

El Cadí dos veces escalado y descansando en sus laderas nacen “Sons del Cadí”, hoy “Sons de Farners”.

La escuela pan de cada día.

Colaboración musical en la Catedral, Santa Magdalena y algunos domingos en Andorra.

5. Secuestro sin rescate

Pues sí, hoy 2017, y desde aquel 1991-92, sigo alegre, feliz y contento en Santa Coloma de Farners.

Sí, Virgilio, sin rencor, ni enemistad aquí permanezco gracias a ti y... “Oh feliz culpa”, paciendo y amasando pan de casa, pan lasaliano, pan sabroso como ninguno.

Sí, alguna nostalgia, alguna nostalgia surge y algún nubarrón aparece “Sons de Farners” la envuelve con sus melodías y a seguir...

6. “Point et à la ligne”

Sí, aquí cierro un “Índice” que no dice nada, pero “atisba” tanto...

Gracias, Sr. de La Salle, gracias Hermanos, gracias alumnos, gracias escuela que me habéis ayudado tanto a seguir el camino, nuestro “Camino de la Escuela Lasaliana”

Gracias y “Te Deum laudamus”

“L’edat o les xacres poden imposar als Germans una disminució en el ritme de la seva activitat. Motivats per la fe i el zel, busquen una forma adaptada del seu ministeri, com a resposta a la nova crida de Déu. En aquest cas són sostinguts pels Germans de la seva comunitat i pels Superiors en el descobriment i la realització de tasques apostòliques d’acord amb les seves capacitats i conformes amb la finalitat de l’Institut” (Regla 18,3).

Ruta fraterna dels Germans Grans a Madrid i rodalies

G. Jaume Palom i Izquierdo

Vint-i-un Germans de La Salle Catalunya de 67 a 94 anys i el Germà Ramon Palacios de Menorca-Maó, sota el guiatge del G. José Luis Rodríguez, durant una setmana (del 26 de juny al 3 de juliol), vam conèixer millor Germans de l'Arlep, de Madrid i de Toledo, el seu contingut humà, paisatgístic, històric, religiós, Lasal·lià, amistat, solidaritat, germanor, ajut mutu, pregària. Hi va ací un extracte de la crònica més detallada.

Dia primer. Dilluns 26.06.2017. De Figueres a Griñón i Madrid

L'elecció de **Madrid** fou proposada als Germans participants a l'excursió estival de **La Seu d'Urgell 2016**. Els GG. **José Luis Rodríguez i Jaume Palom** hem coordinat la sortida de set dies des del 26 de juny al 3 de juliol, amb un primer dia d'anada a Madrid i Griñón i un de tornada el tres de juliol, amb l'AVE Madrid → Figueres i tornada a La Salle Catalunya. El benvolgut **G. Joaquín Gasca, Director** del Centre Arlep, ens va atendre molt bé i sobre el programa preestablert va fer les modificacions oportunes a les visites de Madrid i **la seva rodalia**.

Puntuals, des de les vuit del matí sortírem cadascú cap a l'estació de l'AVE més avinent: Figueres, Girona, Barcelona, Camp de Tarragona i Lleida. Arribàrem puntuals a Atocha on ens esperava el Bus que ens va

acompanyar tota la setmana. Immediatament després marxarem cap a Griñón on ens esperaven els Germans **Celestino**, Director, i el G. **Eugenio** sotsdirector. Un bon àpat de germanor amb agraïda sobretaula i férem la visita a l'exposició del centenari, del Santuari dels màrtirs, de la magnífica capella, de la Residència dels Germans malalts, i del Col·legi de primària i parvulari als locals dedicats a la formació i al Col·legi nou de l'ESO, de Batxillerat i d'un cicle formatiu.

Dia segon. Dimarts 27.06.2017: Les joies de la corona: Museo del Prado, Maravillas i Palau Reial

Ens retrobem a la capella pels Laudes, oració i per l'eucaristia comunitària. L'alegria és un signe de l'evangeli. esmorzar i cap al cor de l'Art, el **Museu del Prado**. A més de les tradicionals visites alguns coneixem el **claustr dels Jerònims** i la seva extraordinària col·lecció d'escultures reials i renaixentistes, a més de la magnífica exposició de **l'Hispanic Society de New York** i de les pintures pròpies del Museu: *gòtiques, renaixement, manieristes, barroques, tenebristes, Goya, Madrazo, Sorolla, Fortuny, Rossinyol, Cases, i l'escola renaixement de Rubens, el barroc colorista de Tiziano, Tiepolo, el sorprenent Greco, Velázquez, Murillo, Madrazo, Bayeu.*

Després a **La Salle Maravillas** on ens reberen cordialment els Germans Director **Gerardo Durán** i el **G. Tarsicio**: La meravellosa Capella amb els seus lluminosos vitralls, el Teatre i l'auditori, les aules de primària i d'ESO, els laboratoris i aules especials i polivalents i la meravellosa obra d'**Alejandro de la Sota** en el poliesportiu i al damunt les aules de parvulari i cicle inicial, les biblioteques, la piscina climatitzada,... 1.500 alumnes s'hi apleguen en una estructura arquitectònica que aprofita i inventa espais. Després al migdia *dinàrem al Col·legi de La Salle Mare de Déu de las Maravillas* en una àmplia taula que facilitava la sobretaula.

A les quatre de la tarda anàrem cap al **Palau Reial**. Per la *façana principal* pujàrem les escales de **Sabatini** que porten al davant del guió personal del **Rei Felip VI**. Les pintures de **Tièpolo** a la guàrdia dels alabarders, el saló de les columnes, les cambres de **Carles III** fins el seu saló i després la sorpresa de la sala de la **Porcellana** extraordinàriament original. El **menjador reial** i el **pati del príncep**. Admiràrem després la **capella reial** de gust italianitzant, la sala dels stradrivari, la sala de la **Corona**, fins acabar a la **sala del Tron**. Després visitàrem l'**exposició dedicada a Carles III** i les **armeries reials**. Anàrem a la pregària comunitària de vespres i a les nou el bon sopar. Bona nit.

Dia tercer. Dimecres 28.06.2017. Toledo, ciutat imperial i Aranjuez

Preguem plegats l'oració mental, laudes i Missa. El bon esmorzar dóna força al nostre objectiu: **Toledo al matí i Aranjuez** a la tarda. Tenim la sort d'estrenar les escales mecàniques que ens duen a la Plaça de **Zocodover**, saludem a **Miguel de Cervantes** en bronze i iniciem la visita al **Museu de la Santa Creu**, magnífic hospital edificat pel Cardenal Mendoza i Isabel la Catòlica. La pinacoteca i l'edifici isabelí extraordinaris.

Després visitàrem la **catedral primada**, iniciada per **Sant Ferran III**, rei de Castella, en estil gòtic francès el 1227 i acabada al 1493; reflecteix l'evolució del gòtic i al mateix temps els artistes deixaren la seva empremta en un museu excepcional avui: Des del **Greco fins a Goya** entre d'altres.

La façana de ponent té tres portes esveltes, la central, la del perdó, recull en alt relleu el miracle de la imposició a **Sant Ildefons** de la casulla per la Mare de Déu. La torre de l'esquerra acabada en esvelta piràmide tricornada es divisa de tot arreu. La de la dreta fou culminada pel fill del Greco. La porta dels Lleons que

s'obre al creuer és gòtica-flamígera. **La capella major** és la més sumptuosa i amb un retaule excepcional flamenc. A l'esquerra del presbiteri reposa el Cardenal Mendoza. El cor és únic amb doble cadiram. L'interior crida l'atenció per la seva harmonia. Es una basílica de cinc naus amb dues giroles. A la torre de la dreta es celebra el culte mossàrab. A la de l'esquerra la custòdia única de l'orfebre excepcional **Arfe**. El claustre major gòtic, la sagristia amb l'apostolat del Greco, el petit claustre herreria renaixement, el Beatus, còdex miniat de l'apocalipsi, la Bíblia políglota del cardenal Cisneros.

Ens aturem després a l'Església de **Santo Tomé** i, embadalits contemplem **l'enterrament del comte Orgaz obra sublim del Greco**: El cel i la terra tant distants i tant propers.

Seguim baixant fins la **sinagoga de Santa Maria la Blanca**. La blancor del guix dóna més relleu a la qualitat dels capitells vegetals o geomètrics de les columnes que sostenen les cinc naus esglaonades en alçada.

Repartits en quatre grups escollim el respectiu lloc del dinar. Seguim baixant cap al Riu Tajo i ens trobem amb el **pont de Sant Martí** amb dues construccions defensives del temps de Carles V i amb el seu escut imperial. Alguns visiten el magnífic temple gòtic isabelí de **Santa María de los Reyes** i el claustre de dos pisos amb enteixinat de gran bellesa mudèjar. El xofer **Javier** ens espera fora de la ciutat murada a tocar el **pont de San Martín**.

Sortim de Toledo, passem davant de l'estació de l'AVE i del nou Toledo i anem a **Aranjuez**.

Allà tenim una hora per reposar o passejar pels jardins del darrera de Palau Reial fins el Tajo. Puntualment pugem al **trenet** que ens passeja per la ciutat i acaba fent un recorregut variat pels jardins del Palau. Grans arbredes, fonts amb estatuària pròpia, conreus de fruiters, aneguets i oques, alguna faisana amb la cria, la cançó de l'aigua, amb força verdor malgrat la forta sequera. Les dues hores destinades han passat ràpid. Hem recordat el **G. Adrià** en passar al costat del penal d'Ocaña. A l'autocar en sortir de La Vila i Cort d'Aranjuez preguem les vespres que el **G. Pablo Enrique** ens ha preparat.

Dia quart. Dijous 29.06.2017. Felicitats als Germans Pablo Álvarez i Pablo Enrique
Matí: Museu Arqueològic i Biblioteca Nacional. Tarda: Buen Retiro

El matí neix resplendent. Abans de les vuit començàvem laudes i eucaristia comunitària i un bon esmorzar. A un quart de deu enfilàvem cap al Museu Arqueològic Nacional remodelat totalment. Hi dedicàrem una hora i mitja. La contemplació de la sòbria **Dama d'Elx** i la completa **Dama de Baza**. Les cràteres gregues de ceràmica negra. Les esteles **íberes** com ídols o signes de poder. La **Hispania Romana** amb tot el que devem a aquesta civilització a l'agricultura i a la medicina. La formosa escultura en marbre blanc de Carrara de **LLÍVIA**, l'esposa de l'**August**, enterraments romans, aixovar femení. El **tresor visigot de Guarrazar**, amagat per l'església de Toledo, amb la corona visigòtica de Recesvint, les altres corones votives i les cinc creus. El magnífic **ivori de Zamora**, obra dels tallers de **Madinat.al-Zahra**. El **Sant Crist** d'ivori dels **reis de León, Fernando i Sancha**, obra cimal artística, les talles romàniques de la Mare de Déu, del Camí de Sant Jaume,... i deixàvem encara els regnes cristians i la resta.

La visita al museu de la **Biblioteca Nacional** fou interessant. El grup tingué paciència ja que hi havia un altre grup nombrós de treballadors de la Renfe abans. La **Señora Maribel** ens feu una explicació de l'edifici neoclàssic de l'actual Biblioteca Nacional i especialment la **iconografia de la façana**: *Sant Isidor de Sevilla*, les etimologies, i *Alfonso X, Las partidas*, ocupen l'espai central. Darrera *Nebrija*, la gramàtica, *Luis Vives*, erasmista, *Lope de Vega*, autor teatral, *Miguel de Cervantes*, el Quijote. Darrera medallons d'altres autors en llengua castellana. El frontó es coronat per la monarquia que dóna pau amb branques d'olivera, el timpà, presidit per la Pau, humilia la guerra, i es fa al·legoria al comerç, agricultura, tècnica i a les ciències naturals i aplicades. Passem al costat de l'estàtua neogòtica de Colom i la bandera oriflama d'Espanya des de Carles III i a la mateixa plaça el *monument petri de la descoberta d'Amèrica*.

Al migdia hi ha **cava** i brindis pels nostres estimats **Pablo Álvarez de Bonanova**, i **Pablo Enrique de Mollerussa i Celte**. Ad multos annos. A la tarda el Germà **Felipe García Prieto** ens fa una magnífica dissertació audiovisual i oral de PROYDE i dels voluntaris i dels projectes i realitats que coordina amb les altres delegacions de la resta de l'ARLEP.

Sortim cap als jardins del **Buen Retiro**, 118 hectàrees al cor de Madrid, i en grups petits badem tot contemplant la massa forestal de la pollancreda, i els elegants jardins del parterre, fonts, templets, estàtues i el gran monument a tocar el llac del **Rei Alfons XII, el pacificador**, final de les guerres carlines, la carlinada. Muntat a cavall el pedestal té gravades les quatre virtuts cardinals d'un bon governant segons Aristòtil. Ens retrobem per les vespres i pel sopar i el Germà **José Luis** ens presenta el programa de demà. Bona nit.

Dia cinquè. Divendres 30.06.2017. Primeres petjades de Cervantes a Alcalá. Art teatral a Madrid

Al matí preguem pel Germà **Joaquín Gasca** que és operat avui de la columna. A l'hora establerta sortim per la M30, Avinguda d'Amèrica i A2 fins a **Complutum**, ara **Alcalá d'Henares**. Entrem per la porta neoclàssica de

Carles III, austera i digna, molt lineal. La primera aturada és a la **Catedral Magistral d'Alcalá** amb seu episcopal restaurada de nou. Cremada i malmesa per la guerra civil el temple gòtic reneix de les seves cendres sobre el sepulcre dels nens màrtirs Just i Pastor, on hi ha el martyrium a la cripta sota l'altar major. Darrera reposa el **cos del Cardenal Cisneros** en austeritat franciscana. El temple de façana isabelina és a l'interior tot gòtic. El claustre és auster d'estil herreria. Hi ha temps de contemplar la seva austera bellesa i en el museu de la sala capitular. També hi ha temps de pregària.

Enfilem cap el Carrer Major porticat i recte, tot visitant la *casa natal de Miguel de Cervantes* i saludant a *Quixot* i *Sancho*, en bronze, compartint el seient en ple carrer porticat. Esguardem la *plaça de Cervantes*, la façana de l'Ajuntament...

Fem una primera mirada a la Universitat: *façana barroca de Gil de Hontañón*, el *pati de Santo Tomás de Villanueva* i el *pati dels filòsofs*. A les dotze en punt el jove guia ens fa una documentada explicació dels anteriors punts i podem veure la *joia del pati trilingüe*: llatí, grec i hebreu, les llengües oficials de la Universitat. Entrem al *paranimf* on se celebraven els exàmens finals de cada carrera tot contemplant la càtedra de l'examinand acompanyat dels dos catedràtics: Un orientador de la tesi i l'altre advocat del diable. El rei cada any el dia de Sant Jordi lliura el *premi Cervantes* al guanyador. Enguany el barceloní *Mendoza* i fa

anys al deixeble del G. Josep Mª Segú, ara finat Goytisoló. L'última visita és per entrar a la capella universitària amb el seu magnífic sostre mudèjar i una barreja d'estils, gòtic, plateresc, mudèjar amb el mausoleu renaixement del Cardenal Cisneros.

El conductor ens espera a l'avinguda Complutense i el recorregut fins a casa el fem en una hora. Hi ha els embussaments de l'operació sortida i entrada. Un bon dinar i a reposar.

A les cinc de la tarda sortim cap a la Gran Via que l'acaben de tallar. Gràcies al G. José Luis podem fruit del **Rey León**. La policia municipal, a causa de la trobada d'orgull gai, talla la circulació a mig Madrid. Hem de rodejar tot el centre de Madrid. Tardem 45 minuts. Els Germans més grans fan un gran esforç a peu i de pujada, i tots entrem puntuals al Teatre Lope de Vega, a la Gran Via.

El musical amb una escenografia espectacular, unes danses enèrgiques, uns protagonistes molt reeixits, la música vibrant, i un aplaudiment general en acabar cada acte. A la sortida

trobem l'autocar aparcant a la plaça d'Espanya: en 30 minuts ja estem a casa. Sense temps de repòs, sopar, veure l'acabament del futbol, bon futbol: Alemanya 1-0 Espanya. Vam saber perdre. Bona nit.

Dia sisè. Dissabte 01.07.2017. El Valle de los Caídos y El Escorial

Ens hem llevat d'hora i alguns núvols refrescaven el matí amb l'ajut del vent del nord-est que traspasava la **Serra de Guadarrama**. Plegats, al Bus, resem els *laudes que ens ha preparat tan bé el G. Pablo Enrique*. Després passem el control de seguretat, paguem l'entrada tot rodejant el risc de la Nava on s'enlaira la Creu 25 m. d'alçada la base i 125 m. la creu. Els braços travessers 45 m. En el si d'aquest paratge s'ha excavat la basílica.

En entrar a l'església santuari ens saluda una extraordinària **Pietat de Juan de Ávalos**. L'interior impressiona per les seves dimensions. La nau excavada a la roca granítica 262 m. de llargada i la volta de canó 145 m. Té sis capelles laterals on estan enterrats onze beats màrtirs de La Salle, entre ells els d'Almeria, i dels dos bàndols. Cada capella es dedicada a una advocació Mariana. La cúpula de 43m de diàmetre recull un mosaic on Jesús i Maria acullen al cel màrtirs, herois, sants, gent senzilla de tota mena...

El Crist de talla policromada de l'altar major és obra del basc Beobide. Dos senzilles làpides a terra, properes a l'altar major, testimonien la mort de *José Antonio Primo de Rivera i de Francisco Franco*, traspasats el 20N de 1936 i de 1975, respectivament.

Les explicacions de **Dom Ignacio O.S.B.**, fill de Briviesca i alumne de Griñón, foren un missatge de pau i reconciliació. La missa conventual, molt digna i concelebrada, a les 11 h, ens permeté després una llarga visita a l'interior del Monestir: Sala Capitular, Capella pròpia, Biblioteca, orgue, túnels i ascensors.

A les dues anàvem a dinar per grups a l'Escorial. A les 15,45 h. iniciàvem la visita al magnífic monestir que regeixen els pares agustins, des de finals del S. XIX. Des de la seva fundació per Felip II fins a la desamortització del President Álvarez Mendizàbal la portaren els *frares Jerònims*, que desaparegueren com a ordre el 1836. Al voltant de 1930 es va re-instaurar amb els benedictins que ara regeixen el monestir del Paular a Segòvia.

*Herrera va bastir l'edifici en forma de graella, on va morir cremat el 10 d'agost, el diaca Sant Llorenç. En aquesta data de l'any 1557 **Felip II** va guanyar la primera batalla com a Rei a Saint Quintin. Per això el centre del gran retaule de l'altar major està dedicat al seu martiri. El Rei de França **Francesc I**, derrotat fou empresonat a Madrid. La construcció per les seves mesures afirma la grandesa de l'Imperi i el to gris del granit l'austeritat monacal dels jerònims. Hem contemplat la façana principal, i les proporcions del pati dels Reis i*

*des d'allí hem visitat la **Basílica**: Destaquem el gran retaule amb escenes de la vida de Jesús al presbiteri, a dreta i esquerra les estàtues orants de Carles Vè i a l'altra costat de Felip II amb les seves famílies, obrades per Pompeo Leoni. Contemplant la pintura del martiri de Sant Maurici, de Romulo Cincinato, preferida per Felip II a la del Greco i l'excel·lent talla del Sant Crist de Benvenuto Cellini. Hem visitat també les dues sales capitulars amb les respectives pinacoteques.*

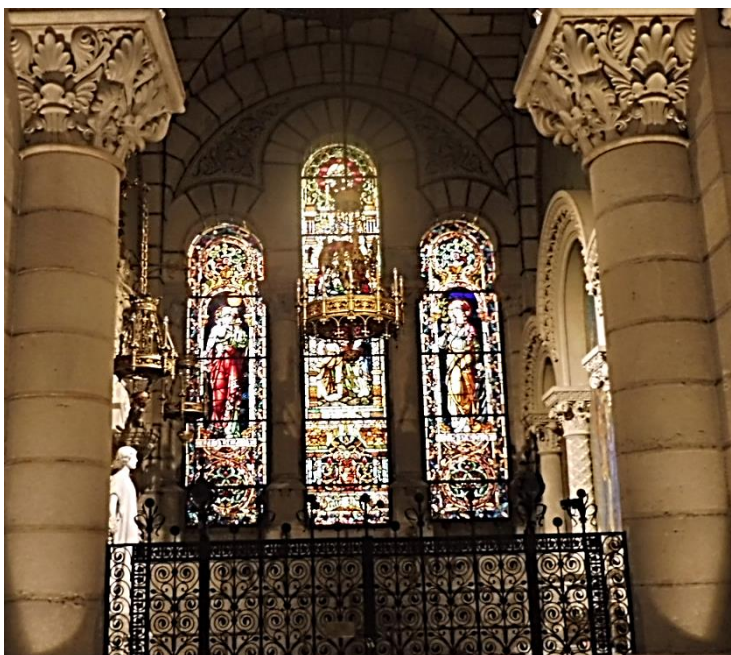
Capítol apart mereix comparar l'austeritat dels Àustries en el seu Palau i el luxe dels Borbons en el seu respectiu. Esguardem els jardins geomètrics

de gust francès a tocar la zona sud est de la construcció i també, molt ben cuidats els panteons dels infants i infants, de les reines sense successió reial fins el panteó real, on hi ha les urnes buides del Comte de Barcelona i de la seva esposa Mercedes, que reposen en el Real Púdridero. Ens ha cridat l'atenció la sepultura del príncep Gonzalo, germà petit del Rei Joan Carles, mort a Estoril, tot jugant amb una pistola del seu pare. Per una altra ocasió hem deixat de visitar la valuosa Biblioteca, la sala de les Batalles, i els nous museus d'arquitectura situats a la planta semisubterrània com el museu de Pintura religiosa on es pot admirar l'obra prima del Greco a Espanya, a requeriment de Felip II el Martiri de Sant Maurici i la legió tebana, que no considerà apropiat pel Monestir. El cretenc s'instal·là a Toledo.

La llarga visita la vam cloure a les 6,15 h. i a les 7,30 h. tornàvem cap a Madrid. A les 8,30 h. resàvem junts les vespres i a les 21 h. compartíem amb la comunitat un gustós sopar. Veure el Telediari de TV1 i informe setmanal i mica en mica cadascú al seu corral. Les habitacions són dignes i còmodes. Bona nit.

Dia setè. Diumenge 02.07.2017. Els jardins de Sabatini i la Basílica catedral de la Almudena. Tarda lliure

*Després d'un bon esmorzar tots sortim per visitar els jardins del Camp del Moro. Preguem els Laudes dominicals que ens ha preparat tan bé el **Germà Pablo Enrique**. Un cop acabada la pregària matinal decidim aleshores passejar pels jardins de Sabatini i contemplar la façana nord del Palau Reial tot admirant la vegetació geomètrica i les escultures que els guarneixen. Després alguns van a visitar l'església de San Francisco el Grande i d'altres admiraren els edificis nous del Senat i l'estatuària dels reis i els jardins de la Plaça d'Orient. Admirem l'escultura del cap Noval obra de Benlliure, com l'eqüestre del Rei Felip IV d'Àustria, obra italiana i les façanes del Teatre Reial i la del Palau amb la seva balconada. Mica en mica ens reunim tots per visitar i pregar a la gegantina cripta neoromànica de l'Almudena. Hi és enterrada la primera esposa de rei Alfons XII, Doña Mercedes. Després entrem a la Basílica Catedral de Madrid amb pintures coloristes de Kiko Argüelles al presbiteri. Preguem a la capella del*

Santíssim i admirem la imatge de la Mare de Déu de l'Almudena i del retaule gòtic policromat del gòtic internacional. A les dotze del migdia participem a l'*ofici dominical* concelebrat per set capellans. Els cants són ben acurats, les lectures ben llegides i l'homília entenedora. La pregària dels fidels en castellà i d'altres idiomes. Com a cant final l'himne a la patrona de Madrid i amb la benedicció final pugem al bus.

A les dues en punt comencem el dinar tot cantant la benedicció i el G. *José Luis* fa el brindis corresponent amb cava Codorniu amb gratitud al **Germà Jesús Miguel Zamora**, al **Germà Joaquín Gasca** i **Comunitat**

d'acolliment, al personal de cuina i menjador i als *Germans i hostatjats de pas*. La fruita i els pastissos són de festa grossa i la paella, gairebé valenciana, de l'horta... A la tarda reposem i sortim per grups a fer algunes sortides: Rodalia de la plaça de las Ventas, hi havia cursa de braus, al parc de la font del Berro, el cementiri de l'Est de l'Almudena, immens o anar cap al Retiro o voltants. La canícula de la tarda es fa notar força i pensem en el got d'aigua fresca de l'evangeli d'avui. Les vespres i el sopar tanquen la setmana. Cal preparar les maletes que demà ens espera l'AVE a Atocha.

Dia vuitè. 03.07.2017. Comiat: Cada ovella al seu corral. Atocha i com a casa enlloc

Després d'esmorzar anem a recollir les maletes i les pugem a l'autocar. Fem una enquesta d'avaluació del viatge i de prospectiva. A les 10,30 h. sortim cap a Atocha-AVE. A les 11,30 h. l'AVE abandona Madrid. Gràcies a *Griñón, Maravillas i el Casal La Salle Arlep* per la seva hospitalitat. I també als nostres Germans Visitadors **Josep Guiteras**, **Josep Canal** i **Jesús Miguel Zamora** per les facilitats donades. ¿Fins l'any vinent? Que la *Mare de Déu de l'Almudena*, Santa Maria de Montserrat, ens guïi sota el vostre mantell blau, penyora de salut i pau. Que tinguem a la comunitat i a la família un bon estiu ni que sigui calorós. La gratitud cordial als Germans **Enrique Polo**, infermer emèrit, per la cura de la bona salut dels 21 Germans, al G. **Pablo Enrique** pel folletó de pregàries del viatge i al G. **Antonio García** eficient i amable comptable

**FRATERNITAT
I CULTURA**

**OBERTURA
A L'ARLEP**

Tercer taller bíblic

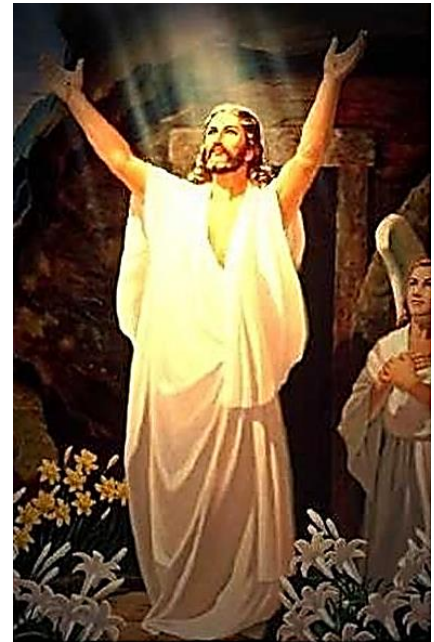
Meditació bíblica sobre la vivència de la Pasqua La Resurrecció en La Salle, avui

G. Josep Espuny i Crespo

El dissabte 20 de maig al matí va tenir lloc la tercera i darrera sessió del taller bíblic d'enguany, que ha estat a càrrec del Gmà. Josean Villalabeitia. Vam participar 26 Germans i Lasal·lians, tot començant amb una estona tranquil·la de pregària al voltant del temps pasqual on encara ens trobàvem.

La sessió es va desenvolupar en dues parts. La primera va ser una meditació bíblica sobre la vivència de Pasqua. La creença en Jesús ressuscitat se sustenta en la fe, que no és mai una experiència senzilla. Ni de viure ni, encara menys, d'explicar. El final dels respectius Evangelis vol transmetre, amb les limitacions pròpies del llenguatge humà, el goig que van viure els deixebles en experimentar que Jesús era una altra vegada entre ells, d'una manera nova i definitiva.

El text escollit va ser Jn 21, 1-19. En clau simbòlica i vocacional, comença parlant d'uns deixebles que no són capaços de veure Jesús fins que se'ls manifesta: Ell ha estat difícil de reconèixer a primera vista, però quan se n'adonen el veuen en l'esplendor de la seva glòria. Això ens recorda que també avui Jesús se'ns manifesta una i altra vegada, encara que sovint ens costi d'admetre. La seva és una invitació constant a obrir els

ulls de la fe per saber llegir la realitat i els signes dels temps, a l'estil de La Salle: d'aquí ve el sentit vocacional abans esmentat. I la realitat de Jesús que s'apareix als deixebles ens parla també del sentit profundament comunitari de la fe cristiana. Arribar junts on calgui, veure el món amb ulls de tendresa,

compassió i misericòrdia, ens fa més propers a l'Evangelí. I el final de l'escena ens presenta Jesús compartint el pa amb els deixebles. Un símbol de donació d'Ell mateix a través de l'Eucaristia, que es complementa amb una crida al seu seguiment.

La segona part, *Resurrecció en La Salle, avui*, va ser una altra meditació a partir d'algunes idees de *Lumen Fidei*, primera encíclica del Papa Francesc, posades en relació amb alguns articles de la versió renovada de la nostra Regla (2015). En clau lasal·liana, es tracta de veure-ho tot des de l'esperit de fe, i això il·luminarà les quatre realitats fonamentals: la centralitat de la Paraula, la presència de Déu, la

comunitat i l'Eucaristia. Aquest esperit de fe, tant estimat en La Salle, és qui connecta tot allò que fem amb l'experiència de Déu: la nostra vida, el nostre compromís, les nostres obres, valdran en la mesura que s'hi deixin conduir. Per això el n. 6 de la Regla ens recorda que esperit de l'Institut i esperit de fe s'identifiquen sempre. És també l'afirmació que cal mantenir l'esperança, sobretot en temps d'incertesa com ho poden ser els nostres. Per entrar i viure en aquest esperit (R 8) caldrà que els lasal·lians ens nodrim constantment en la pregària –personal i comunitària- i en la Paraula de Déu –meditada i compartida-. Només així serem capaços de jutjar les realitats de la vida a la llum de l'Evangelí, que va ser l'horitzó perenne per a **sant**. Joan de la Salle.

- CASA NOSTRA -

*En un indret tranquil, tot ell bellesa,
arran de mar, i al bes més pur del sol,
brilla l'ahir, company de la infantesa,
i encara avui captiva nostres cors.*

*Passen els anys, i amb ells el llarg viatge...,
però "el Grup" gaudeix veient el gran Casal.
Aquí hem crescut, omplint de ric bagatge
les nostres ments pensant en "el Demà".*

*Hem fet amics, "Amics" posats a prova.
Rebut lliçons de Llum i Vida Nova...
- Càlida Llar que els vells records encén ! -*

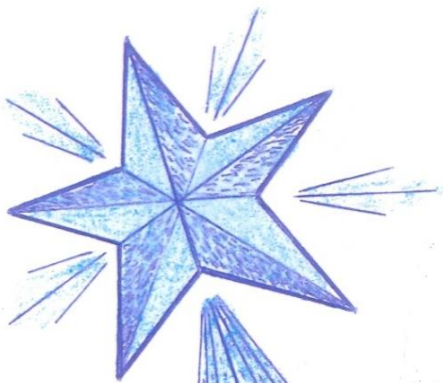
*Brindem AMICS, gaudint dels anys que ens resten,
donant sentit profund a cada festa.
Que visqui als cors l'Infant nat a Betlem !*

PER SEMPRE !

Ignasi Romeu

3 juny 2017

CAMBRILS (Jo et veig així)

Ets el mateix. Ton rostre no canvia.
Tu no te'n vas, es queden tes bondats
semblant arreu valors i poesia,
com neu que es fon deixant records llunyans.

Amb tu hem entrat per l'ampla portalada.
Après lliçons d'uns "Mestres" excel·lents.
Lluitat plegats per heure de l'anyada
els fruits madurs mannà pel pensament.

Seguint corriols de pura senzillesa,
hem avançat petjant segur camí.
Guanyant amics fidels fins la vellesa,
guarnint els cors de goig, flors, i sospirs.

Hem compartit la ruta de la vida,
lluny dels germans, dels pares i la llar.
Aquí hem crescut. La Salle n'ha estat "Guia".
El "Grup" dempeus memora el bell passat.

Ferma "Amistat" reuneix les velles glòries
per recordar un temps ple d'il·lusions,
i aquells Germans, presents en la memòria,
que ens van donar dels fruits el bo i millor.

Gràcies Germans! Intens és ton mestratge.
Portem ben alt l'escut, el pensament,
la fe que ens mou, la llum, ta viva imatge,
i el tracte humà d'amic en tot moment.

Ignasi Romeu

03/06/2017

d'Amistat

CARTA OBERTA AL NOSTRE ESTIMAT DIRECTOR MIQUEL CASAGRAN I JUERA

G. Ramon Font i Serra

Benvolgut Miquel !

No deixa de ser ben curiós que avui, quan tants s'enganxen a la cadira, a l'escó, als càrrecs ... decideixes, per voluntat pròpia, dir prou... Això diu molt a favor teu!

La Salle - Cassà de la Selva acaba una bonica etapa de tres anys magníficament dirigida per tu. Cal donar-te **les gràcies i felicitar-te!**

Moltes gràcies per tancar - esperem que temporalment - uns anys de la teva vida personal i professional amb tant **"superavit"** en tots els aspectes, fins i tot en l'econòmic que tant agrada a les altes esferes...

Moltes gràcies per deixar una escola plural, amb un equip docent molt humà, molt lasal·lià i molt professional que t'estima, et valora i treballa il·lusionadament!

Uns alumnes que també t'estimen i et valoren, que veuen com et preocupes d'ells, que els tractes com un pare. Cada alumne té una salutació, una conversa, un tracte amable, proper, un comentari, un reny... quan convé... Tot un **"luxe"** difícil de trobar avui.

Veient la teva manera de fer i de ser recordava una frase del nostre Sant Fundador que diu: **"en el tracte amb els vostres alumnes heu de tenir la fermesa del pare i la tendresa de la mare."** Ho has complert a la perfecció. Has estat ferm i tendre amb tots ells i amb tota la comunitat educativa. En definitiva, ens has estimat a tots... Costa tant de veure això en aquests mons de Déu...

El mateix cal dir de totes les altres persones que formem part de l'escola i treballem pel bé de tots: personal de consergeria i secretaria, serveis de cuina, neteja i manteniment, pares i mares, Ampa, Patronat, mini-comunitat de Germans... Tots hem estat al teu costat **"fent pinya, ben units i agermanats, feliços i contents."**

Quin espectacle tan interessant la nit d'ahir a l'acabar el bonic festival.

Tothom netejant, escombrant, col·laborant... amb un gran somriure, amb unes converses tranquil·les, festives i joioses...

Moltes gràcies per totes les hores dedicades a les persones, a l'escola, a tothom... Des de les primeres hores del matí fins ben entrat el vespre i sovint la nit, treballant pel bé de tots. Sempre constant i desinteressat, altruista, no et canses mai. Has fet més amb tres anys que molts d'altres en sis, set, nou i més anys... i donant - molt bé per cert - classe...

Moltes gràcies per ser i fer de director! Ets un **"gran líder"** que sap organitzar, delegar, que cerques solucions, que aconsegueixes tot el que et proposes, que ho preveus tot, que confies i ets simpàtic i agradable, amb un gran sentit de l'humor, generós i amb una gran visió de futur...

A tots els nivells abunden avui els gestors. Cal gestionar evidentment, però quina pobresa quan només es fa això, quan s'està pendent del que diuen els de dalt, quan no es té iniciativa pròpia, ideals...

Miquel, has gestionat **molt bé** l' escola, però has sigut molt més que un simple gestor, **has sigut un gran Director!**

Per tot el que has fet, que és molt cal **felicitar-te ben de cor! Moltes felicitats Miquel!** Pots sentir-te ben satisfet d'aquests tres anys de servei generós, **amb el vist-i-plau de tothom i**

amb l'admiració que genera la teva persona i el teu mestratge!

Diuen que: **els homes que lluiten un dia són bons; els que lluiten un any són millors, els que lluiten sempre son imprescindibles.**" Miquel, tu ets i seràs sempre imprescindible!

Avui que estan de moda els eslogans i els lemes... el teu podria molt ben ser aquest: **"fer i deixar fer"**. Has fet i treballat molt, has deixat fer i has confiat en les persones que hem estat al teu costat, que s'han entregat a tu amb cos i ànima. Això només ho fan les grans persones, els grans Directors!

Sóc gran, he tingut molts directors, vint-i-tres exactament! **Tu el millor!**

Estic escoltant l'al·leluia de Haendel i aixeco els meus ulls al Senyor li dic:

Moltes gràcies Déu meu per haver conegut un gran Amic, un gran Director! Beneeix la seva persona, la seva família, la nostra escola tan humana, cristiana i lasal·liana i a tots nosaltres! Amén! Al·leluia!!!

Tarda de diumenge - Vacances d'estiu

Temps per pensar...

Dos pensaments em venen a la ment

G. Ramon Font i Serra

El primer és aquest: "Potser aviat hi hauran més càrrecs que Germans "?

Bé, exagero ja ho sé... Però quan jo era jovenet, d'això ja fa molt de temps hi havia al Districte quasi bé quatre-cents Germans i només un Provincial i un Secretari... I tot funcionava... Eren altres temps... Ara, tractant de respondre a les noves exigències, les coses han canviat i tot s'ha anat complicant amb nous càrrecs, reunions i més reunions, viatges i més viatges... Actualment a Espanya som uns sis-cents Germans, la gran majoria ben grandets i tenim un Provincial, set auxiliars, un més que la temporada anterior, i no sé pas quants encarregats de zona... que ja anirem sabent que és el que faran exactament... Comprenc que estem en una nova època que demana creativitat per al futur...

Davant de tanta moguda em va venir al cap una cançó de José Luis Perales que diu: "¿...Y quién es él, a qué dedica el tiempo libre? pregúntale..." Doncs això, ja ens ho explicaran... A tots ells molta sort!

El segon és aquest: "els canvis".

Aquesta any els canvis han matinat i el dia 2 d'abril a Cassà de la Selva van nomenar un nou director.

Durant un llarg tercer trimestre hem conviscut amb dos directors. En Miquel que ha seguit exercint com li pertocava i a més ho ha fet a la perfecció, com sempre, i el nou ha sovintejat la seva estada entre nosaltres...

Una situació nova que tindrà la seves justificacions, encara que em sembla millor donar a conèixer els nomenaments com sempre o sigui a l'acabar el curs... Al meu entendre i al de molts tot això no ha reportat pas gaires beneficis...

Els canvis dels Germans, pocs perquè cada vegada som menys, també han matinat... Llegint la llista em va fer gràcia el següent i ho dic amb tot el respecte: Alguns van d'aquí a l'Àfrica i a altres llocs de l'estranger i tornen, com jo vaig de Cassà a Girona i torno... Temps nous...

L'ASSETJAMENT ESCOLAR O "BULLYING"

G. Virgili García López

ALGUNA QÜESTIÓ PRÈVIA: Les bromes no són "bullying". Fer bromes i assetjar són coses diferents. Les bromes generalment són inofensives, són una mena de comunicació. Però, alerta, hi ha bromes negatives o burles, que poden dur a l'assetjament. Els mals mots (motes) sí són una forma d'assetjament escolar. El bullying es proposa humiliar. L'absència d'un clima de bona convivència a l'aula o a l'escola afavoreix l'aparició de l'assetjament escolar.

QUÉ ENTENEM COM ASSETJAMENT ESCOLAR:

Qualsevol mena d'agressió mantinguda en el temps que té per finalitat fer mal. La víctima es troba sola davant un grup d'agressors i observadors del que passa. Si això no es frena, es genera una exclusió i aïllament de la víctima i cada cop aquesta experimenta més el menyspreu rebut i augmentat.

TIPUS D' ASSETJAMENT. **Assetjament físic:** Empentes, puntades de peu, cops. **Assetjament verbal:** insults, menyspreus, mals mots... **Assetjament psicològic:** Té per objecte fer minvar l'autoestima de la víctima i augmentar la sensació de temor. **Assetjament social:** Es proposa aïllar la víctima de la resta de companys, deixar-la sense amics.

ACTUACIÓ DELS CENTRES ESCOLARS DAVANT EL BULLYING: La seva eradicació en una escola demana esforç i cooperació de tota la Comunitat educativa. Qui detecta un cas de maltractament ho ha de comunicar immediatament a la Direcció del centre, tot respectant el principi de confidencialitat tant de part de l'agredit com de l'agressor.

Els professors han d'estar molt atents als senyals que poden indicar que l'alumne pateix assetjament:

Absència de classe de l'agredit per por de trobar-se amb l'agressor, mostrar símptomes d'ansietat, baixar l'estat d'ànim, mostrar conductes agressives, baixar el rendiment acadèmic, minvar l'atenció i la concentració a l'aula, perdre amistats...

Direcció i professorat han d'estar-hi molt atents ja que l'escola ha de garantir un entorn segur per facilitar l'aprenentatge. A tots, mestres, pares, alumnes, ens pertoca crear un ambient acollidor i segur on els infants puguin créixer amb normalitat. El bullying no pot esdevenir un tema tabú. Cal insistir també a l'alumnat que si detecta

un cas d'aquests ho ha de comunica-ho. No fer-ho seria un greu error. Juan Manuel Montilla escriu "Si denuncies una situació de Bullying ets valent, no un delator." I als pares aconsella: "Deixem les xarxes socials i parlem més amb els fills".

EL CIBERBULLYING: En els darrers anys l'assetjament ha augmentat i agreujat amb l'aparició del ciberbullying que és la transmissió d'informació mitjançant l'ús de noves tecnologies: correus electrònics, telèfons mòbils, pàgines Web... El nostre adolescents estan en contacte permanent amb aquestes xarxes i sovint les empren per difamar, fer mal...

Amb la teoria de subratllar els drets dels infants i oblidar les seves obligacions, arribem a notícies com aquesta apareguda a "La Vanguardia" (23.03.2017). "Absolta una mare per prendre el mòbil al seu fill després un lleu estira i arronsa. La mare ho va fer a fi que la nena es posés a estudiar. El fiscal demanava per la mare nou mesos de presó". Uns dies després el mateix diari (23.04.2017) publica l'absolució d'un pare acusat de

maltractament per la discussió amb la seva filla de 14 anys a qui va prendre el mòbil. El jutge del Penal d'Almeria qüestiona la credibilitat de la menor que acusava al pare d'unes lesions produïdes durant l'incident. Durant el judici la noia va reconèixer el seu mal comportament, treure males notes, i fumar, tot i que el pare li ho havia prohibit. A més va reconèixer que s'havia fugat de casa durant una setmana i s'havia autolesionat.

El mòbil, que d'una banda és de vegades font de discòrdies familiars, s'empra també per alguns nois com instrument de tortura dels companys: L'anomenem ciberbullying.

L'assetjament escolar, en totes les formes i modalitats, ara preocupa a la nostra societat. "La Vanguardia" del 29.03.2017 dedica un comentari a les TIC. Parla de "Navegar amb seguretat" i recomana el programa "Internet segura" promogut per la Generalitat. S'hi ofereixen recursos a fi que els nens, joves, familiars i educadors siguin conscients de les oportunitats i del riscs de la Xarxa. En el mateix diari informa que "Totes les escoles catalanes tindran un pla ANTIBULLYING" i afegeix que això s'aplicarà a totes les escoles amb nens de 0 a 16 anys.

Aquesta Ordre fou publicada en el DOGC de 17.03.2017 i ha d'estar operatiu en el terme de tres anys. Els Directors dels Centres Públics i Concertats redactaran el Projecte de convivència adaptat a les necessitats i especificitats de cada centre. Cal afegir que alguns centres ja el tenen i l'apliquen quan el cas ho requereix.

ECOS DE L' ASSETJAMENT ESCOLAR A LA PREMSA: Sovint surten als Diaris casos d'aquests. Ara em referiré a alguns d'aquest curs escolar.

- Hospitalitzat un infant de 7 anys per l'agressió física de tres companys a l'escola. Els pares denuncien dos anys de bullying sense que l'escola hagués reaccionat. Un familiar d'aquest nen afirma que J.T. estava patint un calvari des de que hagué de tornar al Col·legi el mes passat de setembre. (La Vanguardia 13.11.2016).
- Detenen quatre menors per un cas d'assetjament escolar en un Centre de Segòvia. Els pares del menor van posar la denúncia després que el seu fill patís vexacions per part de quatre companys... (Diari de Girona 24.11.16).
- La Fiscalia de Barcelona demana protecció per a 12 nens. Tres són de primària i altres 9 són de l'ESO. Els agressors són alumnes de la mateixa escola. Els Centres afectats han intervingut per aturar la situació i reparar el mal fet. Han demanat la implicació dels pares i la seva actuació. Si l'agressor té més de 14 anys passa a disposició judicial. ("La Vanguardia 10.01.2017).

- Detenen un jove a Alacant per apunyar a 5 companys de classe. El menor va atacar indiscriminadament els estudiants mentre cridava que estava fart, fet pel qual s'investiga si va ser objecte d'assetjament escolar. El jove té un brillant expedient acadèmic. (30.01.2017).

- A Múrcia investiguen el suïcidi d'una nena de 13 anys víctima d'assetjament escolar. La menor va ser traslladada a un altre institut. Va deixar una carta de comiat, trobada al mes de desembre de 2016. (Diari de Girona 17.01.2017).

- Cinc adolescents detinguts per apallissar una menor i gravar-la. Es va penjar a la xarxa. La noia anava a l'encontre d'ells a fi d'integrar-se en el grup d'amics d'una de les suposades agressores. (La Vanguardia 24.02.2017).

- Crec que és una invitació a reflexionar l'escrit de la Sra. Pilar Roca publicada a la Vanguardia del 15.02.2017 a la secció: Cartes al Director. Es repeteix cada any la notícia que un nen se suïcida per assetjament escolar. Què li passa a la nostra societat? No sabem ensenyar als nostres infants i adolescents els valors de l'amistat, de la bona companyonia, de l'ajut al feble, en comptes d'aprofitar-nos-hi? Si segueixen així esdevindran éssers egoistes, sense pietat. Els mestres han de detectar aquests alumnes i preocupar-se de la seva problemàtica i ajudar-los. I també els pares han de parlar amb els seus fills del dia a dia de l'escola... Entre tots ensenyem-los humanitat als nostres nens.
- També això preocupa al Papa Francesc. Llegim a Catalunya Cristiana al nº 1958: "El passat 25.03.2017 el Papa es va trobar amb un grup de prop de 70.000 joves a l'Estadi de San Siro a Milà. Eren joves que acabaven de rebre la confirmació o s'hi preparaven. "Us demano joves que feu promesa al Senyor de no fer mai bullying i no permeteu mai que es faci al vostre col·legi, a la vostra escola, al vostre barri... No us burleu mai, no empipeu mai a un company".

La complexitat i gravetat del món del bullying és possible que ens deixi descoratjats. No seria aquesta la postura correcta. Hem d'actuar amb optimisme i posar el nostre granet de sorra a fi que l'ambient de la nostra societat millori. Si així ho fem, els pares a la família, els mestres a l'escola, els alumnes a les aules,... mica en mica l'atmosfera serà més respirable.

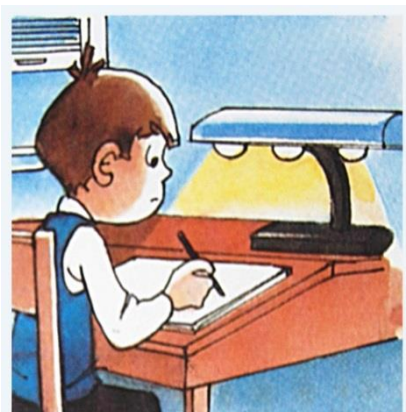
La mare Teresa de Calcuta deia: "A vegades sentim que el que fem és solament una gota, però la mar seria menor si li faltés una gota". També són ben suggeridores les paraules d'Albert Einstein: "La vida és molt perillosa, no per les persones que fan el mal, sinó per les que s'asseuen a veure el que passa".

Deures escolars, SÍ ?

Deures escolars, NO ?

G. Virgili Garcia López

No sé si ho recordaràs, però el curs escolar 2016-2017 el vam començar amb una campanya molt dura des dels mitjans de Comunicació Social, sobre els Deures Escolars. La polèmica ocupà una bona part del primer trimestre i aquests foren alguns dels titulars de premsa apareguts en els diaris:

"ELS PARES RECORREN A BOICOTEJAR ELS DEURES DE CAP DE SETMANA"

"LA CEAPA INICIA UNA CAMPANYA PER ACABAR AMB ELS DEURES"

"LA CEAPA ANIMA ELS PARES PERQUÈ ELS SEUS FILLS NO LLIURIN ELS DEURES"

"UNA ORGANITZACIÓ DE MARES I PARES D'ALUMNES CRIDA A BOICOTEJAR ELS DEURES"

"EL PRESIDENT DE LA FAPAES A CATALUNYA AFIRMA QUE ELS DEURES A CASA SÓN UN PROBLEMA AFEGIT A TOTS EL QUE TÉ L'ESCOLA"

"MORIN ELS DEURES, VISCA L'OCI"

"LA FAPAC VEU ELS DEURES COM UN MOTIU DE DESIGUALTAT, PERÒ NO CONSIDERA PRIORITARI EL DEBAT"

"LA VAGA DE DEURES EL NOVEMBRE PREVEU UN ESCRIT DELS PARES DESAUTORIZANT EL POSAR-NE"

"ELS PROFESSORS EN CONTRA DEL BOICOT ALS DEURES, I ELS PARES DIVIDITS"

"LES ASSOCIACIONS DE PARES D'ALUMNES, CONCAPA I CEAPA, ENFRONTATS PELS DEURES"

La CONCAPA no ha estat pròdiga en titulars de premsa, però sabem que aquesta Confederació Catòlica d'Associacions de Pares, que té un objectiu principal la defensa dels drets de la família, particularment en l'àmbit educatiu, s'ha constituït en defensora de donar als alumnes uns deures raonables. Cal dir també que ha qualificat d'increïble que la CEAPA, majoritària en l'ensenyament públic, "encoratgi les famílies a que els seus fills no compleixin amb les seues obligacions educatives, entre les quals hi ha els deures". No podem encoratjar les famílies a no complir normes, doncs fem un flac servei en favor de l'educació i de la societat. El treball de casa és necessari per a refermar el que s'ha après en el Centre Educatiu".

A FAVOR: La pràctica d'enviar deures a casa

se sustenta en diferents motius: Per generar en els nois hàbits i actituds relacionades amb la capacitat de treballar de manera autònoma i organitzar el seu temps. Això contribueix, sens dubte a millorar el seu

rendiment acadèmic. La realització de deures escolars a casa afavoreixi també el fet de que la família s'involucri en l'aprenentatge dels seus fills. Això no vol pas dir que siguin els pares els qui facin el treball. El seu rol s'ha de limitar a orientar, estimular, animar.

La realització dels deures suposa un hàbit que tot alumne ha d'aprendre. Més tard en el Batxillerat i en la universitat esdevindrà una exigència.

Per seguir endavant amb els estudis cal un esforç personal. La realització dels deures escolars, fomenta aquest esforç tan necessari i positiu.

Les tasques escolars ajuden a distribuir el temps, reforçar els continguts explicats a classe i inclús permeten afegir nous continguts.

EN CONTRA: Frustran els nens impedit-los el joc. Causen tensions a la família quan els pares treballen i a la família hi ha diversos fills. No

és tolerable que les tasques escolars siguin de vegades un exercici tediós i avorrit. La CEAPA denuncia que moltes vegades els deures entren en conflicte amb les necessitats dels nens. Un altre motiu de refús als deures escolars per part de la CEAPA és que els qualifica d'herència nociva d'un mètode pedagògic obsolet basat en la memorització i en la repetició de continguts.

Crec que podem afirmar que cada família és un món i que les circumstàncies personals i professionals dels pares condicionen el que els nens continuïn fent els deures escolars a casa.

La campanya s'hauria de centrar en "LLUITAR PER UNS DEURES ESCOLARS JUSTOS". Això suposa que el temps dedicat als deures escolars ha d'estar d'acord amb l'edat de l'estudiant. A Primària entre 30 i 60 minuts i anar augmentant el temps arribant a l'ESO.

Per evitar els abusos contra els que clamen molts pares, s'ha de donar una coordinació entre els professors dels mateix curs, per exemple, dilluns, deures de matemàtiques, dimarts anglès, dimecres naturals... Si no

existeix aquesta coordinació del professorat i el mateix dia tots els professors posen deures, és quan es produeixen aquestes situacions que no són raonables, generen estrès i tenen un efecte negatiu en el rendiment acadèmic i en l'actitud vers l'assignatura.

Diguem també que, en ocasions, els pares apunten els seus fills en multitud d'activitats extraescolars i això també dificulta la realització dels deures escolars; els nens es veuen desbordats i no tenen temps per a tot. ¿Deures escolars sí, o deures escolars no?, van demanar al Jutge de Menors Emilio Calatayud. Aquesta fou la seva resposta:

"Deures sí, però els justos. Els nens han de jugar. I menys activitats extraescolars que tenen una agenda més complicada que la d'un ministre".

Pistes per fer més feliç la teva vida

Full Parroquial de Cassà de la Selva, 9 juliol 2017

**“ Veniu a Mi tots els que esteu cansats i afeixugats;
jo us faré reposar ”
Mt 11,28**

1. La felicitat no és tant fer el que un vol sinó voler el que un fa.
2. Es meravellós ser important, però és més important ser meravellós.
3. Una persona intel·ligent de seguida es recupera d'un fracàs, una persona ximple mai no es recupera d'un èxit.
4. Qui s'acostuma a regalar flors sempre tindrà les mans perfumades.
5. No existeix el camí de la felicitat, la felicitat és el camí.
6. Si dones amor reps amor.
7. L'univers és ple de vivències, i no tant dels d'àtoms.
8. Les coses millors i més boniques no poden veure's ni tocar-se... però se senten en el cor.
9. Cada matí em dic: "Endavant, moltes coses que poden ser millorades m' esperen!"
10. Quan dono el millor que tinc, tot es torna agradable, fins i tot allò que no estava previst que ho fos.
11. Estima! Estima-ho tot sense demanar res a canvi. Tindràs el firmament estelat a l'abast de les teves mans.
12. Ningú no pot crear odi ni angouxa dintre meu. Només jo puc fer-ho.
13. No hi ha fosc, per gran que sigui, que una espelma no pugui il·luminar.
14. Una llum s'encén amb una altra llum.
15. Cobreix d'or les ales d'un ocell i no podrà volar.
16. Tots tenim un lloc en el cor de Déu.
17. Parla només quan allò que dius és més important que el silenci.
18. No vulguis per a ningú allò que no vulguis per a tu.
19. Fes per als altres allò que voldries que els altres fessin per a tu.
20. N'hi ha que tenen pressa per créixer, i després sospiren per la infància perduda.

El gelat de xocolata

Un relat que ens parla de la facilitat amb la qual jutgem

G. Salvador Balart i Altés (de Jaume Cubells, Articles, històries i pensaments per a reflexionar)

Un nen d'uns 10 anys va entrar en una gelateria i va seure en una taula. La cambrera va posar un got d'aigua davant d'ell.

- Quant costa un "cucurutxo" de gelat de xocolata? –

Va preguntar el nen.

- Dos euros cinquanta-, va respondre la cambrera.

El nen va treure una mà de la butxaca i va examinar una quantitat de monedes...

- Quant costa un gelat de xocolata de gotet? –

Va tornar a preguntar.

Algunes persones estaven esperant ser ateses i la cambrera ja estava una mica impacient.

- Dos euros!

Li va contestar bruscament. El nen va tornar a contar les monedes...

- Llavors vull el gelat de gotet-, va dir el nen.

La cambrera li va portar el gelat, va posar el tiquet a la taula i va anar a atendre altres taules, rondinant pel temps que li havia fet perdre el nen.

Aquest va acabar el gelat, va pagar a la caixa i va marxar. Poc després la cambrera va arribar a la taula que el nen havia ocupat, per netejar-la, i llavors li va costar empassar saliva amb el que va veure. Allà, ordenadament al costat del plat buit, hi havia cinquanta cèntims... la seva propina.

PREGUNTES PER AL DIÀLEG

1. A la teva Comunitat, jutges sovint els teus Germans?
2. I ells a tu?
3. Com et jutges a tu mateix?

CRONOLOGIA DE LES CIRCULARS DEL TEMPS DEL G. JOSEPH, SUPERIOR GENERAL DEL 1884-1897

Seminari SIEL, Roma

Dades extretes dels Arxius de la Casa Generalícia

Nº	DATA	ASSUMPTE(S) TRACTAT(S)
33	21 novembre 1884	El Capítol General i els seus resultats
33c	6 gener 1885	Als GG. Visitadors. Atenció a la formació dels Germans Nota relativa a 4 Retirs que es faran a Athis-Mons
33g	3 febrer 1885	Manera de complimentar un estat referent als béns de l'Institut
33h	7 febrer 1885	Als GG. Visitadors. Enviament d'uns estats que s'han de complimentar en cada escola
33j	març 1885	Carta als futurs Exercitants de 30 dies sobre els beneficis dels Exercicis
34	1 maig 1885	Peregrinació a Roma. Audiència del Sant Pare el 3 de maig
35	21 maig 1885	Convocatòria de la Comissió de Revisió de Càntics Religiosos
36	25 juliol 1885	Causa de Beatificació del Venerable de La Salle
36a	28 juliol 1885	Als GG. Directors del Noviciat Menor. Oracions per la Causa del Venerable de La Salle
36b	3 setembre 1885	Als GG. Visitadors. Sobre possible examen obligatori de Religió per als Escolàstics
37	24 setembre 1885	Jubileu del Noviciat Menor. Origen del Noviciat Menor de París, celebrat el 29-9-1885
38	30 octubre 1885	Examen de Religió a l'Escolasticat
38bis	15 gener 1886	Any Nou. Visita dels GG. Assistents a Orient i Amèrica
38bisb	6 febrer 1886	Als GG. Visitadors. Recomanació d'organitzar la intercessió en favor l'Institut
38bisc	12 abril 1886	Petició dels catòlics de França contra les lleis opressores de la llibertat religiosa
38bisd	20 abril 1886	Carta dirigida pel Comité de Defensa Religiosa als Superiors Generals
38bise	1 maig 1886	Observacions relatives als Germans i als Butlletins d'Antics Alumnes
38bisf	6 juny 1886	Invitació al Recés d'Athis –Mons del 25 de juny al 2 de juliol

39	15 juny 1886	Llista d'Aspirants als Vots pel 1886
40	9 juliol 1886	Causa de Beatificació del Venerable de La Salle. Escapulari Nostra Senyora del Carme
40a	15 octubre 1886	Elevat oracions amb motiu del vot de la llei sobre l'Ensenyament Primari
40e	30 novembre 1886	Sobre l'elecció d'un representant d'escoles de Congregacions en el Consell Departamental
40g	21 desembre 1886	Sobre Germans amb títol, de la llei 1886, que han de renovar el compromís decennal
40h	7 gener 1887	Es demana un informe als grans centres per als Arxius de l'Institut
40i	13 gener 1887	Als GG. Visitadors. Sobre alguns punts de la llei del 30 octubre 1886
41a	21 gener 1887	Es sol·licita informació sobre determinades escoles laïcitzades
41c	15 febrer 1887	Observacions per al representant d'Obres de Joventut
41d	25 febrer 1887	Èxits escolars en l'exposició de Nova Orleans. Ordre de treure de la traducció anglesa de la <i>Guia de les Escoles</i> el full en què es parla de llengües clàssiques
42	24 març 1887	Causa de Beatificació del Venerable de La Salle
43	20 maig 1887	Reedició de la vida del Venerable de La Salle
43bis	20 maig 1887	Llista d'Aspirants als Vots de 1887
44a	10 juny 1887	Indicacions relatives al Jubileu sacerdotal del Papa
44b	23 juny 1887	Resolució del Règim d'intentar un assaig de Segon Noviciat. Condicions
44c	24 juny 1887	Als GG. Visitadors. Noves informacions referents al Jubileu del Papa
44d	16 juliol 1887	Petició de l'informe història de cada casa
45	16 juliol 1887	Causa del Venerable de La Salle. Judici aprovatori dels miracles
45a	17 agost 1887	Centres de l'Institut vers els quals s'ha d'orientar els alumnes que desitgen continuar estudis especials
45b	18 agost 1887	Invitació a AA. AA. a participar en la peregrinació a Roma, l'octubre
46	7 novembre 1887	Causa del Venerable de La Salle. Decret sobre els miracles
46b	12 novembre 1887	Anunci d'un Calendari de les Escoles Cristianes amb màximes i fets del Fundador
46c	29 novembre 1887	Enviament de l'últim Decret de la Causa del Venerable de La Salle
46e	26 desembre 1887	Unió d'oracions per al Jubileu sacerdotal del Papa Lleó XIII
47	6 gener 1888	Any Nou. Preparació immediata a la Beatificació del Fundador

47a	2 febrer 1888	Carta per a comunicar la Beatificació del Venerable de La Salle
47b	1888, Roma	Cartes Apostòliques per a la Beatificació. Datades del 14 de febrer. Ofici del 4 de maig
47c	14 febrer 1888	Anunci de l'enviament d'un estudi de Mons. D'Huist. Introducció a la vida il·lustrada del Beat
47e	2 març 1888	Invitació i indicacions als GG. de París per al Tridu a Sant Sulpici (13-15 març)
48	19 març 1888	Beatificació del Venerable de La Salle: celebració de festes en el seu honor
48a	22 març 1888	Avançament del Recés del Règim i dels GG. Visitadors
48c	18 maig 1888	Llista d'Aspirants a Vots pel 1888
49	28 maig 1888	Apostolat de l'Oració. També en edició anglesa. Intercessió amb motiu de la llei militar. Indicacions
49a	9 juliol 1888	Recés a Athis per als Germans encarregats d'obres de Perseverança
49b	16 juliol 1888	Cases que tenen establerta alguna Congregació per als alumnes. Cases amb obres de joventut
49c	30 juliol 1888	Avisos. Registres, relació amb alumnes, viatges, Apostolat de l'Oració
49e	30 juliol 1888	Als GG. Presidents de Retirs anuals: recomanacions
49f	13 agost 1888	Als GG. Directors de novicis: oracions especials i adoració perpètua
49h	8 desembre 1888	Perseverança dels alumnes després de sortir de l'escola
49i	1888	Avisos i viatges per als Germans que viatgen en vaixell
50	15 desembre 1888	Final de l'any jubilar del Papa Lleó XIII. Pràctiques recomanades
50a	10 gener 1889	Oracions amb motiu d'una decisió final que afectarà al compromís decennal
52	15 de març 1889	Preparació dels nens a la Primera Comunió
53a	29 maig 1889	Llista d'Aspirants als Vots de 1889
54	14 juny 1889	Festa del Sagrat Cor de Jesús
54a	Juliol 1889	Benedicció Apostòlica atorgada l'11 de juliol per als Germans que practiquen el Recés
54b	6 agost 1889	Als GG. Directors de París. La Casa Mare acollirà els Germans de pas a la ciutat
54c	23 agost 1889	Als GG. Directors de Noviciat i Escolasticat: oracions per als Retirs
54d	15 novembre 1889	Record sobre els avisos per a la selecció de llibres clàssics

54f	16 novembre 1889	Als GG. Directors de Noviciat i Escolasticat: oracions per un assumpte important
54g	3 desembre 1889	Carta Circular als Germans d'Espanya
55	20 gener 1889	Any Nou. Abandó a la Providència. Oracions per als GG. Joves
55a	1890	Observacions relatives a la Quaresma. Dispenses concedides pels Bisbes
55c	12 març 1890	Indicació sobre l'apostolat que s'ha de fer amb els llibres de premis
55d	31 març 1890	Sobre la selecció dels llibres de premis
56	31 març 1890	Decret per reprendre la Causa de Canonització del Beat de La Salle. Rescriptes relatius a la festa el Beat
56a	22 maig	1890 Llista dels Aspirants a Vots
56b	28 maig 1890	Enviament regular de documents per a l'administració general de l'Institut
56d	31 desembre 1890	Quadre de les reunions de joves el diumenge, per Departaments
57	6 gener 1891	Any Nou. Manuals especials. Obres. Catecisme. També en italià
57b	17 febrer 1891	Enviament d'un catàleg de nous llibres per a premis
58	19 març 1891	Decret de S. S. Lleó XIII, de 17 de desembre 1890
58a	3 abril 1891	Als GG. Visitadors, amb motiu del Recés del 21 d'abril
58c	12 maig 1891	Llista d'Aspirants a Vots
58d	21 maig 1891	Reedició de la Carta de l'1 de maig de 1886. Butlletins d'Actes d'Associacions d'Antics Alumnes
58e	26 maig 1891	Comunicació de la mort dels GG. Patrick i Phileter, Assistents
59	19 juliol 1891	Envio de la còpia del Decret del 17 de desembre de 1890. Diversos avisos
59b	Juliol 1891	Als GG. Directors. Avisos referents a les entrevistes amb els inferiors
59c	Juliol 1891	Avís determinant la lectura anual del Decret de 17 de desembre 1890
59g	27 octubre 1891	Es prorroga el termini dels compromisos decennals fins el 31 de desembre
60	29 octubre 1891	Convocatòria de la Comissió electora per elegir els Assistents
61	17 novembre 1891	Elecció dels GG. Assistents Réticuis i Clémentian
61a	18 gener 1892	Projecte d'enviar un exemplar de la vida del Beat de La Salle als benefactors

61b	16 gener 1892	La situació creada a l'Església de França. Declaració dels Cardenals de França
62	19 gener 1892	Renovació en l'esperit d'oració i de mortificació
62a	25 gener 1892	Recomanacions als GG. Joves cridats a files. Avisos pràctics
62c	1892	Recomanacions sobre la Quaresma de 1892
62d	4 abril 1892	Sobre l'apostolat amb els llibres de premi. Reserves per la qüestió financera
62e	4 juny 1892	Llista d'Aspirants a Vots pel 1892
62f	29 juny 1892	Indicacions complementàries sobre les mesures adoptades pels llibres de premi
62g	5 juliol 1892	Es demanen observacions per a l'Avantprojecte per a la nova edició de la Guia de les Escoles
62h	15 juliol 1892	Anunci de la mort del G. Raphaélis, Assistent en la catàstrofe de Saint Gervais 12-7-1892
62i	16 juliol 1892	Petició dirigida a l'Institut perquè participi en l'Exposició Internacional de Chicago
62j	22 setembre 1892	Sobre un possible Recés a Athis per a Germans soldats
62k	18 octubre 1892	Record de la carta del 24 d'octubre a propòsit dels Germans cridats a files
62l	18 octubre 1892	Record de les recomanacions referents a l'estudi de Catecisme
63	18 desembre 1892	Jubileu Episcopal de S. S. Lleó XIII
64	1 gener 1893	Any Nou. Nou ànim en veure la unió dels Germans en l'oració
65	19 febrer 1893	Peregrinació a Roma. Audiència del 23 de gener 1893
65a	27 febrer 1893	Desig d'establir comunicació regular amb els GG. soldats
65b	24 maig 1893	Llista d'Aspirants als Vots per 1893
65c	4 agost 1893	Avís relatiu als joves Germans soldats per la seva col·locació en el millor lloc
65d	8 agost 1893	Unió d'oracions davant de la renovació de la Cambra de Diputats. Motius
66a	Febrer 1894	Noces d'Or de les obres de joventut
66b	16 febrer 1894	Reunió d'una Comissió a París el 27 de març per llibres i programes
67	7 abril 1894	Nous favors atorgats per la Santa Seu
67a	19 abril 1894	Anunci de l'enviament d'un extracte de la Circular anunciant el Capítol General de 1894

67b	22 maig 1894	Llista d'Aspirants als Vots per 1894
67c	19 juny 1894	Oracions i sufragis per al G. Jurson, Assistent dimissionari
68	24 juny 1894	Convocatòria del Capítol General
68a	1894	Sumari de les Regles i Costums de l'Institut sobre la formació
69	21 novembre 1894	Resultat del Capítol General de 1894
69a	19 febrer 1895	Celebració fervorosa del mes de sant Josep
69b	15 abril 1895	Oracions amb motiu de la mort del G. Osée, Assistent el 14 d'abril
69c	11 juny 1895	Llista d'Aspirants a Vots pel 1895
69d	28 juny 1895	Sol·licitud de notes per preparar la nova edició de la <i>Guia de les Escoles</i>
70	2 juliol 1895	Favors atorgat per la Santa Seu
71	18 octubre 1895	Publicació de l'Exposició de la doctrina cristiana
71a	23 octubre 1895	Avís als GG. Directors encarregats del Retir de comiat. Programa
71b	23 octubre 1895	Recés de comiat. Consells als GG. soldats
71c	23 octubre 1895	Avisos referents a la vida cristiana dels GG. soldats
72	24 octubre 1895	Carta a S. S. Lleó XIII amb motiu de la nova llei fiscal
72a	15 desembre 1895	Avís sobre el recolzament que s'ha de donar als GG. soldats
73a	23 abril 1896	Peregrinació de l'Institut a Reims amb motiu del 14è Centenari del baptisme de Clodoveu
73b	1º maig 1896	Record de les observacions relatives als Butlletins de les Associacions d'Antics Alumnes
73c	28 maig 1896	Llista dels Aspirants a Vots pel 1896
73d	18 desembre 1896	Carta del Règim: petició d'oracions pel G. Superior General malalt
73e	23 desembre 1896	El G. Joseph, Superior General, rep els últims Sagraments el 18 de desembre
73f	2 gener 1897	Carta dels GG. Assistents comunicant el decés del G. Joseph, Superior General
74	8 gener 1897	Carta dels GG. Assistents: Convocatòria del Capítol General el 15 de març
74a	19 març 1897	Es comunica l'elecció del G. Gabriel Marie com a Superior General el 19 de març

NOTAS SOBRE MIS LECTURAS

G. José Antonio Panero Andrés

ALEIXANDRE, Dolores. Envejecer con esplendor

“Tomad sobre vosotros mi yugo” (Mt. 11,28).

Parece una incongruencia: ¿Cómo va a aliviarnos el ponernos debajo de un yugo? Pero no es el yugo lo que alivia, sino el saberse caminando a dos con el Otro, tenerlo siempre al lado, compartiendo lo que venga.

Esto hace perder los miedos. Y que sea una *“Pesada, carga ligera”*. Crees que eres tú quien lo lleva, pero es Él quien te lleva a ti.

Jesús no nos salvó por su fuerza y su poderío, sino por su vaciamiento (Flp. 2,6-10) y su pobreza. *“Siendo rico se hizo pobre”* y para transitar por esos caminos, tendremos que ir aprendiendo a *“gloriarnos en nuestras debilidades”* (2Cor. 12,9). Dejarle a Él el volante, la brújula y

el mapa de carreteras, confiando que las pérdidas pueden ser ocasión de ganancias, aunque no lleguemos a entender ni por qué, ni cómo.

Quedarse sólo como Jacob ante el ángel, es una imagen suficiente de lo que puedes suponer la etapa de reducción de actividad, de quedarse sin equipaje, del otro lado, sin apoyarnos como antes en nuestro yo: eficacia, reconocimiento, saberes, costumbres, autonomía. *“Te basta mi gracia”* (2Cor 12,9)

Quizás decidamos, en vez de acumular temores y prever desgracias, echar el resto en una fe cada vez más confiada en Aquel con cuya promesa contamos.

“Tú eres mi amado”, no es fácil escuchar esa voz en un mundo lleno de voces que gritan: *Tú no vales para nada, no eres atractivo. Eres un ser despreciable*. Es fácil darles crédito a esas cosas negativas.

Allí donde terminan nuestras debilidades, empiezan las de Dios: Caná, cinco panes y dos peces, mujeres en la mañana de Pascua sin poder mover la piedra, María en la Anunciación, el padre del epiléptico: *“Todo es posible para el que cree”* (Mc. 9,23)

De cada uno depende en buena parte cómo sea su vejez. La experiencia no es lo que te ocurre, sino lo que haces con lo que te ocurre. (Aldous Huxley). Ser una de esas personas a las que uno se acerca como a un rincón inundado de sol en invierno (A. Sève)

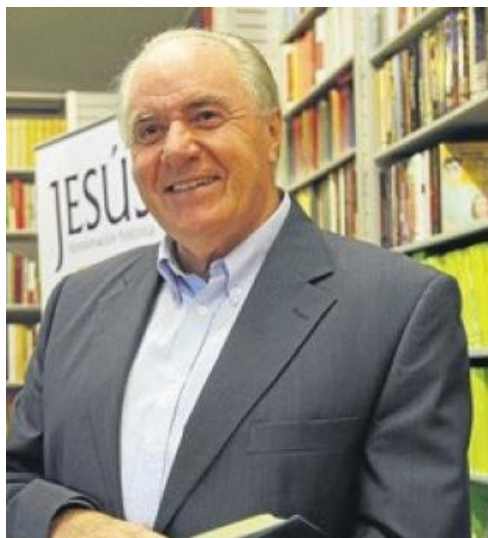
El Abbé Pierre, fundador de los Traperos de Emaús, muerto en 2007, a los 95 años, respondía a una pregunta en la TV. Francesa: ¿Cuál es lo más importante de su vida? *“Los otros”*. Escucha con atención a los otros. Bríndales tu tiempo y tu energía, deja que salgan con la suya, obra por otros motivos que los de satisfacer tus propias necesidades.

Nacemos con ojos, pero no con mirada. Para ver no basta dirigir los ojos hacia el objeto, para mirar, hay que poner en marcha también el corazón. (J.M. Fdez-Martos). ¿Qué pasaría si nos fijáramos en los rostros de la gente: en sus ojeras, caras de frío o de angustia, en los pies fatigados, en las espaldas dobladas por el cansancio o el dolor, de las personas que cruzamos por la calle?

Moisés, en sus últimos años *no había perdido la vista* (Det 24,7). Ojalá se dijera lo mismo de nosotros. Si tenemos adormecida la capacidad de estar atentos a los otros, hacemos nuestra la pintada: *Dios ha muerto, Marx ha muerto, y ¡yo tan malito!*

Como los magos, asomados a la ventana, y vieron la estrella, en medio de la noche, cuando las cosas no suelen aparecer con claridad. Y como recompensa encontraron al *“Niño con su Madre”* (Mt. 2,11).

Arte de bendecir: Al cruzarnos con la gente de la calle, en el autobús, bendecir a todos. Que Dios les mire como lo hizo con María, a quien llenó de bendiciones. A quien se reconoce hijo bajo la mirada del Padre, todos se le vuelven hermanos.

¡En verdad que el Reino de Dios es una red en la que cabe todo género de peces! Junto al judío, pura sangre, la samaritana, de mil sangres y casi hereje.

Jesús llegó cansado, y era mediodía. Se sienta junto al brocal del pozo de Jacob, en las cercanías de la ciudad de Sicar. Pronto una mujer samaritana, llega a apagar su sed. Jesús comienza a hablar con ella de lo que lleva en su corazón. Durante la conversación, la mujer le plantea los conflictos que enfrenta a judíos y samaritanos. ¿Dónde hay que adorar a Dios? ¿Cuál es la verdadera religión? ¿Qué piensa el profeta de Galilea?

Jesús comienza por aclarar que el verdadero culto no depende de un lugar, por venerable que pueda ser. El Padre del cielo no está atado a ningún lugar, no es propiedad de ninguna religión. No pertenece a ningún pueblo concreto.

Para encontrar a Dios, no hemos de ir a Roma, o peregrinar a Jerusalén, ni entrar en una capilla, o visitar una catedral. Desde la cárcel más secreta, desde la sala de cuidados intensivos, desde cualquier cocina o lugar de trabajo, podemos elevar nuestro corazón hacia Dios.

Por primera vez, Jesús confiesa ante una mujer, lo que ha ocultado ante la gente y los dirigentes de la gente. *“El Mesías soy yo, el que habla contigo”*. Para esta mujer, es el que vendrá a explicarlo todo.

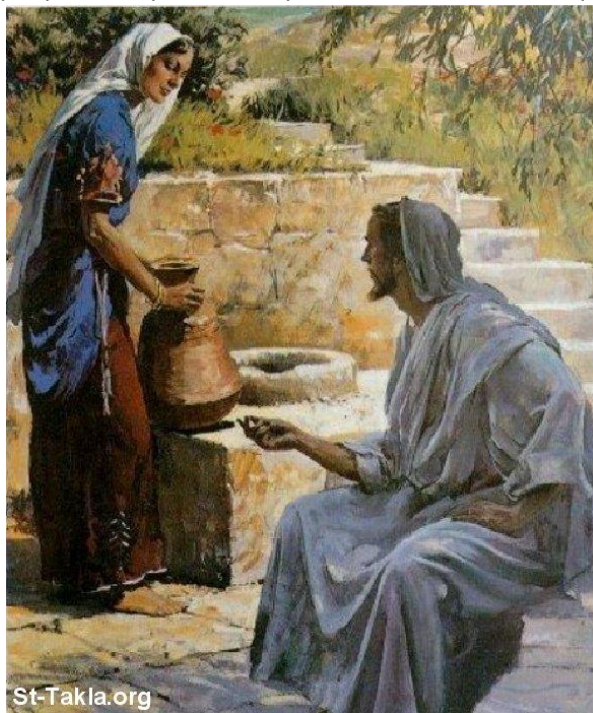
Pedro, y Juan y Andrés y los demás, necesitarán la llamada del Espíritu en Pentecostés, para salir gritando a las plazas, que Jesús es el Mesías. Esta mujer pecadora, no necesita tanto. Sin milagros, ni resurrecciones,... deja caer su miedo, como quien pierde su manto a la carrera, y se dedica a vocear su descubrimiento: *Ha venido un profeta*. He aquí una extranjera adúltera, que entra por la puerta trasera en el Reino, y es evangelista antes que Mateo y Juan. Un pecador, anunciando el Evangelio, impresiona siempre. Que prediquen los buenos, nos parece normal. Es, pensamos, su oficio. Pero, el converso, que ayer estuvo en el lodo, y se convierte en pregonero del bien, nos parece que puede equivocarse, pero rara vez tememos que sea un hipócrita. Sus palabras no huelen a rutina, nos llegan “con rebajas”.

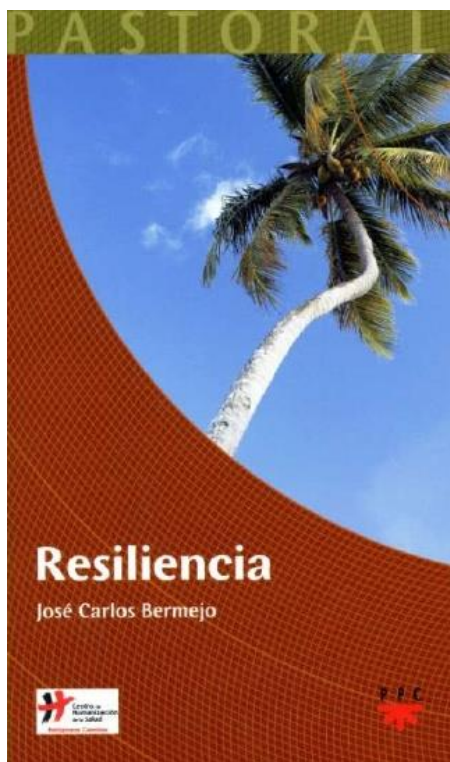
Y los samaritanos la creen, y le piden a Jesús que se quede con ellos. El amor derriba todas las fronteras. Olvidaron que eran samaritanos, y que Él era judío. Basta un segundo de amor, para que la fraternidad brote repentina, y con ella, la fe.

Los Apóstoles, que pensaban que la labor de sembrar, cultivar y segar el Reino de Dios, era tarea que sólo ellos iban a poder hacerla, vieron con asombro, que aquella desventurada, era capaz de roturar ese Reino, con un solo estallido de entusiasmo y de fe. Y, misteriosamente, no sintieron envidia. Sintieron, por el contrario, una misteriosa alegría, al ver que el Reino de Dios no entraba por sus ilustrísimas manos, sino por la puerta trasera, con aquella mujer loca, la de los cinco maridos.

“Dios es espíritu, y quienes lo adoran deben hacerlo en espíritu”. Dios es amor, perdón, ternura, aliento vivificador... y quienes le adoran, deben parecerse a Él.

Después de 21 siglos de cristianismo ¿hemos aprendido a dar un culto verdadero a Dios, que no se quede en incienso, procesiones y celebraciones solemnes? ¿Somos los verdaderos adoradores *que busca el Padre?*

Tener la capacidad de afrontar la crisis, reconstruirse, no perder la capacidad de amar, de luchar, resistir.

Ante la muerte de un ser querido, una enfermedad grave, pérdida del trabajo, separación matrimonial, sacar las fuerzas para seguir, frente a la adversidad. Tener la inquebrantable capacidad para mejorar y controlar las emociones. Capacidad para buscar nuevas oportunidades y relaciones para lograr más éxito en la vida.

Ramón y Cajal decía que: *los débiles sucumben no por ser débiles, sino por ignorar que lo son.*

Ante la enfermedad, una desgracia en que no podemos hacer más que lamentarnos, el proverbio chino dice: *cuando sopla el viento del cambio, unos edifican muros y otros construyen molinos.*

Y también escribió A. William: *“El pesimista se queja del viento, y el realista ajusta las velas”.*

La fecundidad del concepto de resiliencia está en saber enfocar, dirigir la mirada, hacer un abanico enorme de posibilidades.

Ante las dificultades veo la posibilidad de aprender, mejorar, superarme, sobreponerme. ¿Puedo encontrar formas diferentes de actuar? Echarle humor y bromea sobre la enfermedad.

El efecto Pigmalión: Se informa a un grupo de profesores de un test pasado a sus alumnos. Se les dice quiénes son los que mejor resultado han obtenido, y por tanto los que mejor sacarán el curso. Y, aunque nunca se realizó el test, el resultado fue que el 20% de los elegidos al azar, fueron los mejores.

Los profesores se crearon tan alta expectativa sobre esos alumnos, que actuaron a favor de su comportamiento.

El contacto corporal ayuda a reforzar la resiliencia: abrazar, coger del brazo, un beso, mirada cariñosa, es muy eficaz. San Camilo decía a sus compañeros: *Más corazón en esas manos.*

Infundir **esperanza**, es convertirse en tutor de resiliencia. Por eso, ser esperado es terapéutico. Es fácil morir si nadie te espera. Ayudar al que sufre a desarrollar actitudes resilientes, es una dimensión espiritual.

Preocuparnos menos de la causa del sufrimiento, y más por el modo de vivirlo, superarlo, y crecer de manera resiliente. Hay personas que gastan más tiempo en hablar de sus problemas, que en afrontarlos, o en escuchar los del otro.

Carpe Diem. Vive el instante. Heme aquí, estoy vivo, soy para ti, dime si necesitas algo, pierde un poco el tiempo conmigo, por favor. ¡Cuando llega esta enfermera o este médico, me siento mejor!

La calidad de la relación es capaz de enfermedades y de sanaciones.

Los pensamientos optimistas influyen en el modo de afrontar la adversidad. Tomarse tiempo para descansar y recuperar fuerzas es positivo para el rendimiento.

Lain Entralgo describía la amistad médica *“como la benevolencia. Querer bien al otro. Establece entre dos una relación dual.*

Ya Hipócrates decía: *Ante todo, jamás inquietar, siempre que sea posible suavizar, a veces curar, siempre tranquilizar.*

Resilientes lo somos todos. Lo contrario de fragilidad, rotura al choque.

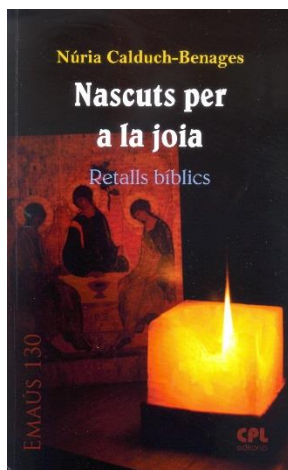
Tener cerca de nosotros a personas que nos proporcionen cariño, apoyo y confianza, puede hacernos más resilientes.

Habría que añadir que las buenas relaciones son factor de resiliencia.

LECTURES ÚTILS

G. Jaume Pujol i Bardolet

CALDUCH, Núria. Nascuts per a la joia. Retalls bíblics. Centre de Pastoral litúrgica, 2016, 98 pàgines

L'autora, Núria Calduch és Doctora en Sagrada Escriptura, professora de la Universitat Gregoriana de Roma i membre de la Comissió Pontifícia Bíblica. En aquest llibre parteix de la inesgotabilitat de la Bíblia; però no n'hi ha prou de saber-ho, sinó que es tracta de poder-la viure. Per aquest motiu ens caldrà anar augmentant els nostres coneixements de la Paraula de Déu per fer-la cada vegada més dinàmica en la nostra vida.

Aquest llibre conté set escrits, sobre set temes ben diversos, però pràctics per als nostres dies, explicats amb senzillesa i profunditat alhora, que poden ajudar en bé de la nostra fe. 1. La Bíblia un repte per a Europa. 2. El jubileu en el cor de la Bíblia. 3. L'alegria en l'Antic Testament, fent veure que l'alegria és una part essencial del missatge bíblic; Déu és causa i arrel de l'alegria. 4. La prova en la tradició sapiencial d'Israel, como realitat educativa i mitjà de recerca de saviesa. 5. La mirada de Déu que reclama la mirada del profeta i de tota persona elegida. 6. Senyor, has penetrat

els meus secrets, fent unes consideracions ben avinents sobre el salm 138 (139). 7. El proïsme ets tu, partint d'un esdeveniment sobre la paràbola del "bon samarità". Dels tres homes que veuen el malferit només un esdevé pròxim i aquest compleix el manament de Déu. Sempre que sentim i llegim la Paraula de Déu ens hem de preguntar què ens diu per reorientar la nostra vida. Doncs la Paraula de Déu és Camí, Veritat i Vida. L'autora pensa seguir publicant altres "retalls bíblics" en properes edicions.

DIVERS. El llibre de la 25 Marató. Tots tenim un costat bo... O molt bo., ARA llibres, 180 pàgines

Fa un interessant recordatori de les 25 Maratons tingudes des de 1992 a 2016. És una realitat que apassiona any rere any. La Marató és la col·laboració dels ciutadans que han donat de manera altruista més de 151 milions d'euros per posar en marxa 723 projectes de recerca biomèdica d'excel·lència sensibilitzant la població sobre un gran nombre de malalties. Hi ha 6.500 investigadors implicats en aquests projectes. És la participació de 7 milions de persones mobilitzades en activitats populars, és la dedicació de 58.000 voluntaris atenent les trucades de donatius i són 1.750.000 joves receptores de les conferències sobre les diferents malalties tractades cada any. La Marató és la suma d'esforços individuals i col·lectius per millorar l'esperança i l'equitat de vida de les persones.

Llegint el llibre fareu memòria dels periodistes ben mediàtics que han presentat i intervingut en les diferents Maratons així com l'ambient suscitat en els dies de llurs celebracions.

Trobareu 10 relats sobre malalts d'ictus, lesions medul·lars i cerebrals i altres redactades amb molt encert, afecte i sensibilitat per Gemma Lienas, Màrius Serra, Blanca de la Torre, Jordi Basté, Maria Antònia Oliver, Ignasi Riera i Gassiot, Isidre Esteve, Albert Espinosa i Toni Cruanyes. En cada un d'ells s'hi reflecteix l'actitud de comprensió, acompanyament i afecte que alleuja la situació del malalt i l'ajuda a recuperar-se. Segueix després la Marató de records en la que, en un espai de mitja pàgina cadascú, intervenen 26 periodistes destacats, fent memòria de les vivències experimentades en cada una de les Maratons viscudes. I finalment una breu nota biogràfica de 17 notables periodistes de TV3 que han intervingut en les Maratons. Per tot això, el llibre de La Marató reflecteix el 25è aniversari amb tantes col·laboracions que, ben segur, contribuiran a emocionar en bé de les finalitats preteses, tant pel que fa a fons econòmics com a mentalització en favor dels afectats per diverses malalties.

Duch, Lluís, L'exili de Déu, Fragmenta Editorial 2017, 91 pàgines

Lluís Duch és doctor en antropologia i en teologia i des de la seva reconeguda competència ens ofereix les seves reflexions, molt ben documentades, sobre la presència i vivència de Déu als nostres temps. En el transcurs de les darreres sis o set dècades s'ha produït un gir radical en el si de les nostres cultures, tant per la hibridació de cultures com per la desoccidentalització d'Europa: el Déu «oficial» ha passat a ser un Déu estrany, llunyà, distant i, per molta gent, fins i tot inexistent, com si es tractés del *deus otiosus* d'algunes tradicions africanes. La imatge de Déu és summament nebulosa i crepuscular, cada vegada més irrellevant i sense cap interès per a una gran majoria de gent, una relíquia estranya. ¿Significa això que Déu ha deixat de tenir presència i eficàcia en la vida privada i pública de les persones al marge de les qualificacions que sovint, com gegantines lloses insuportables, s'han carregat sobre Ell, i que ja no suscita l'interès de les societats del segle XXI? La crisi de Déu es produeix en una època d'actitud cada vegada més positiva cap a la religió. En els anys 60 i 70 del segle XX es parlava d'un Déu, un cristianisme, una fe sense religió i avui sembla parlar-se d'una religió sense Déu. Sembla voler-se una religió “a

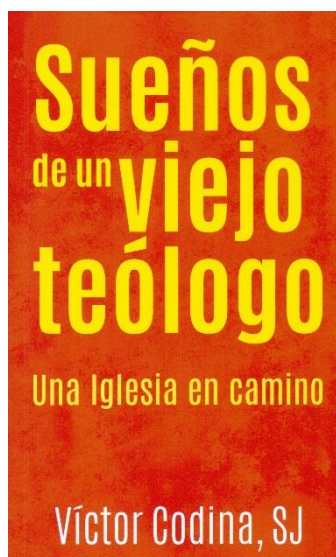
la carta”. També sembla produir-se un retorn a la gnosi o al esoterisme amb tocs d'egolatria. “Quan l'home perd Déu, troba déus” deia Karl Barth. Lluís Duch s'enfronta en aquest llibre a l'exili de Déu de les nostres societats contemporànies, conscient de l'egocentrisme o la ingenuïtat que suposa el fet de creure que Déu només es fa present, actua i es mostra com a salvador amb el concurs dels *explícits* legalment i culturalment sancionats de la nostra religió i dels nostres codis. Tot i els canvis i revolucions dels nostres temps es manté com a nucli intangible l'Evangeli de Jesús de Natzaret. Tenia raó Bonhoeffer: “Ni Déu sense el proïsme, ni el proïsme sense Déu”. En fi, cal llegir aquest llibre per poder comprendre i situar-nos en els temps actuals.

Lagarriga, Dídac P. Del teu germà musulmà. Cartes d'avui a Charles de Foucauld. Fragmenta Editorial, 2016, 137 pàgines.

L'autor Dídac Lagarriga nasqué al Brasil de pares catalans que havien emigrat a aquest país, però als dos anys retornaren a Badalona, d'on procedien. La seva família era indiferent a la religió. La mare era una gran lectora, no el pare, però Dídac va heretar l'afició a la lectura de la mare. Tingué influències religioses, s'aprenué el parenostre de memòria que resà fervorosament amb motiu de la malaltia de càncer de la mare esperant que curaria i no fou així; igualment, quan la mare estava a punt de morir i tampoc no li ho impedí la mort als 42 anys, quan Dídac en tenia 14. La seva afició a la lectura l'apropà a la mística musulmana i es feu fervorós musulmà. En aquest llibre Dídac escriu 14 cartes a Charles de Foucauld plenes d'admiració per la seva espiritualitat de desert. Una conversa per la que explica com es va incorporar a l'Islam i que reacciona amb el testimoni de Charles de Foucauld, per qui sent gran admiració, que va decidir convertir-se al Cristianisme gràcies a l'Islam. Com diu Xavier Melloni en el pròleg: “Al llarg de les 14 cartes a Charles de Foucauld van apareixent molts temes, tots tractats amb una sensibilitat exquisida, gairebé pertorbadora de tanta delicadesa amb què brollen... La quotidianitat queda transfigurada: les biblioteques públiques es

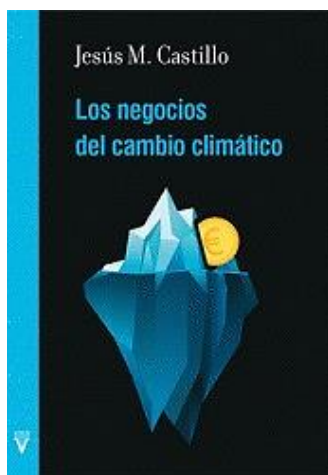
converteixen en santuaris; la trobada amb el veïnatge, en consideracions sobre geopolítica; l'aigua de la dutxa, en reflexions sobre la nostra societat de l'abundància”. Va fer diferents viatges interessat per la pluralitat de cultures i de religions, que li han permès fer tasca d'editor i de traductor, donant a conèixer testimonis especialment del món islàmic i africà. El 2005 funda a Barcelona el Oozeap, una entitat dedicada a la difusió d'experiències i reflexions interculturals, polítiques i espirituals de l'Àfrica i de l'islam per a la promoció del diàleg intercultural i interreligiós. En aquest llibre se'ns invita a descobrir l'Islam silent i místic no exempt d'un intens vessant social i cultural que busca sempre la trobada amb l'altre. L'epíleg de Pablo d'Ors cita les set paraules del desert de Charles de Foucauld (recerca, consciència, desert, adoració, nom, cor, fracàs) molt reflectides de l'autor de les 14 cartes esmentades.

L'autor parla des de la seva competència i experiència de teòleg com a professor des de 1965 a Barcelona (Sant Cugat) i des de 1982 a Bolívia, a la Universitat Catòlica de Cochabamba i amb el treball de formació de laics i pastoral popular. Ha posat la seva àmplia experiència en aquest llibre en forma de somnis, és a dir, d'intuïcions i de desigs profunds per acoblar la fe cristiana i la pertinença a l'Església segons el Concili Vaticà II en els moments de procés que vivim. Diu que somiar fa part de l'exercici de la virtut teològica de l'esperança cristiana. Parteix del principi que avui l'Esperit ens està tancant portes de una tradició típicament de cristiandat i ens obre noves portes. Relata els seus somnis sobre 12 temes candents de la vida cristiana i de la teologia, des de la iniciació cristiana a l'escatologia, passant pel laïcat, el ministeri, la vida religiosa, el papat i la cúria, la recepció del Vaticà II, l'eucaristia i la reconciliació, l'Esperit Sant i l'espiritualitat. Està escrit des d'una perspectiva sapiencial, fruit de molts anys de reflexió i docència teològica. En cada temàtica parteix de la situació actual per obrir-se al futur mitjançant uns somnis. La metàfora dels «somnis» de profund arrelament

bíblic permet abordar cada un dels temes en la perspectiva utòpica del Regne de Déu, amb llibertat evangèlica i sinceritat, buscant la transformació i, la reforma de l'església. Està al servei de tots els cristians que volen aprofundir críticament la seva fe i la seva virtut cristiana que somnien amb la possibilitat d'un altre cristianisme i d'una altra Església més propera al seguiment de Jesús pobre i humil de Natzaret. Vol sintonitzar amb el testimoni evangèlic del Papa Francesc. Respecte de la vida religiosa diu: "Somnio amb una vida religiosa molt diferent de l'actual, amb un estil que pot semblar una bogeria pels habituats a la vida religiosa dels segles XIX i XX, però que es va obrint pas a pas, mentre es va ensorrant la vida religiosa tradicional".

Castillo Jesús M. Los negocios del cambio climático. Editorial Virus 2017, 186 páginas

Hi ha consens arreu sobre la gravetat del canvi climàtic. El petroli, l'electricitat, els combustibles fòssils, activitats industrials, la desforestació, el transport, les guerres, terrorismes, etc. originen l'abundant producció de "Gasos d'efecte d'hivernacle" (GEI), que han augmentat en un 80% des de la meitat del segle XX degut a l'acció humana i només un 20% degut l'escalfament del sol. En conseqüència, s'acceleren els desgels polars que fan que els mars pugin de nivell, les pluges siguin més violentes que mai, els huracans més devastadors, les secades i onades de calor més abrasadores, psunamis... El període de 1987 al 2012 fou el més càlid en 1400 anys. Antigament l'escalfament planetari tardava mil·lennis, avui és qüestió de dècades.

Darrere de la producció gasos d'efecte hivernacle (GET), s'amaguen els que hi fan diners amb construcció de dics... com banquers i empresaris. Volent anar contra el canvi climàtic amb els seus mitjans encara l'accentuen més, doncs sembla que no hi ha interès real en frenar-lo. Tampoc hi ha confiança en els

governos que no en prenen mesures potser per no perdre poder polític i competitiu internacional.

L'única solució sembla que s'ha d'emprendre des de baix amb manifestacions de protesta que impedeixin determinats projectes i tractant de que es creïn ocupacions laborals en verd, incrementant el desenvolupament sostenible sense aquest exagerat creixement econòmic d'uns quants. Cal crear una economia ecològica evitant tot el que sigui homicidi, ecocidi, biocidi, geocidi.

L'ecocapitalisme significa increment de canvi climàtic, guerres, industrialització nociva del planeta. Amb la complicitat d'unes institucions internacionals que limitant la seva acció a discursos per dissimular la impotència històrica que vivim, la catàstrofe humanitària i ecològica provocada pel sistema capitalista s'ha convertit en l'enèsim gran negoci especulatiu i financer. Els pròxims 50 anys són crucials per al nostre planeta.

ALTRES LECTURES POSSIBLES...

LINKS D'INTERÈS...

Encuentro GACHS

[Enlace a la carpeta de Google Drive](#)

Enric Benito: el arte de buen morir

<http://tv.ecocentro.es/enric.benito-el-arte-del-buen-morir/>

Text complet del Papa Francesc en la I JORNADA MUNDIAL DELS POBRES, el 19 de novembre

<http://www.romereports.com/2017/06/13/texto-completo-del-mensaje-del-papa-francisco-a-los-pobres>

El Papa Francisco a los líderes de Internet

<https://drive.google.com/file/d/0Bwj0Vqx2c81POEd2SGtpTmRjNGJ0eDFfbk1jckl2Wmhvdm9Z/view?usp=sharing>

Paraules del Papa sobre l'austeritat en els polítics Cascada d'aigua i neu

http://www.youtube.com/watch_popup?v=9V9p4mFEYXc&vq=medium

Jesu Communio arriba a la diòcesi de València

<http://www.religionenlibertad.com/video/la-emocion-de-sor-veronica-berzosa-36620-html>

H. Victorino de La Salle Canadà - Cuba

<https://www.youtube.com/watch?v=5egmKsgF7ek>

Atentat contra la comunitat Copta d'Egipte

[https://www.google.es/search?q=Atentado+comunidad+copta&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUK](https://www.google.es/search?q=Atentado+comunidad+copta&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwid-cD4)

Montserrat sentit pels poetes

<http://www.mapaliterari.cat/ca/api/guia/109/temples-amb-veu-descriptors/montserrat-sentit-pels-poetes>

Las tres lecciones del Papa Francisco

<http://www.todo-mail.com/content.aspx?emailid=11215>

En menys de 50 anys, el planeta pot sofrir greus canvis

<https://drive.google.com/file/d/0Bwj0Vqx2c81PQy1vMWF1OG9rcIU/view?usp=sharing>

Prediccions sorprenents de futur...

<https://drive.google.com/file/d/0BwjoVqx2c81PaE5nRUJnMzByWWs/view?usp=sharing>

Entrevista a Josep Roca i Trescents

<http://www.elpuntavui.tv/video/216523463.html>

El mejor libro de historia universal

<http://www.uv.es/ivorra/Historia/Indice.htm>

Qui no s'ha de ficar en política...

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PeHpKYVZSVE9CdWc>

Discurs d'un nen que pot arribar a President d'una nació

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PcnN6d2c5UXJkcjQ>

Comuniquen amb el mòbil, però no es comuniquen entre ells

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PN29IWVNyeTZlaGs>

Centre de Formació Rural de Tami

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PN29IWVNyeTZlaGs>

Màgic Orient

<https://drive.google.com/open?id=0BwjoVqx2c81PSWdtLWU5cHhXY1k>

Mai vist

<https://www.youtube-nocookie.com/embed/8oqPR5-GLuA?rel=0>

Una lliçó per la vida dels adolescents

<https://drive.google.com/file/d/0BwjoVqx2c81PR05qMk1MSTJFaHM/view?usp=sharing>

L'art de no caure malalt

<https://drive.google.com/file/d/0BwjoVqx2c81PYVBuRkRHU2N3WTQ/view?usp=sharing>

Carilló del Palau de la Generalitat

gencat.cat/presidencia/carilló

World Carillon Congress Barcelona

carilloncongress2017.com

Anècdotes Lasal·lianes

G. Ricard Serra i Feu

Anècdota nº 47:

Era el curs 67-68. Tot l'antic Col·legi de la Salle Josepets havia passat a Gràcia (amb el qual es fusionava) menys la classe dels petits animada pel típic parvulista Germà Josep Chimenos. A Josepets també hi residíem un grup de Germans que al matí anàvem a estudiar a la Universitat i a la tarda fèiem alguna classe a la Salle Gràcia.

UF !!!

Per entendre bé aquesta anècdota cal precisar abans una qüestió gramatical. L'adjectiu "comú" té en català normatiu variant de gènere. «Comú» és el masculí, però al femení li correspon «comuna». En canvi, en castellà, l'adjectiu "común" és igual per al masculí que per al femení. Per això, per influència del castellà, malgrat el català normatiu fixat per Pompeu Fabra, durant molts anys, abans de la represa del català normatiu en el restabliment de la democràcia els anys 70 del s. XX, quasi tothom deia, per exemple, la causa "comú", en comptes del normatiu la causa

comuna. Fins i tot persones tan catalanes com, per exemple, el Germà Lluís Escobet. Per a aquestes persones la paraula "comuna" només s'emprava per a designar el moble rústic de fusta, anterior al vàter, que, a través d'una tapa rodona feia caure les deposicions directament al femer que hi havia al pis de baix. El Germà Josep Chimenos, malgrat la formació castellanitzada que els de la seva època vam rebre durant el franquisme en qüestions com aquesta s'havia posat al dia.

Per això, en una celebració eucarística que ell animava, arribat el moment de l'ofertori, va dir correctament:

-“Ara, amb la nostra participació comuna a l'ofertori, cantarem el cant nº...”

Al meu costat a la capella jo hi tenia el Germà Lluís Escobet. En sentir aquesta frase, com que ell només donava a la paraula "comuna" el sentit d'excusat (lloc explicat abans), va exclamar amb veu baixa però molt disgustat, com si l'expressió fos una atzagaiada del Germà Chimenos:

-“Només hi faltava la comuna!”

Anècdota nº 48:

Era a mitjans anys 70. Jo formava part de la Comunitat de Germans de La Salle Tarragona. Sabia que el Germà León havia estat, durant el Col·legi antic La Salle Tarragona, bon col·laborador a l'Acadèmia Sant Pau, obra de l'Arquebisbat de Tarragona en temps del Cardenal Benjamín de Arriba y Castro. I també reclutador de

Jorcas o Cambrils?
Doncs, Cambrils!!!

vocacions lasal·lianes per terres aragoneses, havia fet una gran amistat amb un ric jueu que va estar hospitalitzat amb ell. I que aquest jueu li havia sufragat la restauració d'una ermita als afores de Jorcas (poble natal del Germà León) I també m'havien dit que fins i tot el Germà León s'havia preparat la sepultura, per quan es morís, al terra de l'ermita.

Tenia ganes de comprovar això de la sepultura. I vaig engrescar els Germans Miguel Ramos, Ángel Gascón i em sembla que un altre per fer un viatge "in situ". Arribats al poble aragonès de Jorcas, vaig dir als altres Germans:

- “Deixeu-me a mi el protocol per arribar a la tomba del Gmà. León”

I, sense dir que érem Germans de la Salle, em vaig adreçar a la primera dona que vam veure:

- “Venimos a ver la famosa tumba de un Hermano que creo que se llama León. ¿Podría indicarnos qué hemos de hacer para encontrarla?”

- **“¡Pero si este Hermano vive aún!”**
- **“ Pero tiene la sepultura preparada. ¿No?”**
- **“Sí, claro.”**
- **“Y ¿cómo la encontraremos?”**
- **“Eliseo os la enseñará.”**

Jo sabia molt bé que el Germà Eliseo Herrero, també fill del poble, passava allà aquells dies de Setmana Santa ajudant el rector. Però vaig seguir despistant, mentre els altres Germans es feien un tip de riure:

- **“¿Y quién es Eliseo?”**
- **“Otro Hermano, bastante joven, que estos días está en la parroquia ayudando al Cura Párroco”**

Quan el Germà Eliseo ens va veure (no li havíem dit que hi aniríem), va exclamar:

- **“Pero, ¿qué hacéis por aquí?”**
- **“Venimos a ver la sepultura del Hno. León”.**
- **“Estáis chalados. ¡No vale la pena venir hasta aquí sólo por eso!”**
- **“¡Ya lo creo que sí!”**

El Germà Eliseo ens va acompanyar a l'ermita restaurada. Vam veure de seguida que estava plena d'imatges i d'altres coses que el Germà León havia anat arreplegant, quan es tancaven escoles rurals de la Salle. Hi havia també un d'aquests escolanets de cartró que en els santuaris solen demanar almoïna. Però aquest tenia una variant, obra del zelós Germà León. Un cartellet de l'escolanet deia: “Hijo mío, si Dios te llama, dile que sí”.

Però el més important era observar, en el passadís central, la sepultura preparada per al Germà León. La làpida deia ja (amb una falta de concordança de declinacions):

“Hic jacet Frater Leonis” (en comptes del correcte Frater Leo)

Vam preguntar al jove Sr.Rector si pensava enterrar allà el Germà León. Va respondre:

- **“Si, cuando se muera, me lo traen, lo enterraré en la sepultura. Pero, no esperen que vaya a buscarlo”.**

Com que, en morir, ningú li va portar, està enterrat a Cambrils, en comptes de Jorcas.

Anècdota nº 49:

El Germà Carles Casadesús (o “Solfes”) era ensems molt zelós en obres apostòliques i molt amant de la bona gastronomia. Expliquen que, un dia que anava d'excursió amb una colla de Germans de Bonanova, van parar a dinar en un restaurant de la carretera als afores d'Igualada. Ell va baixar de l'autocar davant de tots, ben decidit a menjar un bon plat de peus de porc, un dels seus plats favorits. Però, tan de bòlit anava, que no va veure que la porta era una gran lluna de vidre i se la va carregar. Quan els cambrers el van veure ple de sang, van córrer a preguntar-li:

- **“Què vol que li fem?”**
- **« Peus de porc ! »**

Sorpresos els cambrers li van dir :

- **“Però abans voldrà que el curem, no?”**
- **“Evidentment, però jo ja encomano els peus de porc”**

No menys sorpresos diu que estaven els altres Germans. Uns estaven avergonyits. Altres no paraven de riure de la facècia. I alguns comentaven:

-**“Veritablement un bon gastrònom hi posa tan delit que supera tota mena de penalitats!”**

Continuaran les anècdotes lasal·lianes en el proper nº de “PAX”

LAS CONFESIONES

Lluís Diumenge i Pujol

CINE

Direcció: Roberto Andò.

Guió: Roberto Andò - Angelo Pasquini.

Música: Nicola Piovani.

Fotografia: Maurizio Calvesi.

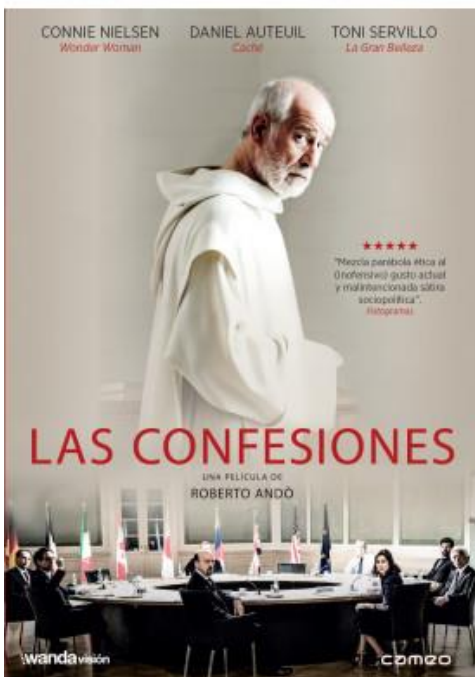
Intèrprets: Toni Servillo, Daniel Auteuil,

Pierfrancesco Favino, Moritz Bleibtreu,

Connie Nielsen, Marie-Josée Croze, Lambert Wilson.

Estrena: Barcelona, juny 2017.

Duració: 108 minuts.

El **G 8** es reuneix per donar resposta a una crisi econòmica pitjor que la del 2008. *Daniel Roché*, Director del FMI, té previst un nou pla que comporta efectes perversos. Parla com *Schumpeter* de la “destrucció creativa del capitalisme”.

La reunió té lloc en un luxós hotel, vora el llac Constança. El film s'endinsa en la polèmica entre els economistes que lluiten per controlar la societat i l'humanisme que té com a eix central el benestar de l'ésser humà.

Presenta la confrontació entre idees contraposades. Per una banda, l'arbitrarietat del poder econòmic que privilegia salvar els bancs en detriment de les persones. I per aconseguir aquest objectiu, totes les decisions són secretes.

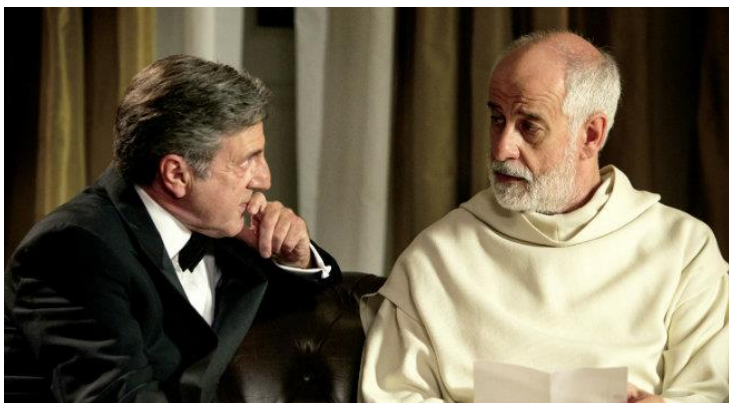
A la reunió hi ha tres convidats: *Claire*, escriptora de llibres infantils; *Marc*, estrella del rock i membre actiu d'una ONG i *Salus*, un monjo enigmàtic que valora més la mística del cant

dels ocells que el fet de parlar molt. Ha estat convocat per confessar, en privat, el seu amfritrió.

L'endemà de la trobada, el totpoderós economista apareix mort amb una borsa de plàstic al cap.

Roberto ANDÒ es mou pels passadissos de l'hotel, escoltant converses espiades per trossos de la confessió. Creixen els rumors. Només els artistes es suïciden perquè no aguanten la crueltat d'aquest

món, mai els economistes. Els representants del **G 8** es pregunten per les repercussions del suïcidi sobre l'economia. Descriure la mort com assassinat o suïcidi, ¿en quin cas es desestabilitzaria menys el mercat de valors? El secret de confessió i el vot de silenci de *Salus* protegeixen l'enigma central d'aquesta sàtira política.

Daniel revela progressivament la seva vida. Conscient de la problemàtica

planetària de l'atur es refugia en l'excusa : *"no som Déu, no podem preveure totes les conseqüències dels nostres actes"*. Sense fer la mínima autocrítica sobre els seus honoraris per una conferència, arremet contra la democràcia: *"els nostres parlaments tenen l'ànima morta"* i contra els bancs, *"societats secretes que, amb l'estil mafiós, no rendeixen comptes a ningú"*. Així funciona el món i els moralistes no podran posar cap fre. En realitat, el càncer està a punt d'enfonsar-lo. Però no vol modificar cap resolució. *Salus*, per aquesta raó, no l'absolt. Un i altre seguiran el seu camí, sense rancúnia. ¿No hi ha possibilitat de redempció en el món financer?

Salus, des de la senzillesa, menciona els grans desviaments de la globalització. En el funeral, urgeix transformar el sistema, evitar el patiment dels innocents i defensar els drets dels pobres.

Desqualifica l'acumulació de riqueses i proclama la bona nova:

"doneu, i us donaran: us abocaran a la falda una bona mesura, atapeïda, sacsejada i curulla fins a vessar. Tal com mesureu sereu mesurats"(Lluc 6,38).

SUMARI

<u>EDITORIAL</u>	3
<u>Lema per al curs 2017-2018: “La teva alegria, la meva</u>	4
<u>Referents lasal·lians del primer trimestre del curs 2017-2018</u>	6
<u>Reconeixement i gratitud al G. Josep Guiteras i al Sr. Josep Maria Baro, PAX</u>	7
<u>Dia del Sector Catalunya. Noces de Diamant, Or i Plata, G. Josep Guiteras i Llimona</u>	8
<u>Salutació del G. Visitador Titular, G. José Román Pérez Conde</u>	12
<u>Agraïment, G. Josep Canal, Visitador Auxiliar</u>	13
<u>El meu record d’una bonica i entranyable festa de les meves Noces d’Or, G. Ramon Font i Serra</u>	14
<u>Noces d’Or del nostre estimat cosí Ramon, Concepció Soler i Serra</u>	16
<u>Hace 300 años: El H. Barthélémy fue elegido Superior General, Maqali Devif</u>	17
<u>En el moment present de la vida consagrada: Quin futur per a l’Institut? Quin Institut per al futur? G. Jaume Pujol i Bardolet</u>	20
<u>La difícil supervivència dels Ordes i Congregacions Religioses, Miereia Rourera</u>	25
<u>La meva reflexió, Màxim Muñoz, President de l’URC</u>	29
<u>El voto de Asociación que se había perdido y ha sido hallado (II), G. Jean-Louis Schneider</u>	31
<u>La pregària cristiana exigeix temps i escoltar Déu més que parlar-li, Enzo Bianchi</u>	36
<u>Salm 17, G. Ramon Grau i Estany</u>	38
<u>Comentaris al voltant de la composició intitolada “Gens Sancta”, Sr. Jaume Escayola Clusella</u>	41
<u>En la nostra missió no hi ha jubilació, G. Ramon Font i Serra</u>	43
<u>Les benaurances, Gustavo Gutiérrez</u>	44
<u>La fraternidad comunitària, camino de conversión y de futuro, José Rodríguez Carballo, Ofm</u>	45
<u>El Papa Crea la 1ª Jornada de los pobres. Se celebrará el 19 de noviembre, José Manuel Vidal</u>	48
<u>Els nostres condicionaments i debilitats segons el papa Francesc a “Evangelii Gaudium”</u>	51
<u>Echa a andar el Ir Congreso Internacional de Marketing de los dominicos laicos, Cameron Doody</u>	52
<u>Multitudinaria conferencia José Antonio Pagola en el Colegio Mayor Chaminade, Jesús Bastante</u>	53
<u>Església en sortida, Ramon Maria Nogués</u>	55
<u>Entrevista al G. Antonio Domínguez sobre la seva estada a Tami, Laura Balcells Clapés</u>	56
<u>Información desde Tami, G. Vicente Bartolomé Lera</u>	60
<u>Entrevistando al H. Téfilo Raoul Traoré, G. Jaume Pujol i Bardolet</u>	62
<u>Viure en una casa d’acollida a Romania, Esther Escolán</u>	67
<u>Innovación, H. Santiago Temprado Ordáz</u>	69

<u>Punts de reflexió, <i>Divers</i></u>	71
<u>Entrevistamos al H. Federico Gil Navarro (Carlos), <i>G. Ramon Pascual i Reverter</i></u>	75
<u>En memòria del H. Agustín Rubio Viñado, <i>Sra. Eva Rubio Torres</i></u>	80
<u>Recordant al nostre G. Àngel García Martínez, <i>G. Santiago Mateu i Bertran</i></u>	83
<u>Comiat al G. Àngel García Martínez, <i>Mª Antonia García</i></u>	84
<u>Testimonis dels GG. nonagenaris <i>Isidre Aloy, Mateo Esteban, Juan A. Panero y Guillermo Fernández</i></u>	86
<u>Ruta fraterna dels Germans Grans a Madrid i rodalies, <i>G. Jaume Palom i Izquierdo</i></u>	90
<u>Tercer taller Bíblic, <i>G. Josep Espuny i Crespo</i></u>	97
<u>Dos poemes sobre “Cambrils, amiatat lasal·liana”, <i>Ignasi Romeu</i></u>	99
<u>Carta oberta al nostre estimat Director Miquel Casagran i Juera, <i>G. Ramon Font i Serra</i></u>	101
<u>Tarda de diumenge, vacances d'estiu... Temps per pensar, <i>G. Ramon Font i Serra</i></u>	103
<u>L'assetjament escolar o “Bullying”, <i>G. Virgili García López</i></u>	104
<u>Deures escolars, Sí? – Deures escolars, NO?, <i>G. Virgili García López</i></u>	107
<u>Pistes per a fer més feliç la teva vida, <i>Full Parroquial de Cassà de la Selva</i></u>	109
<u>El gelat de xocolta, <i>G. Salvador Balart i Altés</i></u>	110
<u>Cronologia de les Circulars del temps del G. Joseph, Superior General 1884-1897, <i>Arxius Institut</i></u>	111
<u>Notas sobre mis lecturas, <i>G. José Antonio Panero Andrés</i></u>	117
<u>Lectures útils, <i>G. Jaume Pujol i Bardolet</i></u>	120
<u>Altres lectures possibles... links d'interès...</u>	123
<u>Anècdotes lasal·lianes, <i>G. Ricard Serra i Feu</i></u>	125
<u>Cine, “Las confesiones”, <i>G. Lluís Diumenge i Pujol</i></u>	127
<u>Els nostres germans els pobres, <i>Imatges</i></u>	129

